

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETAS
KATALIKŲ TEOLOGIJOS FAKULTETAS
RELIGIJOS STUDIJŲ KATEDRA

Audrius Globys

**KATALIKIŠKOS SANTUOKOS DVASINGUMO TEORINIS IR
PRAKTINIS MODELIAI, REMIANTIS KATALIKŲ BAŽNYČIOS
MOKYMU IR SUTUOKTINIŲ PORŲ JUDĖJIMO „DIEVO MOTINOS
KOMANDOS“ SIELOVADOS TYRIMU**

Magistro baigiamasis darbas

Religinio švietimo studijų programa, valstybinis kodas 621V80004

Religijos studijų kryptis

Vadovas doc. dr. Artūras Lukaševičius _____
(Parašas) (Data)

Apginta doc. dr. Benas Ulevičius _____
(Fakulteto dekanas) (Parašas) (Data)

Kaunas, 2018

Turinys	
Santrauka	3
Summary	5
ĮVADAS.....	7
1. KATALIKŲ BAŽNYČIOS MOKYMAS APIE SANTUOKĄ IR JOS GĖRIUS	11
1.1. Santuokos gėrių samprata Dievo Tautos istorijoje.....	11
1.1.1. Santuokos gėrių samprata Senajame Testamente	11
1.1.2. Santuokos gėrių samprata Naujajame Testamente	13
1.2. Santuokos gėrių samprata Bažnyčios istorijoje.....	14
1.2.1. Santuokos gėrių samprata apaštalinėje Bažnyčioje ir Bažnyčios tėvų laikotarpiu (iki viduramžių)	14
1.2.2. Santuokos gėrių samprata nuo viduramžių iki Vatikano II Susirinkimo...	15
1.2.3. Santuokos gėrių samprata Vatikano II Susirinkimo dokumentuose ir Bažnyčios mokyme po Vatikano II Susirinkimo	16
2. KATALIKIŠKOS SANTUOKOS DVASINGUMO TEORINIS MODELIS	21
2.1. Dievo Meilė <i>Neregimojoje tikrovėje</i>	23
2.2. Dievo Meilės ir Santuokinės meilės <i>tarpuskvarba</i>	25
2.3. Santuokinė meilė <i>Regimojoje tikrovėje</i>	27
2.3.1. Santuokinė dvasinė ir kūniška meilė	27
2.3.2. Vyro ir moters <i>tarpuskvarba</i> santuokoje	32
2.3.3. Santuokinės meilės švytėjimas <i>Regimojoje tikrovėje</i>	35
3. SUTUOKTINIŲ PORŲ JUDĖJIMO „DIEVO MOTINOS KOMANDOS“ SIELOVADOS TYRIMAS	37
3.1. Sutuoktinių porų judėjimas „Dievo Motinos komandos“	37
3.2. Sutuoktinių porų judėjimo „Dievo Motinos Komandos“ sielovados tyrimo metodika ir organizavimas	40
3.3. Sutuoktinių porų judėjimo „Dievo Motinos komandos“ sielovados tyrimo rezultatų analizė	41

3.4. Sutuoktinių porų judėjimo „Dievo Motinos komandos“ sielovados tyrimo rezultatų apibendrinimas.....	53
4. KATALIKIŠKOS SANTUOKOS DVASINGUMO PRAKTINIS MODELIS	55
4.1. Dievo Meilė <i>Neregimojoje tikrovėje</i>	57
4.2. Dievo meilės ir Santuokinės meilės <i>tarpuskvarba</i>	58
4.3. Santuokinės meilės apvaisinimas	59
4.3.1. Santuokos dvasingumo „kopėčios“	60
4.3.2. Santuokos sakramento malonės vaisiai.....	65
4.3.3. Šventumas santuokoje.....	66
IŠVADOS	68
LITERATŪRA.....	70
PRIEDAI.....	72
Priedas Nr.1 Interviu klausimai.....	72
Priedas Nr.2 Tyrime dalyvavusių porų atsakymai į interviu klausimus.....	74

Santrauka

Audrius Globys. „Katalikiškos santuokos dvasingumo teorinis ir praktinis modeliai, remiantis Katalikų Bažnyčios mokymu ir sutuoktinių porų judėjimo „Dievo Motinos komandos“ sielovados tyrimu“.

Darbo vadovas doc. dr. Artūras Lukaševičius.

Šiuo darbu buvo siekiama: atskleisti Katalikų Bažnyčios mokymą apie Santuokos gėrius; identifikuoti, kaip sutuoktinių porų judėjime „Dievo Motinos komandos“ (Toliau - DMK) naudojama sielovada padeda sutuoktiniams gyventi vaisingos Santuokos sakramento malonės būvyje; remiantis Katalikų Bažnyčios mokymu ir sutuoktinių porų judėjimo DMK sielovados tyrimu, pateikti santuokos dvasingumo teorinį ir praktinį modelius.

Vyro ir moters santuoka nėra žmonių išrasta institucija – “pats Dievas yra santuokos autorius” (KBK, 1603). Norint suvokti sakramentinės santuokos esmę, yra svarbu suprasti Dievo planą visu jo didumu - ką Kūrėjas santuokai yra numatęs išganymo istorijoje. Dėl pirmųjų tėvų nuodėmės Dievo per santuoką žmogui dovanoti gėriai išsikreipia. Senajame Testamente atskleidžiama, kad Dievo tautoje vyrauja supratimas, jog santuokos pirminis gėris yra būti vaisingais ir susilaukti palikuonių. Vyro ir moters gyvenimo bendrystės idealas, grįstas abipusiu bei asmenišku meilės santykiu, tampa mažiau svarbus už vaikų gėrį, moteris nėra lygiu kilnumu apdovanota vyro partnerė, bet tampa vis labiau pavaldi vyrui, jos pagrindinė funkcija - gimdyti palikuonis. Naujajame Testamente atskleidžiama, kad Jėzus, visą sutaikinę savyje, santuokai ir šeimai grąžino pradinę jos formą (Plg. Mt 10, 1-12), santuoką atpirko (plg. Ef 5, 21-31) ir atkūrė pagal Švenčiausios Trejybės paveikslą - pagal slėpinį, iš kurio kyla bet kuri meilė.

Katalikų Bažnyčios mokyme iki Vatikano II Susirinkimo (1962 - 1965 m.) kaip santuokos pirminis gėris (*finis principalis*) buvo akcentuojami *palikuonys*, t.y. prokreacinis tikslas. Kaip antraeiliai gėriai (*plures utilitate adiunctas*) – *ištikimybė*, patvirtinanti santuokos neišardomumą, ir *sakramentas* kaip ištikimos meilės krikščioniškas liudijimas. Po Vatikano II Susirinkimo Katalikų Bažnyčios mokyme kaip santuokos pirminis gėris (*finis principalis*) yra akcentuojama *santuokinė meilė*. Vaikai yra *santuokinės meilės* ypatingas vaisius bei vertingiausia santuokos dovana. Po Vatikano II susirinkimo santuoką Katalikų Bažnyčios mokyme siekiama atskleisti pirmiausia kaip *meilės dalyką*, kaip dinaminį sutuoktinių augimo, savo pašaukimo įgyvendinimo ir šventėjimo kelią.

Darbe atliktas trijų sutuoktinių porų, dalyvaujančių Katalikų Bažnyčioje veikiančiame DMK judėjime, sielovados tyrimas parodė, kad judėjimo naudojamos sielovados priemonės padeda sutuoktiniams gyventi Santuokos sakramento pilnatvėje.

Sutuoktinių meilė yra ištikima, vis labiau nesavanaudiška ir nukreipta į kitą, su metais tobulėjanti ir bręstanti; sutuoktiniai yra atviri gyvybei, vis labiau atsiskleidžiantys kaip tėvai ir sutuoktiniai. Tyrime buvo nustatyta, kad visos trys sutuoktinių poros, dalyvaudamos DMK judėjime, aktyviai įsitraukė į tarnystes Bažnyčioje ir jose dalyvauja kaip sutuoktinių poros.

Darbe pateikti modeliai atskleidžia katalikiškos sakramentinės Santuokos dvasingumą kaip *meilės dalyką*, kaip Dievo Meilės ir Santuokinės meilės *tarpuskvarbą* - santuokos dinamiką dvejose tikrovės erdvėse, kuomet vyro ir moters santuokinis gyvenimas *Regimojoje tikrovėje* Santuokos sakramentu per Kristų Šventojoje Dvasioje yra įjungiamas į paties Triasmenio Dievo gyvenimą *Neregimojoje tikrovėje*. Gyvendami Santuokos dvasingumu sakramentinėje santuokoje sutuoktiniai dalyvauja save dovanojančios meilės rate: Dievas Šventojoje Dvasioje - Meilėje save dovanoja sutuoktiniam, o sutuoktiniai santuokinėje meilėje save dovanoja Dievui ir vienas kitam. Šis save dovanojančios meilės ratas atspindi Švenčiausios Trejybės vidinį gyvenimą, kai Sūnus ir Tėvas save pilnai ir visiškai dovanoja vienas kitam Šventosios Dvasios Meilėje.

Šeimos, gyvenančios Santuokos sakramento pilnatvėje, tampa gyva *namų Bažnyčia*, kurioje katalikiška santuoka, kaip sakramentas skirtas žmonėms pašventinti, mistiniam Kristaus kūnui kurti bei Dievui garbinti, pati tampa liturginis Dievo garbinimas Jėzuje Kristuje ir Bažnyčioje.

Summary

Audrius Globys. “A theoretical and a practical models of the Spirituality of Catholic marriage, based on the teaching of the Catholic Church and on a study of the pastoral practices used in movement of married couples “Teams of Our Lady”” .

Research advisor is Assoc. Prof. Dr. Artūras Lukaševičius.

In this work, it is sought: to consider the teaching of the Catholic Church regarding the graces of the marriage; to determine how the pastoral practices used by the movement Teams of Our Lady (hereafter, TOL) help spouses to live in a state of grace in the Sacrament of Matrimony; based on the teaching of the Catholic Church and a study of the pastoral practices provided by the TOL movement, to offer a theoretical and a practical models of the Spirituality of marriage.

The marriage of a man and a woman is not an institution devised by humans; “God himself is the author of marriage” (Catechism of the Catholic Church, 1603). To understand the essence of Catholic marriage, it is important to understand God’s plan in all its majesty, what the Creator has planned for marriage in the history of salvation. Because of the first sin, the graces bestowed by God on man and woman through marriage are distorted. In the Old Testament, there was an understanding that the primary purpose of marriage is to be fruitful and multiply. The ideal of the shared life of a man and a woman, grounded in the mutual and personal relationship of love, becomes less important than the good of the children; the woman is not the man’s partner gifted with the same nobility, but becomes more and more subordinate to the man, as her primary function is to bear offspring. In the New Testament, Jesus, reconciling all in himself, restored to marriage and the family their original form (cf. *Mt* 10:1-12), redeemed marriage (cf. *Eph* 5:21-31) and restored it in the image of the Holy Trinity, according to the mystery from which arises any love.

In the teaching of the Catholic Church up to the Second Vatican Council (1962-1965), *offspring* were emphasized, i.e. procreation as marriage’s primary purpose (*finis principalis*). As secondary graces (*plures utilitate adiunctas*), there is *fidelity*, confirming the indissolubility of marriage, and *sacrament* as a form of Christian witness to faithful love. After the Second Vatican Council, *marital love* is emphasized as a primary grace of marriage according to the teaching of the Catholic Church. Children are a special fruit of *marital love* and the supreme gift of marriage. After the Second Vatican Council, it is sought in the teaching of the Catholic Church to explain marriage first of all as *a matter of love*, as a dynamic way for the spouses to grow, to carry out and consecrate their vocation.

In this work, the study of the pastoral care of three married couples participating in the TOL movement of the Catholic Church demonstrated that the pastoral practices used by the movement help spouses to live in a state of grace in the Sacrament of Matrimony. The love of the spouses is faithful, increasingly selfless and directed to the other, improving and maturing with the passage of time; the spouses are open to fertility, and continuously grow as parents and spouses. In the study, it was determined that all three married couples participating in the TOL movement have actively become involved in service in the Church and participate in such service as married couples.

The models presented in the work present the Spirituality of the Catholic marriage as “a matter of love”, as the *interpermeability* of God’s Love and Marital Love, the dynamic of the marriage in two dimensions of reality, when the marital life of a man and a woman *in outward visible reality* is joined by means of the Sacrament of Matrimony through Christ in the Holy Spirit to the life of the Triune God *in unseen reality*. By living the Spirituality of marriage, the spouses participate in a circle of love gifting itself: God in the Holy Spirit-Love gifts himself to the spouses, and the spouses in marital love gift themselves to God and to each other. This circle of love gifting itself reflects the inner life of the Holy Trinity, when the Son and the Father fully and completely gift themselves to each other in the Love of the Holy Spirit.

Families living in the Spirituality of marriage become a living *domestic Church*, in which a Catholic marriage, as a sacrament to consecrate persons, to form the mystical Body of Christ and to praise and glorify God, itself becomes liturgical praise and glorification of God in Jesus Christ and in the Church.

IVADAS

Temos aktualumas: Šiuolaikinėje sekularioje visuomenėje sakramentinė santuoka vis labiau praranda savo tikrąją vertę kaip ypatingas gėris ir užleidžia pozicijas kitoms bendro gyvenimo formoms: civilinei santuokai, partnerystei arba kohabitacijai. Tokią padėtį sąlygoja daugelis priežasčių. Tačiau turbūt pagrindinė priežastis yra meilės, kuri nesisavina, bet geba mylėti kitą dėl jo paties ir yra ištikima, trūkumas santuokiniame gyvenime. Tokią santuokinę meilę sutuoktiniai atskleidžia, gyvendami Santuokos sakramento pilnatvėje, kai veikiant Santuokos sakramento malonei ir sutuoktinių pastangoms, jų abipusė meilė yra vis labiau vienijama su Dievo meile. Santuokos sudarytos Bažnyčioje, kurios neturi savyje vidinio santykio su Dievo meile, savo esme yra labiau biologinis, socialinis ar teisinis, bet ne dvasinis būvis Bažnyčioje. Tokios santuokos nėra tvarios, jose nėra meilės džiaugsmo, šiuolaikinėje visuomenėje jos nepajėgia būti liudijimu apie sakramentinės santuokos ypatingumą ir teikiamą gėrį. Todėl Katalikų Bažnyčia ragina santuoką pažinti kaip *meilės dalyką*, kaip dinaminį sutuoktinių augimo ir pašaukimo į šventumą įgyvendinimo kelią, gyvenant šeimoje. Šiam tikslui pasiekti yra svarbi sužadėtinių sielovada, atskleidžianti ir padedanti jiems išgyventi santuoką kaip sakramentą. Ypatingai svarbi ir jau susituokusių porų sielovada, pasiūlanti joms veiksmingus praktinius įrankius, padedančius siekti gyvenimo Santuokos sakramento pilnatvėje.

Šių laikų Katalikų Bažnyčiai sutuoktinių poros, sąmoningai įgyvendinančios savo pašaukimą į šventumą santuokoje, yra ypatingai svarbios kaip gyvas Dievo, kuris yra Meilė (plg. 1Jn 4,8), atspindys pasaulyje ir kaip autentiškas liudijimas apie sakramentinės santuokos ypatingą gėrį. Tokios sutuoktinių poros taipogi yra veiksmingas Naujosios Evangelizacijos įrankis (plg. Jonas Paulius II *Familiaris Consortio* (Toliau – FC) 65), nes „Krikščioniška santuoka ir šeima kuria Bažnyčią“ (FC, 15).

Darbo problematika:

1. Dauguma sakramentinėje santuokoje gyvenančių porų neturi tinkamo supratimo apie Santuokos dvasingumą ir jo reikšmę gyvenimui sakramentinėje santuokoje;
2. Dauguma sutuoktinių nesuvokia Santuokos sakramento malonės svarbos jų santuokiniame gyvenime;
3. Dauguma sutuoktinių nesuvokia, kad yra reikalingos jų asmeninės ir nuolatinės pastangos, siekiant Santuokos sakramento pilnatvės;
4. Dauguma sutuoktinių nežino, kokios praktinės priemonės gali jiems padėti gyventi Santuokos sakramento pilnatvėje;

5. Bažnyčioje nėra skiriamas pakankamas dėmesys susituokusių porų sielovadai, padedančiai joms gyventi Santuokos sakramento pilnatvėje.

Problema: Dvasingumo stoka sakramentinėje santuokoje kaip kliūtis gyventi Sakramentinės santuokos pilnatvėje.

Tyrimo objektas: Katalikiškos sakramentinės santuokos dvasingumo ir santuokinės meilės tarpusavio ryšys.

Tyrimo klausimas: Kaip Santuokos dvasingumas padeda sutuoktiniams gyventi Santuokos sakramento pilnatvėje?

Tyrimo tikslas: Remiantis Katalikų Bažnyčios mokymu, atskleisti Katalikiškos santuokos dvasingumo teorinę sampratą, pateikiant jos teorinį modelį; ištyrus sutuoktinių porų judėjimo „Dievo Motinos komandos“ sielovadą, atskleisti Katalikiškos santuokos dvasingumo praktinę sampratą, pateikiant jos praktinio ugdymo modelį.

Tyrimo uždaviniai:

1. Pateikti Katalikų Bažnyčios sampratą apie santuoką ir jos gėrius;
2. Remiantis Katalikų Bažnyčios mokymu, pateikti *Katalikiškos santuokos dvasingumo teorinį modelį*;
3. Atskleisti, kaip sutuoktinių judėjimo „Dievo Motinos komandos“ sielovada padeda sutuoktiniams ugdyti Santuokos dvasingumą;
4. Atskleisti, kaip Santuokos dvasingumas padeda sutuoktinių judėjime „Dievo Motinos komandos“ dalyvaujančioms poroms gyventi Santuokos sakramento pilnatvėje;
5. Remiantis Katalikų Bažnyčios mokymu ir sutuoktinių porų judėjimo „Dievo Motinos komandos“ sielovados tyrimu, pateikti *Katalikiškos santuokos dvasingumo praktinį modelį*.

Tyrimo metodologija:

Darbe yra remiamasi:

1. Šventuoju Raštu, Katalikų Bažnyčios katekizmu, Katalikų Bažnyčios Magisteriumo dokumentais;
2. Vatikano II susirinkimo konstitucijomis *Gaudium et Spes* ir *Lumen Gentium*, Pauliaus VI enciklika *Humane Vitae*, Šv. Jono Pauliaus II apaštališkuoju paraginimu *Familiaris Consortio*, Pranciškaus posinodiniu apaštališkuoju paraginimu *Amoris Laetitia*;
3. Šv. Jono Pauliaus II *Kūno teologija*;
4. Bažnyčios mokytojų Šv. Kryžiaus Jono ir Šv. Teresės Avilietės mokymais apie šventumą ir dvasinę santuoką;

5. Tėvo Henri Caffarelis mokymu apie Santuokos dvasingumą sutuoktinių judėjime „Equipes Notre-Dame“ (liet.: Dievo Motinos komandos).

Tyrimo metodika, organizavimas ir eiga:

1. Literatūros šaltinių lyginamoji analizė yra atliekama, siekiant atskleisti sakramentinės santuokos ir jos gėrių sampratą Katalikų Bažnyčios mokyme. Šios analizės apibendrinimas yra pateikiamas 1 darbo dalyje.
2. 2 darbo dalyje, remiantis 1 darbo dalyje atlikta literatūros šaltinių analize, yra pateikiamas Katalikiškos santuokos dvasingumo teorinis modelis, kuriuo atskleidžiama Katalikiškos santuokos dvasingumo teorinė samprata;
3. Modeliavimo metodas darbe naudojamas, siekiant pateikti vizualines priemones, kuriomis atskleidžiamos katalikiškos santuokos dvasingumo teorinė ir praktinio ugdymo sampratos. Pateiktuose modeliuose yra naudojami įvairūs simboliai ir raktiniai žodžiai, kurių prasmė plačiau išskleidžiama pateiktų modelių aprašomosiose dalyse.
4. Empirinis tyrimas buvo atliekamas, naudojant kokybinio tyrimo metodą. Tyrimo dalyviai - 3 sutuoktinių poros dalyvaujančios judėjime „Dievo Motinos komandos“. Kokybinio tyrimo rezultatai yra pateikiami 3 darbo dalyje.
5. Kokybinio tyrimo įrankis – interviu. Stebint, kaip interviu dalyvavę respondentai kalbėjo, klausėsi, užduodant patikslinančius klausimus ir atlikus atsakymų analizę, buvo nustatyta kaip judėjimo sielovadoje yra ugdomas porų Santuokos dvasingumas, ir kaip sutuoktiniai išgyvena Santuokos sakramento malonę.
6. Interviu forma – standartizuotas atvirų klausimų interviu. Jis vyko pagal iš anksto parengtus klausimus¹, laikantis paruošto plano ir nuoseklumo. Interviu eigoje, stebint pašnekovų reakciją, buvo klausiama patikslinančių, papildančių klausimų. Nors pokalbiai vyko pagal iš anksto parengtą planą, tyrėjas buvo laisvas pats formuluoti klausimus, atsižvelgiant į pokalbio eigą ir respondento, su kuriuo kalbamasi, reakciją. Visi pokalbiai vyko su kiekviena pora atskirai tos poros namuose.
7. Teorinio ir empirinio tyrimų pagrindu 4 darbo dalyje yra pateikiamas Santuokos dvasingumo praktinis modelis, kuriuo siekiama atskleisti

¹ - Interviu klausimai pateikti Priede Nr.1

Katalikiškos santuokos dvasingumo praktinio ugdymo sampratą ir pateikti Santuokos dvasingumo praktinio ugdymo įrankius.

Sąvokų žodynelis

Santuokos dvasingumas – „gyvenimas iš dvasios“ (K.Rahneris) sakramentinėje santuokoje, kai sutuoktiniai turi gilų santykį su Dievu, sąmoningą subjektyvią laikyseną juose esančios Šventosios Dvasios atžvilgiu ir į artimą orientuotą tikėjimo praktiką, gyvenant evangelinį gyvenimą santuokoje (plg. Vorgrimler. H. (2003). Naujasis teologijos žodynas p. 160) .

Tarpuokvarba [Peruchereze] (gr. abipusis persismelkimas) santuokoje – vyro ir moters buvimas vienu kūnu sakramentinėje santuokoje (plg. Pr 2,24), kai sakramentinėje santuokoje persismelkia viena į kitą žmogiška - vyro ir moters, ir Dieviška - Jėzaus Kristaus, prigimtis (plg. Jn 15, 4-5). (plg. Vorgrimler. H. (2003). Naujasis teologijos žodynas p. 536)

Santuokos gėriai – gėriai, dėl kurių santuoka yra gera (Šv. Augustinas) (plg. Vorgrimler. H. (2003). Naujasis teologijos žodynas p.480) .

1. KATALIKŲ BAŽNYČIOS MOKYMAS APIE SANTUOKĄ IR JOS GĖRIUS

1.1. Santuokos gėrių samprata Dievo Tautos istorijoje

Vyro ir moters santuoka nėra žmonių išrasta institucija – “pats Dievas yra santuokos autorius” (Katalikų Bažnyčios Katekizmas (2012) (Toliau –KBK), 1603). Per daugelį amžių skirtingose kultūrose, visuomeninėse struktūrose, skirtingu istoriniu laikotarpiu santuokos samprata kito ir formavosi. Dievo Tautos ir Bažnyčios istorijoje taip pat vyko santuokos gėrių sampratos kaita. Norint suvokti krikščioniškos santuokos esmę, yra svarbu suprasti „Dievo planą visu jo didumu“ (Pranciškus *Amoris Laetitia* (2016) (Toliau – AL), 307) - ką Kūrėjas jai yra numatęs išganymo istorijoje.

1.1.1. Santuokos gėrių samprata Senajame Testamente

Senajame Testamente Dievo numatytų vyro ir moters santuokos gėrių samprata yra pateikiama Pradžios knygoje, kurioje yra du skirtingi pasakojimai apie žmonių poros sukūrimą, kylantys iš dviejų skirtingų tradicijų – jahvistinės (X a. pr. Kr.) ir vėlesnės, kunigiškosios (VI a. pr. Kr.). Abu pasakojimai yra svarbūs ir atskleidžia skirtingus žmogaus sukūrimo aspektus.

Pasak kunigiškosios tradicijos pasakojimo (Pr 1, 26–28), vyras ir moteris yra sukuriami vienu metu, ne vienas po kito. Buvimas vyru ir moterimi yra susijęs su buvimu Dievo paveikslu: „Dievas sukūrė žmogų pagal savo paveikslą, pagal savo paveikslą sukūrė jį; kaip vyrą ir moterį; sukūrė juos“ (Pr 1,27). Vyro ir moters sukūrimo ir sąjungos tikslas – pripildyti ir valdyti žemę (plg. Pr.1,28). Šiam tikslui įgyvendinti Dievas suteikia žmogui palaiminimą: „Būkite vaisingi ir dauginkitės, pripildykite žemę ir valdykite ją (Pr. 1,28). Vaisingumo palaiminimą iš Dievo gauna ne tik žmogus, bet ir visi Dievo sukurti gyvūnai: „Dievas palaimino juos, tardamas: „Būkite vaisingi ir dauginkitės! Pripildykite jūrų vandenį, o paukščiai tesidaugina žemėje“ (Pr 1, 22). Žmogui, vyrui ir moteriai, Dievas savo palaiminimą praplečia, suteikdamas jiems kartu bendroje vyro ir moters sąjungoje misiją - valdyti kūriniją.

Pasak jahvistinės tradicijos (Pr 2, 18–25), moteris buvo paimta iš vyro; dvi lytys sukurtos tam, kad žmogus nebūtų vienas: „Negera žmogui būti vienam. Padarysiu jam tinkamą bendrininką“ (Pr 2,18). Čia susivienijimo aspektas pabrėžiamas labiau nei

dauginimosi: vyras „glaudžiasi prie savo žmonos, ir jie tampa vienu kūnu“ (Pr 2,24). Kiekvienas yra laisvas savo paties ir kito lytiškumo atžvilgiu: „Jiedu buvo nuogi, žmogus ir jo žmona, tačiau jie nejautė jokios gėdos“ (Pr 2,25).

Nė viename sukūrimo pasakojime neužsimenama apie moters pavaldumą vyrui iki nuopuolio - abu yra sukurti bendrystei kaip lygūs asmenys ir jiems abiemis bendroje sąjungoje pavedama misija – pripildyti ir įdirbti žemę, valdyti ir rūpintis kūriniu (plg. Pr 1,28; Pr 2,15). Tokia pirmosios poros būseną buvo iki nuopuolio, po jo vyro ir moters tarpusavio santykis pasikeičia iš esmės. Dievas po nuodėmės numato moteriai tokį būvį: „Aš padauginsiu tavo skausmus ir nėštumą, – skausme gimdysi vaikus, – bet aistringai geisi savo vyro, o jis valdys tave“ (Pr 3,16), o vyrui tokį būvį: „Savo prakaitu valgysi duoną, kol sugrįši žemėn <...>“ (Pr 3, 19). Vyro dominavimas moteriai ir tai, kad kūrinių valdymas tampa sunkaus darbo našta, yra ne Dievo plano, bet žmogaus nuodėmės pasekmė. Iki nuodėmės „darbas buvo ne vargas“, o vyro ir moters bendradarbiavimas su Dievu, tobulinant regimąją kūrinių“ (KBK, 378). Po nuodėmės jau Kaino palikuonis Lamechas pažeidžia monogamijos įstatymą, veddamas dvi žmonas. Patriarchai Abraomas ir Jokūbas turėjo vaikų iš kelių moterų. Dovydas ir Saliamonas laiko ištikus moterų haremus, o Mozė leidžia praktikuoti skyrybas.

Pranašai, pirmiausia Ozėjas, Izaijas ir Jeremijas, siekė priminti ir sugrąžinti pirminį Dievo planą santuokos atžvilgiu. Vyro ir moters sąjungą jie pateikė kaip Dievo ir jo tautos sandoros simbolį ir per tai vėl iškelė abipusės meilės, ištikimybės ir neišardomumo vertybes, būdingas Dievo meilei Izraeliui. Pranašas Ozėjas santuoką suvokia ne kaip tiesioginį tarnavimą fiziniam pasitenkinimui, o kaip glaudžią asmenų sąjungą, dviejų žmonių vienybę (plg. A. Ramonas 2006, p. 201). Rutos ir Tobijo knygos duoda jaudinančių taurios santuokos, sutuoktinių ištikimybės ir švelnios meilės pavyzdžių. Giesmių Giesmėje Tradicija visada matė žmogiškosios meilės viršūnę, tyrą Dievo meilės atšvaitą, meilę „stiprią kaip mirtis“, kurios „gilūs vandenys negali užgesinti“ (Gg 8, 6–7).

Senajame Testamente vis tik santuoka visų pirma yra laikoma patriarchaline valdžios struktūra, labiausiai skirta klanui išsaugoti. Pirminis santuokos gėris tampa būti vaisingais ir susilaukti palikuonių. Vyro ir moters gyvenimo bendrystės idealas, grįstas abipusiu bei asmenišku meilės santykiu, tampa mažiau svarbus už vaikų gėrį. Moteris nebėra lygiu kilnumu apdovanota vyro partnerė, bet tampa vis labiau pavaldi vyrui ir jos pagrindinė funkcija - gimdyti palikuonis (plg. Cantalamessa R. 2014).

1.1.2. Santuokos gėrių samprata Naujajame Testamente

Evangelijoje pagal Matą atskleidžiamas Jėzaus siekis atnaujinti vyro ir moters santuoką bei gražinti jai pirminį Dievo numatytą būvį. „Tuomet pas jį atėjo fariziejų. Spęsdami pinkles, jie paklausė: „Ar galima vyrui dėl kokios nors priežasties atleisti žmoną?“ Jis atsakė: „Argi neskaitėte, jog Kūrėjas iš pradžių sukūrė žmones kaip vyrą ir moterį (Pr 1, 27) ir pasakė: Todėl vyras paliks tėvą ir motiną ir glausis prie žmonos, ir du taps vienu kūnu (Pr 2, 24). Taigi jie jau nebe du, o vienas kūnas. Ką tad Dievas sujungė, žmogus teneperskiria“ (Mt 19, 3–6). Atsakydamas Jėzus remiasi dviem pasakojimais apie santuokos įsteigimą, paima elementų iš abiejų, bet pirmiausia pabrėžia abiejuose pasakojimuose glūdinčius asmenų bendrystės aspektus. Jis patvirtina, kad santuokinio ryšio ištikimybė ir neišardomumas yra net svarbiau nei vaikų teikiamas gėris, kuriuo anksčiau buvo siekiama pateisinti poligamiją ir skyrybas. „Tada jie klausė: „O kodėl Mozė liepė duoti skyrybų raštą, atleidžiant žmoną?“ Jėzus atsakė: „Mozė leido jums atleisti žmonas dėl jūsų širdies kietumo. Bet pradžioje taip nebuvo. Taigi aš jums sakau: kas atleidžia žmoną, – jei ne dėl ištvirkavimo, – ir veda kitą, svetimauja“ (Mt 19, 7–9). Jėzaus žodžiuose „Ką Dievas sujungė“ galime išvelgti, kad santuoka nėra vien sekuliari tikrovė, paremta įstatymu, vien žmogaus valios vaisius, siekiant susilaukti palikuonių (plg. Cantalamessa R. 2014). Santuokai būdingas ir sakralinis aspektas, kylantis iš dieviškosios valios, todėl santuoka Jėzaus yra pakeliama iki sakramento statuso, liudijančio, kad ji *Regimojoje tikrovėje* jungiasi su *Neregimąja tikrove*.

Apaštalas Paulius ne kartą duoda pamokymus savo bendruomenėms santuokos klausimu, pabrėždamas santuokos neišardomumą: „Susituokusiems įsakau ne aš, bet Viešpats, kad žmona nesiskirtų nuo vyro, o jei atsiskirtų, kad liktų netekėjusi arba susitaikintų su vyru; taip pat ir vyras tegul nepalieka žmonos“ (1 Kor 7, 10–11). Taip pat apaštalas santuokos įvaizdį naudoja Kristaus santykiui su Bažnyčia nusakyti, sakydamas: „aš jus sužiedavau su vienu vyru, su Kristumi, ir turiu pas jį nuvesti jus kaip skaisčią mergelę“ (2 Kor 11, 2). Laiške Efeziečiams Šv. Paulius moko vyrus, kad jie privalo mylėti savo žmonas kaip Kristus myli Bažnyčią (Ef 5, 25 -33) ir, kad būtent tokioje pasiaukojančioje ir ištikimoje meilėje iki galo yra įgalinamas žmonos klusnumas, pasitikėjimas ir pagarba.

Regėtojas Apreiškimo Jonui knygoje santuokos įvaizdžiu naudojasi skelbdamas, kad Kristus ir tikintieji švęs „Avinėlio vestuvių santuokos puotą“ (Apr 19, 7 – 9).

Jėzus, visą sutaikinęs savyje, santuokai ir šeimai gražino pradinę formą (Plg. Mt 10, 1-12), santuoką atpirko (plg. Ef 5, 21-31) ir atkūrė pagal Švenčiausios Trejybės paveikslą - pagal slėpinį, iš kurio kyla bet kuri meilė (plg. AL, 63). „Atkūręs jos orumą ir pradinius

reikalavimus, Jis pašventino šį gyvenimo luomą“ (*Gaudium et Spes* (Toliau – GeS), 48), įtraukdamas jį į meilės slėpinį, kuris vienija Jėzų Atpirkėją ir Jo Bažnyčią. „Atėjęs atstatyti pradinės nuodėmės suardytos kūrimo tvarkos, Jėzus pats duoda jėgos ir malonės išgyventi santuoką naujai, Dievo karalystės mastu“ (KBK, 1615). Po Atpirkimo santuokai Jėzus suteikia sakramentinį būvį ir ji įgauna svarbų tikslą ir misiją - būti Kristaus ir Bažnyčios meilės sąjungos atspindžiu *Regimojoje tikrovėje* (plg. FC, 50).

1.2. Santuokos gėrių samprata Bažnyčios istorijoje

Galima išskirti tris periodus Bažnyčios istorijoje, kuriais plėtojosi santuokos gėrių samprata po Atpirkimo:

1. Apaštalinė Bažnyčia ir Bažnyčios Tėvų laikotarpis (iki viduramžių);
2. Nuo viduramžių iki Vatikano II Susirinkimo;
3. Po Vatikano II Susirinkimo.

1.2.1. Santuokos gėrių samprata apaštalinėje Bažnyčioje ir Bažnyčios tėvų laikotarpiu (iki viduramžių)

Pirmaisiais amžiais krikščionims nebuvo paprasta išgyventi krikščioniškos santuokos po Atpirkimo esmę, kad joje atsiskleistų ir būtų regimi Atpirkimo vaisiai. Jų besikuriančios bendruomenės gyveno kaip mažuma pagonių tarpe, kur buvo plačiai paplitęs palaidas gyvenimas. Laiške Diognetui rašoma: “Krikščionys nuo kitų žmonių nesiskiria nei kraštu, nei kalba, nei papročiais. Jie, kaip ir visi, veda, susilaukia vaikų. Bendras jų stalas, bet ne guolis. Jie gyvena kūne, bet ne pagal kūną” (Aleksa D, Ališauskas V. 2003, p.139). Toks tų laikų liudijimas patvirtina, kad apaštalinėje Bažnyčioje buvo regimas krikščionių sutuoktinių kitoniškumas, kad jų santuokinis gyvenimas savyje jau turi kitą atramą, nei vien kūną. Krikščionys, sudarydami santuokas tikėjo, kad yra vienybėje su Kristumi ir Bažnyčia per Krikštą ir savo santuokine sutartimi vykdo apaštalo Pauliaus mokymą apie sutuoktinius (Ef 5, 22-33).

Bažnyčios tėvams pirmųjų amžių Bažnyčioje reikėjo kovoti su palaidu pagonių gyvenimu, „šventąja prostitucija“ ir manichėjais, kurie nevertino materijos, kartu ir kūno, o tik tai kas dvasinga, taigi ir lytiškumo bei pačios santuokos. Gana plačiai buvo paplitusi nuomonė, kad po gimtosios nuodėmės neįmanoma mėgautis lytiškumu nenusidedant. Šv. Atanasas mokė, kad: „ pirmutinis Dievo tikslas nebuvo tas, kad gimtume iš moterystės ar suirimo; tik sulaužymas įsakymo įvedė vedybas dėl Adomo nuodėmės“ (Maceina A. 2006,

p.123). Ne vienas iš Bažnyčios tėvų mokė, kad žmogaus prigimtinis polinkis į blogį (*concupiscentia*) ypač pasireiškia, piktnaudžiaujant seksualumu, kuris žmoguje slopina jo dvasinį pradą, ir santuokoje šio blogio poveikio galima išvengti.

Vyskupas Bažnyčios mokytojas Šv. Augustinas (354–430 m.) išskyrė tris Santuokos sakramento gėrius: „Štai gėrybės, dėl kurių santuoka yra gera: palikuonys, sutuoktinių ištikimybė, sakramentas“ (Vorgrimler. H. (2003), psl. 480). Šv. Bonaventūras pastebi, kad vienas tikslas turėtų būti pirmtinis (*finis principalis*), būtent sakramentas, o kiti prijungti kaip naudingi (*plures utilitate adiunctas*) (plg. Maceina A. 2006, p 85)

Bažnyčios tėvų laikotarpyje pradeda formuotis santuokos samprata turinti savyje tris esminius gėrius: 1) *Palikuonys* - prokreacinis tikslas; 2) *Ištikimybė* - sutuoktinių dovana vienas kitam – kūno ir sielos – patvirtinantis santuokos neišardomumą.; 3) *Sakramentas* - ištikima meilė kaip krikščioniškas liudijimas.

1.2.2. Santuokos gėrių samprata nuo viduramžių iki Vatikano II Susirinkimo

Vienas žymiausių viduramžių teologų, Bažnyčios mokytojas Šv. Tomas Akviniėtis (1224/25 – 1274) moko, kad „esminis santuokos tikslas yra palikuonys“ (*Summa th., Suppl. q. 49 a. 2 corpus*), o tame „pagrindiniame santuokos tikslu taip pat sutelpa ir kiti tikslai kaip antraeiliai“ (*Summa th., Suppl. q. 49 a. 1 corpus*). Šv. Tomas Akviniėtis Teologijos Sumoje teigia, kad Santuoka yra sakramentas, tiek kiek ji veikia kaip „vaistas nuo gašlumo“. Vaistas prieš gašlumą, kaip Santuokos Sakramento antraeilis tikslas, buvo akcentuojamas daugumos katalikų moralės teologų iki Vatikano II Susirinkimo.

Kanonų teisės kodeksas (1917 m.) prokreaciją aiškiai įvardina kaip pagrindinį Santuokos tikslą: „Pagrindinis santuokos tikslas yra palikuonių gimdymas ir auklėjimas, antrasis tikslas yra tarpusavio pagalba“ (Kanonas 1013, par. I II d., 8 sk., Nr. 23)

Popiežius Pijus XI (1930) enciklikoje *Casti connubii*, pasinaudodamas Šv. Augustino įžvalga, išskiria tris santuokos gėrius: palikuonys, ištikimybė ir sakramentas. Pirmąją vietą tarp santuokos gėrių priskirdamas taip pat prokreacijai: „Iš tiesų, pats žmonių giminės Kūrėjas, kuris dėl savo gerumo paskyrė žmones savo pagalbinkais gyvybės perdavimo darbe, to mokė, kai įsteigdamas rojuje santuoką, pasakė mūsų pirmiesiems tėvams, o per juos ir būsiesiems sutuoktiniams: „Būkite vaisingi ir dauginkitės, pripildykite žemę“ (Pr 1, 28) (Pijus XI *Casti vonnubii*)

Iki Vatikano II susirinkimo Bažnyčios mokyme yra akcentuojama, kad santuokos pirminis gėris yra prokreacija, o kaip antraeiliai gėriai (*plures utilitate adiunctas*) yra ištikimybė ir sakramentas.

1.2.3. Santuokos gėrių samprata Vatikano II Susirinkimo dokumentuose ir Bažnyčios mokyme po Vatikano II Susirinkimo

Vatikano II susirinkimo Tėvai susirinkimo dokumentuose skyrė ypatingai didelį dėmesį santuokai ir suformulavo atnaujintą Bažnyčios mokymą apie krikščionišką santuoką, jos gėrius ir vietą Bažnyčioje. Po Vatikano II susirinkimo savo išleistuose dokumentuose toliau aktyviai mokymą apie santuoką plėtojo popiežiai Paulius VI, Šv. Jonas Paulius II ir šiuo metu plėtoja popiežius Pranciškus.

Santuokos gėrių samprata Vatikano II Susirinkimo dokumentuose.

Vatikano II Susirinkimas (1962-1965) Dogminėje Konstitucijoje *Lumen Gentium* (1964) atnaujina krikščioniškos santuokos sampratą ir jos teikiamas gėrius: „Susituokusieji krikščionys santuokos sakramentu ženklina vienybės bei vaisingos meilės tarp Kristaus ir Bažnyčios slėpinį ir patys yra to slėpinio dalininkai (plg. Ef 5, 32), santuokiniame gyvenime padėdami vienas kitam siekti šventumo, susilaukdami vaikų bei juos auklėdami <...>” (*Lumen Gentium* (Toliau – LG), 11). Susirinkimo Tėvai naujai sudeda akcentus katalikiškos santuokos sampratoje. Susirinkimas įvardina, kad santuokoje gyvenantys sutuoktiniai yra Kristaus ir Bažnyčios vienybės ir vaisingos jų tarpusavio meilės dalininkai. Santuoka įvardijama kaip būvis, sutuoktiniams padedantis vienas kitam siekti šventumo. Tokia atnaujinta Santuokos sakramento samprata leido pradėti pažinti krikščionišką santuoką kaip meilės dalyką, santuokai suteikė „Bažnytinio luomo“ (KBK, 1631) statusą ir įvesdino į „gyvenimo Bažnyčioje būvį“ (KBK, 1631). Šiame būvyje sutuoktiniai „santuokos sakramento galia atlikdami savo santuokos ir šeimos pareigas, persiėmę Kristaus dvasia, pripildančia visą jų gyvenimą tikėjimo, vilties ir meilės, vis labiau ir labiau tobulėja patys, pašventina vienas kitą ir kartu šlovina Dievą“ (*Gaudium et Spes* (Toliau – GeS), 48). Vatikano II Susirinkimas įteisino krikščioniškoje santuokoje gyvenančius sutuoktinius kaip Bažnytinį luomą, turintį savo unikalią vietą Bažnyčioje kaip Kristaus mistiniame kūne.

Vatikano II Susirinkimas patvirtino, kad „savo prigimtinio pobūdžiu santuokos institutas ir santuokinė meilė skirta gimdyti ir auklėti palikuonims, tarsi apvainikuojantiems juos“ (*GeS*, 48), tačiau taip pat naujai sudėlioja akcentus. Susirinkimas moko, kad vaikams gimdyti neužtenka vien santuokos kaip instituto, bet tam tikslui pirmiausia yra būtina *santuokinė meilė*. Būtent santuokinė meilė po Vatikano II Susirinkimo tampa santuokos pirminiu gėriu. Susirinkimas moko, kad tokia sutuoktinių meilė yra paimama į dieviškąją meilę (plg. *GeS*, 48), ir vaikai yra tos Dievo ir žmonių santuokinės meilės ypatingas vaisius bei vertingiausia santuokos dovana (plg. *GeS*, 50). Taip sutuoktiniai, „vykdydami žmogaus

gyvybės perdavimo ir auklėjimo pareigą, kurią dera laikyti ypatingu uždaviniu, yra Dievo Kūrėjo meilės bendradarbiai ir tarsi aiškintojai“ (*GeS*, 50). Susirinkimas taip pat įvardina, kad santuoka įsteigta ne vien vaikų gimdymui ir jeigu nebūna taip trokštamų palikuonių, santuoka pasilieka viso gyvenimo ryšys ir bendrystė bei nepraranda nei vertės, nei neišardomumo (plg. *GeS*, 50). Šioje sampratoje svarbus akcentas yra tai, kad sutuoktiniams, deramai išreiškiant, augant ir bręstant abipusiai santuokinei meilei yra atviri gyvybei, bet, jei negali susilaukti palikuonių, jų tėvystė ir motinystė gali įgauti kitas raiškos formas.

Santuokos gėrių sampratos plėtojimas popiežiaus Pauliaus VI enciklikoje „Humane Vitae“. Popiežius Paulius VI savo enciklikoje *Humanae Vitae, apie prideramą tvarką, perteikiant žmogaus gyvybę* (1965) toliau plėtoja Vatikano II Susirinkimo mokymą apie santuoką ir gyvybės perdavimą joje. Jis moko, kad santuokos ir gyvybės perdavimo „negalima svarstyti tikrai biologiniu, psichologiniu, demografiniu, socialiniu požiūriu, bet labiau reikia turėti galvoje visą žmogų ir jo paskirtį – ne tik gamtinę ir žemišką, bet taipogi antgamtinę ir amžinąją žmogaus būtį“ (Paulius VI *Humane Vitae* (Toliau-HV), 7). Santuoka, anot popiežiaus, įsteigta tam, kad žmonėse būtų realizuotas *Dievo meilės planas* (plg. *HV*, 8). Krikščioniškoje santuokoje gyvenantiems sutuoktiniams „santuoka suteikia tokį kilnumą, jog tampa jiems sakramentinės malonės ženklu, nes išreiškia Kristaus ir Bažnyčios ryšį“ (*HV*, 8), kuris yra Meilė. Popiežius, plėtodamas Vatikano II Susirinkimo mokymą apie santuoką, patvirtina, kad būtent santuokinė meilė yra santuokos pirminis gėris ir tikslas. Ši santuokinė meilė savo pilnu pavidalu gali išsiskleisti tik tada, kai yra sujungiamas su Dievo meile, kad joje „vyras ir žmona taptų lyg viena širdis ir viena siela“ (*HV*, 9). Tokioje meilėje „vyras myli žmoną dėl jos pačios, o žmona vyrą dėl jo paties ir jie yra vienas kitam atsidaavę <...>“ (*HV*, 9).

Kalbėdamas apie gyvybės perdavimą, popiežius moko, kad būtent „sutuoktinių meilė savo esme yra skirta vaikams gimdyti ir auklėti. O vaikai yra vertingiausia santuokos dovana, kuri patiems tėvams teikia daugiausia gėrio“ (*HV*, 9). Gyvybė yra šventa ir jos atsiradimui yra reikalingas Dievo veikimas. Dieviški gyvybės perteikimo įstatymai palaiko tikrąją vyro ir moters meilę. Anot popiežiaus, „Viešpats sutuoktiniams patikėjo šias pareigas parodyti žmonėms šventumą ir kartu meilingumą to įstatymo, kuris jų abipusę meilę jų pačių pastangomis glaudžiai sujungia su Dievo, žmogaus gyvybės davėjo, meile“ (*HV*, 25).

Popiežius savo mokyme plėtoja vyro ir moters skaistumo santuokoje sampratą ir kalba apie būtinybę sutuoktiniams valdyti savo aistras, kad meilė būtų reiškiamas tokiais santuokiniais aktais, kurie vyktų pagal prideramą tvarką, kuri yra esmiškai svarbi jų

santuokinei meilei, nes „savitvarda, iš kurios spinduliuoja vyro ir moters skaistumas, jų meilei ne tik nedaro žalos, bet suteikia jai gilesnio žmogiškumo prasmę“ (HV, 25).

Santuokos gėrių sampratos plėtojimas popiežiaus Jono Pauliaus II apaštališkajame paraginime „Familiaris Consortio“. Popiežius Šv. Jonas Paulius II savo apaštališkame paraginime *Familiaris Consortio* dėl krikščioniškos šeimos uždavinių šiame pasaulyje (1981) toliau plėtoja krikščioniškos santuokos teikiamų gėrių sampratą ir pateikia savo siūlomas priemones jais gyventi. Jo mokymas apie santuoką yra ypatingai kristocentriškas. Popiežius kviečia „atstatyti sandorą su Dieviška Išmintimi, kuri yra pats Kristus“ (FC, 10). Anot jo, tik per Kristų santuoka gali save realizuoti, kad gautų iš Jo malonių ir galėtų išgydyti nuodėmės padarytas žaizdas, galėtų pažinti Dievo planus ir juos įvykdyti.

Popiežius moko, kadangi meilė yra pagrindinis žmogaus pašaukimas, kurį Dievas suteikia žmogui sukurdamas jį pagal savo paveikslą ir nepaliaujamai palaikydamas jį būtyje, krikščioniška santuoka yra tas būvis, kuriame sutuoktiniai per Kryžių gali pasiekti pilnutinę savo būtį ir tobulą meilę (plg. FC, 86). Todėl „šeimos misija yra saugoti, reikšti ir perduoti meilę, kuri yra gyvas atspindys Dievo meilės žmonijai bei Viešpaties Kristaus meilės Bažnyčiai, Jo sužadėtinei“ (FC, 17).

Popiežius taip pat nauju žvilgsniu pažvelgia į lytiškumą, kuris „būdamas vyro ir moters atsidavimas vienas kitam būdingais ir išskirtiniais santuokiniais aktais anaipol nėra grynai biologinis reiškinys <...>, o santuoka yra vienintelė „vieta“, kur yra galimas toks visiškas atsidavimas, kai vyras ir moteris sudaro paties Dievo numatytą vidinę gyvenimo ir meilės bendriją, ir tik šia prasme išryškėja šios bendrijos tikroji esmė“ (FC, 11). Atsiduodami vienas kitam, sutuoktiniai kuria naują tikrovę – kūdikį, gyvą jų meilės atspindį. Šv. Jonas Paulius II toliau plėtodamas Pauliaus VI enciklikoje *Humanae Vitae* pradėtą mokymą apie skaistumą santuokoje, moko, kad „skaistybė anaipol nereiškia, kad nepripažįstamas arba niekinamas žmogaus lytiškumas: skaistybė veikiausiai reiškia dvasinę energiją, kuri sugeba ginti meilę nuo egoizmo bei agresyvumo ir ją visiškai įgyvendina“ (FC, 33). Šį santuokinio skaistumo mokymą popiežius plačiai išplėtoja savo katechezėse, kurios tampa nauju mokymu Bažnyčioje, įgavusiu *Kūno teologijos* pavadinimą (John Paul II, 2006).

Krikščioniškai santuokai Šv. Jonas Paulius II pranašiskai numato ypatingai svarbų vaidmenį Bažnyčioje: „Krikščioniška santuoka ir šeima kuria Bažnyčią“ (FC, 15). Anot jo, „krikščioniškos šeimos dalyvavimas Bažnyčios pasiuntinybėje vyksta ryšyje su Jėzumi Kristumi – Pranašu, Kunigu ir Karaliumi, – kur krikščioniškoji šeima atsiskleidžia kaip 1) tikinti ir evangelizuojanti bendruomenė, 2) bendruomenė, besikalbanti su Dievu, 3)

žmogui tarnaujanti Bendruomenė” (FC, 50) ir pati yra liturginis Dievo garbinimas (plg. FC, 56).

Santuokos gėrių sampratos plėtojimas Šventojo Tėvo Pranciškaus posinodiniame apaštališkajame paraginime „Amoris Laetitia“. Šventasis Tėvas

Pranciškus posinodiniame apaštališkajame paraginime *Amoris Laetitia*, apie meilę šeimoje (2016), toliau plėtoja II Vatikano Susirinkime pradėtą ir pirmtakų Pauliaus VI ir Šv. Jono Pauliaus II mokymą, kad „santuoka yra meilės dalykas“ (AL, 217). Popiežius dokumente pripažįsta, kad santuoka dažnai Bažnyčioje buvo pristatoma taip, „kad jos vienijamasis tikslas, kvietimas augti meile ir abipusės pagarbos idealas buvo nustelbiami kone išskirtinio pareigos daugintis akcentavimu“ (AL, 36), tačiau jis kviečia Bažnyčią neatsisakyti „pilnatviško santuokos idealo, Dievo plano visu jo didumu“ (AL, 307).

Dokumente popiežius plačiai naudoja santuokos, kaip Dievo vidinio gyvenimo atspindžio įvaizdį, nes anot jo „sutuoktinių meilė yra ypatingas Trejybės atspindys“ (AL, 161).

Kaip ir Šv. Jono Pauliaus II, Pranciškaus mokymas apie santuoką yra kristocentriškas. Jis primena, kad „Jėzus, visa sutaikinęs savyje, santuokai ir šeimai gražino pradinę formą (plg. Mt 10, 1-12). Kristus santuoką atpirko (plg. Ef 5, 21-32) ir atkūrė pagal Švenčiausiosios Trejybės paveikslą, pagal slėpinį, iš kurio kyla bet kuri meilė“ (AL, 63). Popiežius vyro ir moters susijungimą į vieną kūną santuokoje pateikia kaip Dievo Sūnaus santuokos su žmogaus prigimtimi paveikslą (plg. AL, 73). „Būtent tai yra santuokos slėpinys: Dievas iš dviejų gyvenimų padaro vieną gyvenimą“ (AL, 121). Krikščioniška santuoka yra savotiška tarpuskvarba (*Perichoreze*), suliejanti draugėn žmogiškus ir dieviškus pradmenis, vedanti sutuoktinius į laisvą savęs dovanojimą vienas kitam Kristuje. „Viešpats Kristus ateina pas sutuoktinius krikščionis per Santuokos sakramentą ir atėjęs su jais pasilieka. Įsikūnydamas Jis pasiima žmogiškąją meilę, apvalo, atbaigia ją ir per savo Dvasią dovanoja sutuoktiniams gebėjimą ja gyventi“ (AL, 67).

Kalbėdamas apie lytiškumą, Pranciškus primena Šv. Jono Pauliaus II mokymą, kad tai „ne tik vaisingumas ir dauginimosi versmė, bet ir geba išreikšti meilę - meilę, kurioje žmogus - asmuo tampa dovana“ (AL, 151), ir taip „aistra, sutaurinta meilės, kuri gerbia kito kilnumą, tampa pilnatvišku ir skaidriu meilės patvirtinimu“ (AL, 152). Tačiau santuokinė meilė nesibaigia tik tarp dviejų sutuoktinių. „Sutuoktiniai, dovanodami save vienas kitam, dovanoja ne tik save, bet ir kuria naują tikrovę – kūdikį, gyvą jų meilės atspindį, jų santuokinės vienybės ženklą bei gyvą ir neišardomą tėvystės ir motinystės sintezę“ (AL, 165). Todėl santuokinė meilė ir gyvybės perdavimas yra nukreipti vienas į kitą, nes būtent šitaip Kūrėjas vyrui ir moteriai leidžia dalyvauti jo kūriamajame darbe ir sykiu padaro juos savo

meilės įrankiais, per žmogaus gyvybės perdavimą jų atsakomybei patikėdamas žmonijos ateitį. Popiežius primena Vatikano II Susirinkimo Tėvų mokymą, kad “santuoka įsteigta ne vien vaikams gimdyti. <...> Todėl, jeigu ir nebūna dažnai taip trokštamų palikuonių, santuoka pasilieka viso gyvenimo ryšys ir bendrystė ir nepraranda nei vertės, nei neišardomumo“ (GeS, 50), nes „motinystė nėra išskirtinai biologinė tikrovė, bet reiškiasi įvairiais būdais“ (AL, 178).

Anot Pranciškaus, pats santuokinis vyro ir moters gyvenimas savo prokreacine reikšme, kūno kalba ir meilės veiksmis virsta tam tikra prasme liturginiu (plg. AL, 215), kuriuo sutuoktiniai atspindi Triasmenio Dievo - Tėvo, Sūnaus ir Šventosios Dvasios, vidinį gyvenimą - Meilę, savo santuokine meile Jį garbina ir šlovina kaip visos meilės ir gyvybės Kūrėją.

2. KATALIKIŠKOS SANTUOKOS DVASINGUMO TEORINIS MODELIS

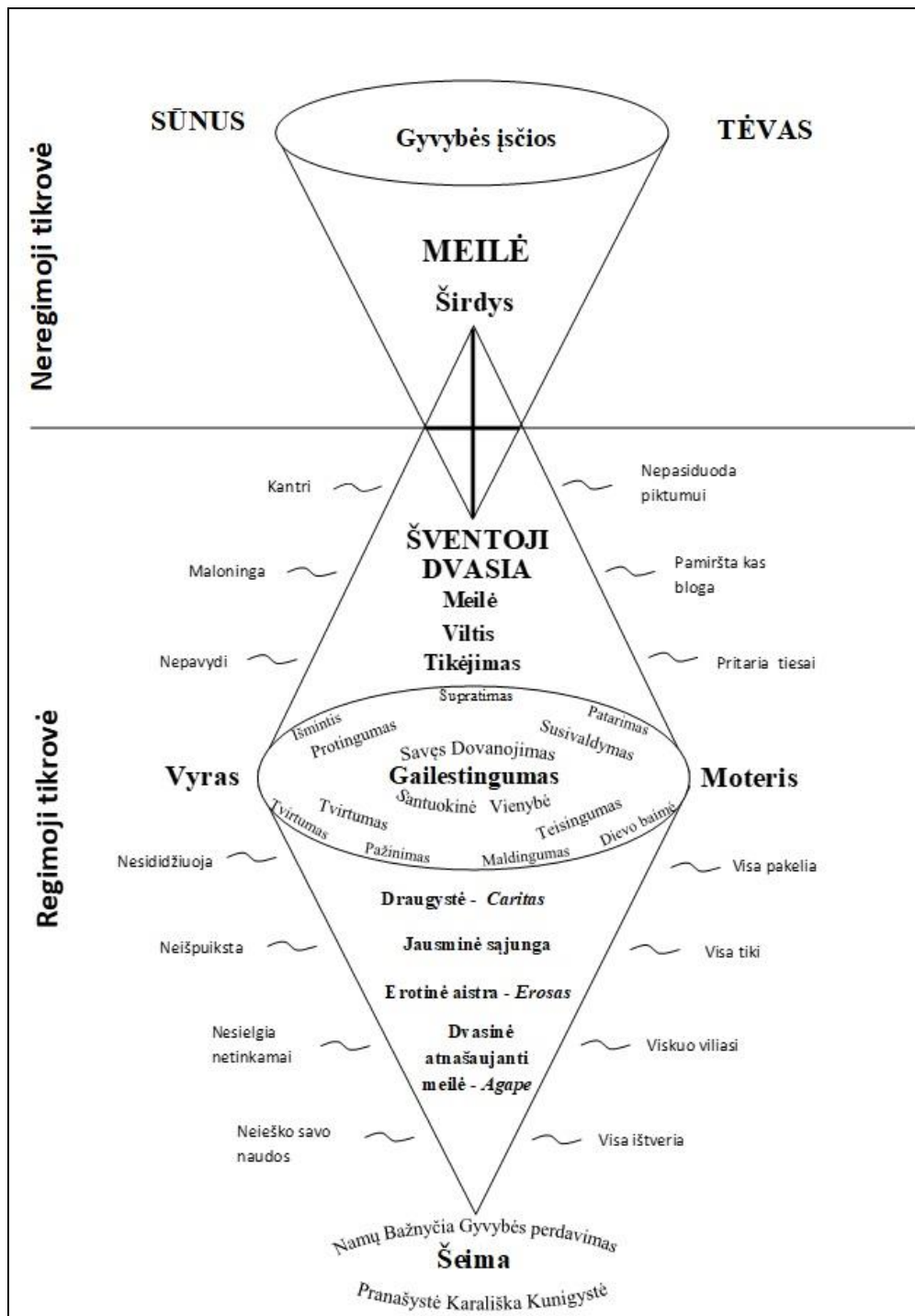
Siekiant atskleisti Katalikų Bažnyčios mokymą apie katalikiškos santuokos dvasingumą, buvo paruoštas teorinis modelis (Toliau – Modelis Nr.1). Modelio Nr.1 tikslas yra pateikti vizualinę priemonę, kurią būtų galima naudoti kaip katalikiškos santuokos, Namų Bažnyčios (*Ecclesia domestica*) (KBK, 1656) projekcinę eskizą, atskleidžiantį Katalikų Bažnyčios mokymą apie katalikišką sakramentinę santuoką ir jos dvasingumą.

Modeliavimo metodas kaip įrankis neretai naudojamas, siekiant atskleisti dvasinius dalykus. Kaip vieną garsiausių tokio modeliavimo pavyzdžių galima būtų paminėti Bažnyčios mokytojo, mistiko Šv. Kryžiaus Jono modelį „Karmelio kalnas“ (Šv. Kryžiaus Jonas (2013), psl. 65). Autorius šį modelį naudojo kaip vizualinę priemonę, padedančią atskleisti krikščioniško tobulumo – siekimo vienybės su Dievu - kelią.

Ruošiant katalikiškos santuokos dvasingumo teorinį modelį, buvo remiamasi Katalikų Bažnyčios mokymu apie santuoką. Šis mokymas ypatingai aktyviai yra plėtojamas po Vatikano II Susirinkimo (1962-1965). Susirinkimo dokumentuose buvo naujai sudėlioti katalikiškos sakramentinės santuokos akcentai. Jie suteikė fundamentinį pagrindą tolimesniam Bažnyčios mokymui, siekiant santuoką pažinti visu jos didumu kaip Dievo plano dalį, ir per tai naujai atrasti jos deramą vietą Bažnyčioje - mistiniame Jėzaus Kristaus Kūne. Po Vatikano II Susirinkimo Bažnyčios mokyme apie santuoką pagrindinis akcentas ir pirminis jos gėris yra akcentuojama *santuokinė meilė*, kaip Triasmenio Dievo vidinio gyvenimo, kuris yra Meilė, atspindys (plg. 1Jn 4,8). Centrinė teoriniame modelyje perteikiama mintis yra *Santuokinė meilė – Dievo meilės atspindys*.

Pateiktame Modelyje Nr.1 yra naudojami simboliai ir raktiniai žodžiai, kuriais siekiama atskleisti Katalikų Bažnyčios mokymą apie katalikiškos santuoką ir jos dvasingumą. Modelio Nr.1 aprašyme paaiškinami pateikti simboliai ir išskleidžiamas Katalikų Bažnyčios mokymas apie katalikišką santuoką ir jos dvasingumą.

Katalikiškos santuokos dvasingumo modelis pateiktas 1 pav.

1 pav. „Katalikiškos santuokos dvasingumo teorinis modelis“

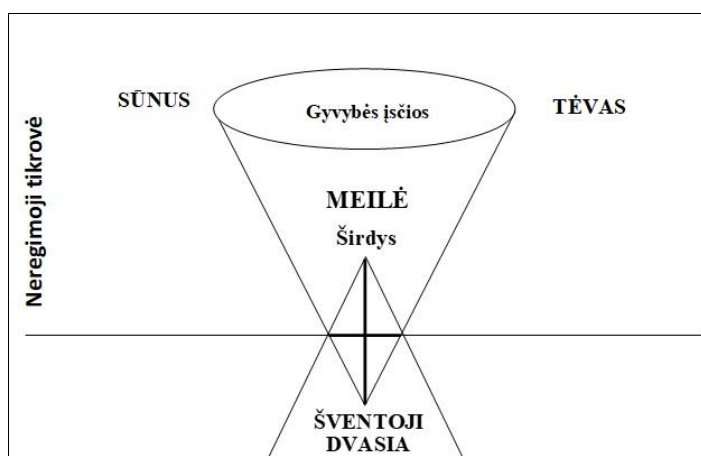
1 pav. pateiktas Katalikiškos santuokos dvasingumo teorinis modelis (Toliau – Modelis Nr.1) susideda iš trijų pagrindinių dalių:

1. Dievo Meilė *Neregimojoje tikrovėje*;
2. Dievo Meilės ir Santuokinės meilės *tarpuskarba (perichoreze)*;
3. Santuokinė meilė *Regimojoje tikrovėje*.

Toks suskirstymas leidžia Modelyje Nr.1 atskleisti kaip reiškiasi Dievo meilė ir Santuokinė meilė dvejose tikrovės erdvėse – *Neregimojoje ir Regimojoje tikrovėje*, ir *Santuokinės meilės ir Dievo meilės taruskvarboje*. Tikroji santuokinės meilės prigimtis ir jos kilnumas mums geriausiai išryškėja, kai suvokiame, kad ji kyla iš aukščiausio šaltinio – iš Dievo, kuris yra Meilė (plg. 1 Jn 4.8) ir Tėvas, iš kurio kiekviena tėvystė danguje ir žemėje turi vardą (plg. HV, 8).

2.1. Dievo Meilė *Neregimojoje tikrovėje*

Modelio Nr. 1 I dalis *Dievo meilė neregimojoje tikrovėje* pateikta 2 pav.

2 pav. Modelio Nr. 1 I dalis „Dievo meilė *Neregimojoje tikrovėje*“

Modelio Nr.1 I dalyje *Dievo meilė Neregimojoje tikrovėje* vaizduojamas Dievas, esantis trijuose asmenyse: Tėvas, Sūnus ir Šventoji Dvasia. Švenčiausiosios Trejybės slėpinys yra viena pagrindinių Katalikų Bažnyčios ir visos krikščionių bendruomenės tikėjimo dogmų. Švenčiausioji Trejybė atskleidžia Dievo vidinį gyvenimą, kuris yra Meilė (plg. 1 Jn 4.8). Švenčiausioji Trejybė (lot. Trinitas – trivienis Dievas) – tai paties Dievo vidinio gyvenimo slėpinys, kuris yra visų kitų tikėjimo paslapčių šaltinis, jas visas nušviečianti šviesa. Trejybės doktrina teigia, kad yra trivienis Dievas: Tėvas, Sūnus ir Šventoji Dvasia. Skaičius „trys“ nežymi, jog yra trys „dievai“ – tai nėra kiekybės išraiška, o žymi dieviškųjų Asmenų kilimą: Tėvo prigimtis *per se* („iš savęs“), pirmasis Trejybės Asmuo – Tėvas – neturi pradžios, Jis yra pradantysis be pradžios. Sūnus kyla, gimdamas iš Tėvo, o Šventoji Dvasia kyla iš Tėvo ir Sūnaus (plg. E. Obrikis, R. Skinkaitis, 2015).

Pateiktame Modelyje Nr.1 dieviškųjų Asmenų: Tėvo, Sūnaus ir Šventosios Dvasios santykis yra vaizduojamas sujungiant juos į trikampį, siekiant atskleisti jų triasmenį

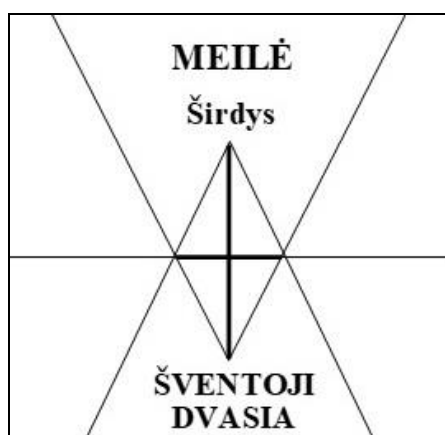
santykį, kuris Modelyje Nr.1 atskleidžiamas kaip Meilė, kadangi pats „Dievas yra Meilė“ (1Jn 4,8) . Modelio Nr.1 viršuje yra vidinis apskritimas, kuriame esantis užrašas „*Gyvybės iščios*“ atskleidžia mintį, kad gyvybė yra šventa, ir jos atsiradimui yra reikalingas Dievo veikimas, nes „Dievas yra visos gyvybės Viešpats“ (Pr 1, 26-28), iš kurio mes visi „esame gavę gyvybę, veikimą ir buvimą“ (ApD 17,28).

Savo vidiniame gyvenime Dievas yra Meilė iš esmės, bendra visiems trims Dieviškiems Asmenims: Šventoji Dvasia yra Asmuo-Meilė kaip Tėvo ir Sūnaus Dvasia (plg. Jonas Paulius II *Dominum et Vivicantem* (Toliau – DeV), 10). Modelyje Nr.1 Šventoji Dvasia parodoma kaip, kylanti iš Tėvo ir Sūnaus meilės - *Gyvybės iščių*, ir pereinanti į *Regimąją tikrovę*, kurioje veikia kaip ypatinga Dievo savęs-atidavimo, savęs – kaip dovanos, šitos meilės būties suasmeninta išraiška (plg. DeV, 10). Ji glūdi Tėvo ir Žodžio –Sūnaus gelmėse, sutveriant pasaulį. Ji yra ne tik jų abipusės meilės išdava, iš ko plaukia kūryba, bet ji ir yra pati Meilė. Joje randasi visų kūrinijai duotų dovanų šaltinis ir pradžia (plg. DeV, 34). „Pašaukti egzistuoti žmogiška būtis – vyras ir moteris – yra kūrinys. „Dievo paveikslas“ – protingumas ir laisvė – pažymi žmogaus didingumą ir vertingumą, ir žmogus yra asmuo. Bet šitas asmuo visada lieka kūrinium, kuris savo buvimu ir savo esme yra visiškai priklausomas nuo Kūrėjo“ (DeV, 36). Dėl nuodėmės, kuri yra nepaklusnumas Dievo valiai, jau pačioje pradžioje išplaukiančio iš nepasitikėjimo Dievu, žmogus – vyras ir moteris – prarado transcendentinį ryšį su savo būties šaltiniu. Modelyje Nr.1 yra parodoma, kad būtent Jėzaus Atpirkimo ant kryžiaus kaina yra atstatomas šis transcendentinis Dievo ir žmogaus, vyro ir moters, meilės ryšys, kai Dievo Meilė kaip Šventoji Dvasia yra įliejama į žmogaus, vyro ir moters, meilę jų širdyse. Šventoji Dvasia ateina Kristaus įvykdyto Atpirkimo dėka kaip Tėvo valios ir veikimo tęsinys (plg. DeV, 8). „Dabar viskas vyksta per Šventąją Dvasią, kurios dėka jau išėjęs Kristus dabar ateina visam laikui ir naujai“ (DeV, 61). Šventoji Dvasia yra antrasis Parakletos, kurį Tėvas savo tėviška galybe siunčia atbaigti darbą, kurį yra pradėjęs Jėzus Kristus – pirmasis Parakletos (plg. DeV, 3). Tik Ji, būdama tiesos Dvasia, gali atskleisti žmogui jo pradinę nuodėmę (plg. DeV, 35) įvesdama į visą tiesą (plg. Jn 16, 13) ir, būdama guodėja, užtarėja ir gynėja, įgalina žmogų, vyrą ir moterį, atsiversti. Modelyje Nr.1 siekiama parodyti, kad Šventoji Dvasia per „pravertus“ dėl Kristaus Aukos ant kryžiaus „Dievo vartus“, įjungia sutuoktinius į vieno ir trejybinio Dievo gyvenimą - paima tai, kas yra Dieve-meilę (plg. DeV, 7) ir dovanuoja ją sutuoktiniams. „Žmogus gali įžengti į bendrystę su Dievu tikrai per Kristų veikiant Dvasiai“ (Jonas Paulius II. Enciklika *Redemptoris missio*, 5). Santuokos sakramento galia Šventoji Dvasia, turėdama kūrimo galią, jungia vyrą ir moterį į vieną kūną (plg. Pr 2,24), gimdo naują žmogų (plg. Jn 3, 5-8), palaiko sutuoktinių vienybę ir,

būdamą dovana, įgalina sutuoktinius tapti dovana Dievui, vienas kitam ir artimui. Santuokoje sutuoktiniai yra pašaukiami dalyvauti begaliniame Dievo gyvenime ir gauna „galimybę“ tam gyvenimui (plg. DeV, 9). „Dievo vartai mums atsivėrė, norėkime jais pasinaudoti <...>“ ragina Šv. Faustina (Šv. Ses. Faustina Kowalska (2007), 1159). Modelyje Nr.1 siekiama parodyti, kad Šventoji Dvasia, nuolat imdama iš to kas yra Dieve (plg. Jn 16,14), be pertraukos siunčia sutuoktiniams naujo gyvenimo šviesą ir jėgas (plg. DeV, 60). Jinai būdamą Dieviškoji Meilė – Asmuo, turi galią būti visame sutuoktinių, vyro ir moters, gyvenime: dovanoti jiems tikėjimą, viltį ir meilę, teikti savo ypatingas 7 dovanas, padėti ugdyti jų moralines dorybes, tapti dovana ir būti ištikimais, priimti Dievo gailestingumą ir būti gailestingais vienas kitam ir kitiems, stiprinti sutuoktinių draugystę (*caritas*), dovanoti jiems meilės jausmus, apvalyti jų aistrą (*erosą*), vienyti sutuoktinių gyvenimo kančias su Kristaus auka ant kryžiaus, perkeičiant jas į meilės auką (*agape*), įgalinti sutuoktinius, kad jų džiaugsmo, poilsio, šventės momentai, taip pat lytiškumas, būtų išgyvenami kaip dalyvavimas pilnatviškame Prisikėlimo gyvenime. „Dovana ir meilė: tokia yra galybė vieno Trejybėsje Dievo, kuris pats atsiveria žmogui ir pasauliui Šventojoje Dvasioje“ (DeV, 59).

2.2. Dievo Meilės ir Santuokinės meilės tarpuskvarba

Modelio Nr.1 II dalis *Dievo meilės ir Santuokinės meilės tarpuskvarba* atskleidžiama 3 pav.

3 pav. Modelio Nr.1 II dalis „Dievo Meilės ir Santuokinės meilės tarpuskvarba“

Modelio Nr.1 II dalyje *Regimosios* ir *Neregimosios* tikrovių sandūroje siekiama atskleisti dviejų meilių: *Dievo Meilės* ir *Santuokinės meilės tarpuskvarbą* (*perichorezę*), kai „tikra santuokinė meilė yra įjungiamo į dieviškąją“ (KBK, 1639).

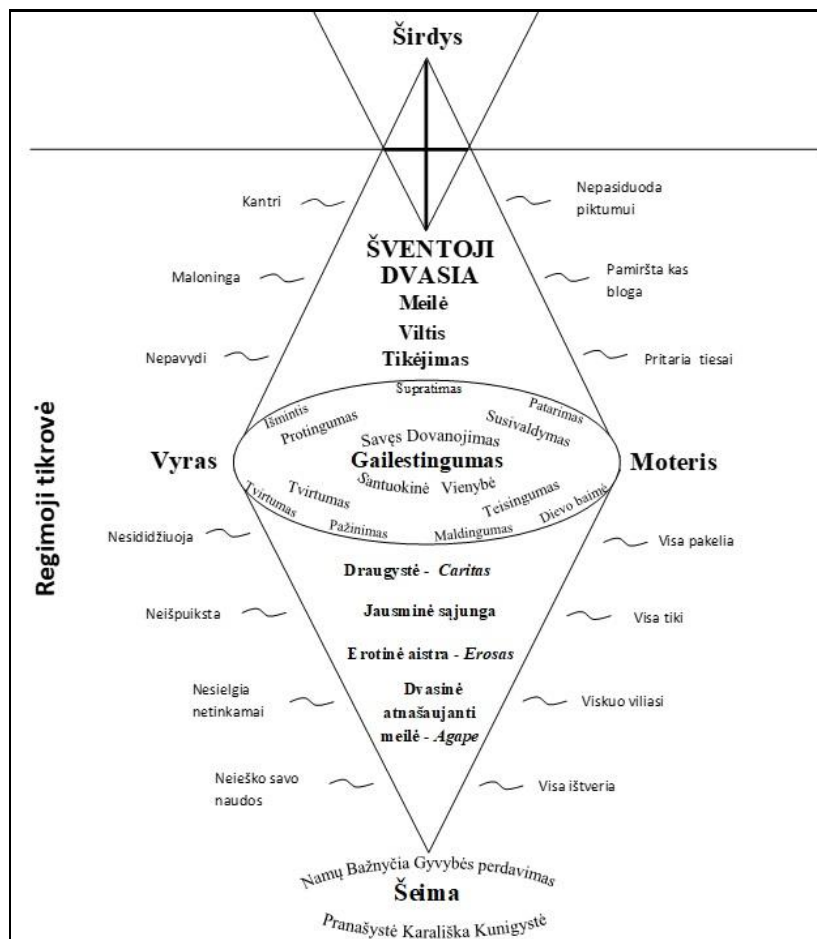
Bažnyčios mokymas apie Švenčiausiosios Trejybės Asmenų tarpuskvarbą (gr. perichorezė) teologija bando paaiškinti Triasmenio Dievo būties įvairovę ir vienybę. Dieviškieji Asmenys persismelkia tarpusavyje ir egzistuoja vienas kitame: „Aš esu Tėve ir Tėvas yra manyje“ (Jn 14, 10). Dieviškoji tarpuskvarba atsispindi visoje Dievo kūryboje. Naujasis Testamentas moko, kad Dievas yra pasaulyje, o pasaulis Jame: „Juk mes jame gyvename, judame ir esame“ (Apd 17, 28). Be to, kiekviena sukurtoji būtis egzistuoja ne izoliuotai nuo kitų būčių, bet su kitomis ir dėl kitų (plg. Dulskis R., 2007). Tarpusavio persismelkimo principą galima atpažinti ir sakramentinėje santuokoje kur trys asmenys – Jėzus Kristus, vyras ir moteris persismelkia vienas į kitą (plg. Jn 14.20). Ši tarpuskvarba Santuokos sakramentu tapo įmanoma tik dėl Jėzaus Kristaus Atpirkimo ant kryžiaus, nes „Kristus santuoką atpirko (Plg Ef 5, 21-32) ir atkūrė pagal Švenčiausiosios Trejybės paveikslą, pagal slėpinį, iš kurio kyla bet kuri meilė“ (AL, 63). Sutuoktiniai, padedami Šventosios Dvasios, siekia šventumo santuokoje, dalyvaudami Kristaus Kryžiaus slėpinyje (plg. AL, 317). Vyro ir moters susijungimas į vieną kūną santuokoje yra Dievo Sūnaus santuokos su žmogaus prigimtimi paveikslas (plg. AL, 73), kai Dievas iš dviejų gyvenimų padaro vieną gyvenimą (plg. AL, 121). Krikščioniška santuoka kaip tarpuskvarba sulieja draugėn žmogiškus ir dieviškus pradmenis, veda sutuoktinius į laisvą savęs dovanojimą vienas kitam, kuriam juos įgalina veikianti jų širdyse Šventoji Dvasia. „Viešpats Kristus ateina pas sutuoktinius krikščionis per Santuokos sakramentą ir atėjęs su jais pasilieka. Įsikūnydamas Jis pasiima žmogiškąją meilę, apvalo, atbaigia ją ir per savo Dvasią dovanoja sutuoktiniams gebėjimą ja gyventi, visą jų gyvenimą pripildydamas tikėjimo, vilties ir meilės“ (AL, 67). Modelyje Nr.1 ši tarpuskvarba, siekiant atskleisti Santuokinės meilės įsiliejimą į Dieviškąją meilę ir Dieviškosios meilės įsiliejimą Šventojoje Dvasioje per Jėzaus Kristaus Atpirkimą į santuokinę meilę, atskleidžiama naudojant šiuos simbolius:

- *Regimosios* ir *Neregimosios tikrovių* susiliejimo vietoje pateikiama Dievo meilės ir Santuokinės meilės tarpuskvarba, atskleidžiant Dievo meilės Šventojoje Dvasioje įsiliejimą į *Regimąją tikrovę* Santuokinėje meilėje ir Santuokinės meilės sutuoktinių Širdyse įsiliejimą į *Neregimąją tikrovę* Dievo meilėje;
- Dievo ir Santuokinės meilės *tarpuskvarboje* pateikiamas kryžiaus simbolis, kuris simbolizuoja, kad ši tarpuskvarba vyksta dėl Jėzaus Kristaus Atpirkimo ant Kryžiaus, nes būtent šio Atpirkimo kaina „Dievo vartai“ mums prasivėrė;
- *Šventoji Dvasia*, Švenčiausios Trejybės trečias asmuo, Tėvo ir Sūnaus Meilė, Modelyje Nr.1 atskleidžiama kaip esanti ir veikianti *Regimojoje tikrovėje*. „Santuokos sakramento epiklezėje jaunieji gauna Šventąją Dvasią kaip Kristaus ir Bažnyčios

meilės ryšį. Ji yra jų sąjungos antspaudas, visada srūvantis jų meilės šaltinis, jų ištikimybę atnaujinanti jėga“ (KBK, 1624).

2.3. Santuokinė meilė *Regimojoje tikrovėje*

Modelio Nr.1 III dalis *Santuokinė meilė Regimojoje tikrovėje* yra atskleidžiama 4 pav.

4 pav. Modelio Nr.1 III dalis „Santuokinė meilė *Regimojoje tikrovėje*“.

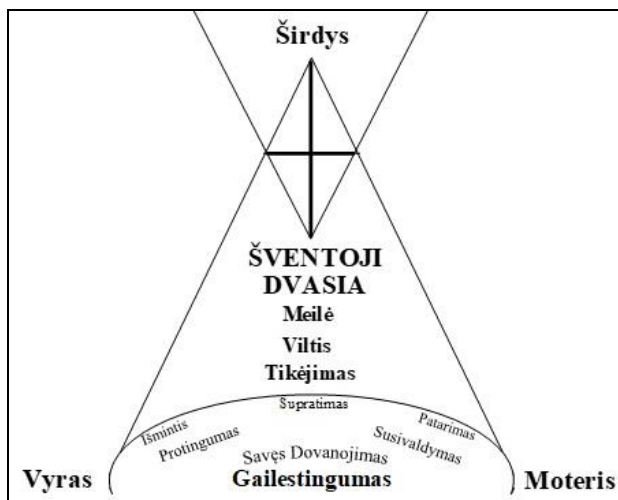
Modelio Nr.1 III dalyje *Santuokinė meilė Regimojoje tikrovėje* atskleidžiama, pateikiant tris simbolines santuokines meilės reiškimosi *Regimojoje tikrovėje* dalis: *Santuokinė dvasinė ir kūniška meilė*, *Vyro ir moters tarpuskvarba santuokoje* ir *Santuokinės meilės „švytėjimas“ regimojoje tikrovėje*.

2.3.1. Santuokinė dvasinė ir kūniška meilė

Anot popiežiaus Benedikto XVI: „Myli ne vien dvasia ar vien kūnas – myli žmogus, asmuo, kaip viena būtybė, sudaryta iš kūno ir sielos. Tik kai abu dėmenys iš tikro

susivienija, žmogus tampa visiškai pats savimi“ (Benediktas XVI *Deus Caritas Est* (Toliau – DCS), 5). Pateiktame Modelyje Nr.1 siekiama atskleisti, kad santuokinė meilė savyje turi dvi tarpusavyje integralias raiškos dimensijas - dvasinę ir kūnišką.

Santuokinė dvasinė meilė yra pateikiama 5 pav.

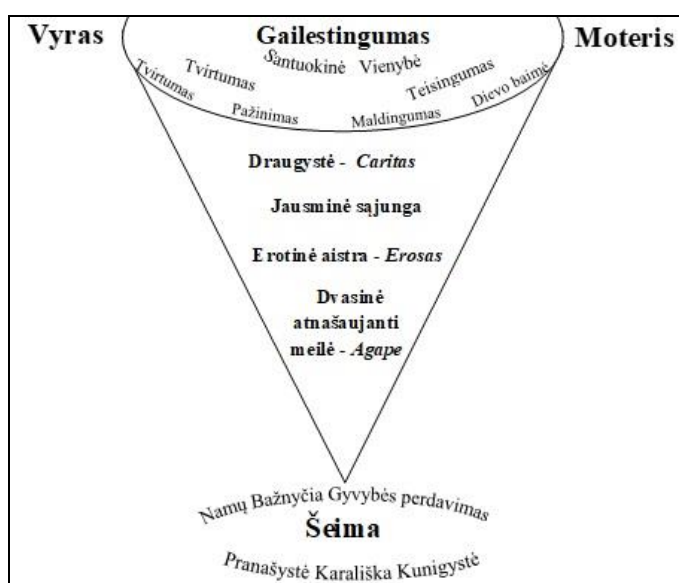
5 pav. „Santuokinė dvasinė meilė“

Kristus santuoką atpirko (plg. Ef 5) ir atkūrė pagal Švenčiausios Trejybės paveikslą, t.y. sugražino ją į pirmąjį triasmenį santykį, kuris buvo iki nuopuolio tarp pirmosios sutuoktinių poros Adomo, Ievos ir Dievo. Šis triasmenis transcendentinis santykis tarp Dievo, vyro ir moters Modelyje Nr.1 yra atskleidžiamas, naudojant atspindžio simbolį: *Vyras-Širdys-Moteris*. Modelyje Nr. 1 norima atskleisti kai sutuoktinių, vyro ir moters, širdys įsiskverbia į Dievo meilę - jų širdyse yra Dangus (plg. Šv. Sesuo M. Faustina Kowalska, 2007). Sutuoktiniai tik būdami Dievo meilėje gali atrasti savo egzistencijos prasmę (plg. AL, 320) ir suvienyję savo širdis su vienatine ir galutine Meile tapti Dievo meilės atspindžiu. „Šeima yra kelias, kuriuo Viešpats naudojasi, kad nuvestų sutuoktinius į mistinio susivienijimo viršūnes“ (AL, 316). Mistikė, Bažnyčios mokytoja, šventoji Teresė Avilietė, siekdama atskleisti susivienijimo su Dievu būseną, naudoja dvasinės santuokos įvaizdį, nes, anot jos, būtent santuoka tiksliausiai atspindi vienybės su Dievu būseną ir šventojo Pauliaus žodžius: kas susijungia su Dievu, tampa viena dvasia su juo“ (1 Kor 6, 17) (plg. Šventoji Jėzaus Teresė Avilietė, 2014, psl. 239). Modelyje Nr.1 naudojant *Širdies* simboliką, norima atskleisti, kad sutuoktinių meilės šaltinis yra jų širdžių vienybė su Dievo meile, kuri vyksta jų širdyse. Tik savo širdyse būdami susivieniję su Dievo meile, sutuoktiniai tampa įgalinti pilnatviškai meilei (plg. Jn 15, 9-12). Santuokinės meilės šaltinis ir vaisingumas yra pati Dievo meilė. Šio transcendencinio santykio – Dievo meilės ir Santuokinės meilės

tarpuskvarboje- centre gimsta Santuokinis dvasingumas. Santuokinė meilė per Kristaus Atpirkimą ant kryžiaus yra sujungama su Dievo meile ir Šventojoje Dvasioje yra išliejama į sutuoktinių širdis (plg. Rom 5,5), kad „vyras ir žmona taptų lyg viena širdis ir viena siela“ (HV, 9) ir vyras mylėtų žmoną dėl jos pačios, o žmona vyrą dėl jo paties ir jie būtų vienas kitam atsidavę (plg. HV, 9).

Dvasinės meilės „turinys“ modelyje yra užpildomas teologinėmis dorybėmis: *Tikėjimu, Viltimi ir Meile*, kurios Šventojoje Dvasioje yra įliejamos į sutuoktinių širdis. Tuo norima atskleisti, Dievo, kuris yra dvasia, savęs dovanojimo išraišką santuokinėje dvasinėje meilėje.

Santuokinė kūniška meilė yra pateikiama 6 pav.

6 pav. „Santuokinė kūniška meilė“.

Modelyje Nr.1 siekiant atskleisti triasmenį sutuoktinių kaip žmonių kūnišką meilės santykio išraišką naudojamas atspindžio simbolis *Vyras-Šeima-Moteris*. Taip norima atskleisti vyro ir moters, kaip įkūnytų Dvasios, meilės išraiškos būdus.

Sutuoktiniai, dovanodami save vienas kitam, dovanoja ne tik save, bet šeimoje kuria naują tikrovę – kūdikį, gyvą jų meilės atspindį, jų santuokinės vienybės ženklą bei gyvą ir neišardomą tėvystės ir motinystės sintezę (plg. FC, 14). Modelyje Nr.1 yra atskleidžiama kad santuokinė meilė reiškiasi šeimoje, nes būtent šitaip Kūrėjas vyrui ir moteriai, kuriant šeimą, leidžia dalyvauti jo kūriamajame darbe ir įgyvendinti misiją – pripildyti žemę ir valdyti kūriniją (plg. Pr.1,22). Modelyje Nr.1, siekiant atskleisti santuokinės meilės reikšimosi būvį,

yra naudojamas užrašas – *Šeima*, nurodant esminius Vyro ir Moters misijos santuokoje aspektus: *Namų Bažnyčia, Gyvybės perdavimas, Pranašystė, Karališka Kunigystė*.

- Šeimos, gyvendamos ypatingu savo dvasingumu yra *namų Bažnyčia* (plg. *AL*, 324) - gyvo tikėjimo židiniai ir krikščioniško gyvenimo salelės netikinčiame pasaulyje. „Namų Bažnyčioje tėvai savo vaikams turi būti pirmi tikėjimo skelbėjai žodžiu bei pavyzdžiu ir puoselėti kiekvienam būdingą pašaukimą, ypač – šventąjį pašaukimą“ (*LG*, 11);
- Santuokinės meilės vaisingumas reiškiasi *Gyvybės perdavimu*. Dievas padaro sutuoktinius savo meilės įrankiais per žmogaus gyvybės perdavimą. „Sutuoktiniai, dovanodami save vienas kitam, dovanoja ne tik save, bet ir kuria naują tikrovę – kūdikį, gyvą jų meilės atspindį, jų santuokinės vienybės ženklą bei gyvą ir neišardomą tėvystės ir motinystės sintezę“ (*AL*, 165). Taip santuokinė meilė ir gyvybės perdavimas yra nukreipti vienas į kitą, nes būtent šitaip Kūrėjas vyrui ir moteriai leidžia dalyvauti jo kūriamajame darbe ir sykiu padaro juos savo meilės įrankiais, per žmogaus gyvybės perdavimą jų atsakomybei patikėdamas žmonijos ateitį.
- Krikščioniškos santuokos būvyje gyvenantys sutuoktiniai yra pasauliui *Pranašystė*, nes „krikščioniška šeima, gimusi iš santuokos, kaip Kristaus ir Bažnyčios atspindžio ir bendrumo, visiems apreikš gyvą Išganytojo buvimą pasaulyje ir tikrą Bažnyčios prigimtį“ (*FC*, 50). Krikščioniška santuoka, atspindi Kristaus ir jo Bažnyčios sąjungą, pilnatviškai įgyvendinama sąjungos vyro ir moters, abipusiškai dovanojančių save meile ir laisva ištikimybe, priklausančių vienas kitam iki mirties ir atsiveriančių gyvybės perdavimui, pašventintų sakramento, kuris suteikia jiems malonę būti „namų Bažnyčia“. (plg. *AL*, 68).
- Vyrui ir moteriai Dievas yra patikėjęs ir palaiminimu suteikęs galią valdyti kūriniją (plg. Pr.1,28). Ši Dievo patikėta misija krikščioniškoje šeimoje reiškiasi tėviškame ir motiniškame santykiyje su kūrinija kaip *Karališka kunigystė*, kai sutuoktiniai, vyras ir moteris, vadovauja visos kūrinijos Dievo garbinimo ir šlovinimo liturgijai ir „tartum visur šventai veikią garbintojai, patį pasaulį pašvenčia Dievui“ (*KBK*, 901).

Santuokinės kūniškos meilės spindulių trikampis Modelyje Nr.1 yra užpildomas sutuoktinių, kaip įkūnytų Dvasios, raiškos Dievą garbinant meilėje būdais: *Draugyste (caritas), Jausmine sąjunga, Erotine aistra (erosas)* ir *Dvasine - atnašaujama meile (Agape)* (plg. *AL*, 120).

Draugystė (Caritas) - Modelyje Nr.1 yra pateikiama kaip pamatas, ant kurio stovi santuokinė meilė, kadangi ypatinga vyro ir moters draugystė įgyja visa apimantį pobūdį,

būdingą vien santuokinei meilei ir sujungiančiai visus santuokinio gyvenimo aspektus. Svarbus santuokinės draugystės aspektas - ji nėra tik dvasmenė vyro ir moters draugystė, bet ji yra trijų asmenų - vyro, moters ir Dievo - draugystė. Ši *santuokinė draugystė* savo pilnu pavidalu gali išsiskleisti tik tada, kai yra sujungiamas su Dievo meile, kad joje „vyras ir žmona taptų lyg viena širdis ir viena siela“ (HV, 9). Dievo meilė, per Šventąją Dvasią sutuoktinių draugystei suteikia kryptį ir prasmę, kai šioje draugystėje sutuoktiniai yra Jėzaus mokiniai ir draugai (plg. Jn 15,15). Tai ypatinga, visą gyvenimą besitęsianti, su metais vis labiau bręstanti ir atsiskleidžianti draugystė. Šios draugystės pagrindinis bruožas - ji yra nukreipta į kitą asmenį, kai kito poreikiai yra svarbesni už asmeninius, kai „vyras myli žmoną dėl jos pačios, o žmona vyrą dėl jo paties ir jie yra vienas kitam atsidaavę“ (HV, 9). Tai yra viso gyvenimo kova su savuoju egoizmu, trokštant gyventi dėl kito. Dievo malonei padedant, sutuoktiniai yra vienas kitam ypatinga pagalba, siekiant šios draugystės išsipildymo - meilės, kuri geba gyvybę už draugus atiduoti (plg. Jn 15,13).

Jausminė sąjunga - Modelyje Nr.1 yra pateikiama tarp *Draugystės (Caritas)* ir *Erotinės aistros (Erosas)*. „Santuokinė meilė verčia stengtis, kad visas emocinis gyvenimas taptų šeimai gėriu ir tarnautų bendram gyvenimui“ (AL, 121). Nors jausmai yra svarbūs ir būtini žmogui, bet svarbu pripažinti, kad jie kinta. Jausmai negali tapti sutuoktinių meilės pamatu, nes meilė pranoksta visas emocijas, jausmus ar dvasios būsenas, nors gali jas ir apimti.

Erotinė aistra (Erosas) – Modelyje Nr.1 yra pateikiama tarp *Jausminės meilės* ir *Dvasinės- atnašaujamos meilės* siekiant atskleisti, kad ji yra pripildyta jausmais ir savyje turi dvasinį dėmenį. Meilė be malonumo ir aistros yra nepakankama žmogaus širdies susivienijimui su Dievu simbolizuoti (plg. AL, 142). „Aistra, sutaurinta meilės, kuri gerbia kito kilnumą, tampa pilnatvišku ir skaidriu meilės patvirtinimu“ (AL, 152) yra svarbi vyro ir moters santuokinei kūno prasmei išreikšti. „Kai sutuoktiniai yra atviri dovanai, Šventoji Dvasia prigrindo jų seksualinę aistrą visu tuo, kas kilnu ir gražu, didžiausia vertybe, kuri yra meilė“ (Christopher W. 2010, p.157). Modelyje Nr.1 erotinę aistrą santuokoje norima atskleisti kaip apvalytą ir subrandintą *Erosą*, nes norint, kad „jis teiktų žmogui ne kokį nors trumpalaikį pasimėgavimą, bet išankstinį gyvenimo viršūnės – tos palaimos, kurios trokšta visa mūsų prigimtis, - skonį, jis turi būti sutramdytas ir apvalytas“ (Benediktas XVI *Deus Caritas Est (Toliau – DCE)*, 4).

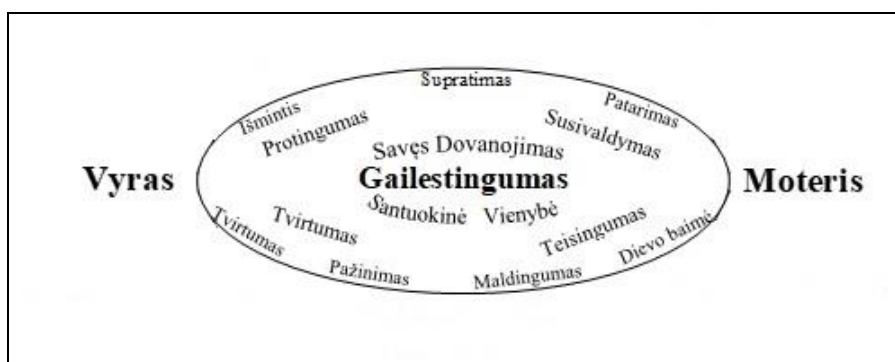
Dvasinė - atnašaujanti meilė (Agape) – Modelyje Nr.1 yra *kūniškos santuokinės meilės* trikampio viršuje. Tuo siekiama atskleisti, kad santuokinė meilė, išreiškiamas sutuoktinių kūnais, yra liturginis Dievo garbinimas (plg. FC, 56). Jeigu

santuokinė meilė išgyvenama pagal Dievo, kuris pats yra Meilė (1Jn 4,8) atvaizdą, pats santuokinis aktas tampa gilia malda. „Jis tampa „eucharistinis“ - padėkos atnaša, atnašaujama Dievui už džiaugsmingą dovaną dalyvauti Jo paties gyvenime ir meilėje. Taip sutuoktiniai aukoja savo kūnus kaip gyvą auką, šventą ir patinkančią Dievui. Tai jų dvasinis garbinimo aktas (plg. Rom 12,1)“ (Christopher W. 2010. P. 138). Kaip Dievas gyvena savo tautos šlovime (plg. Ps 22,4), lygiai taip jis įsikuria giliai santuokinėje meilėje, kuri jį šlovina (plg. AL, 314). Modelyje Nr.1 šią meilės išraišką norima parodyti, kaip *Agape* meilę, kuri nebieško savęs, panirimo į laimės apgirtimą, ji ieško gėrio mylimajam: virsta atsižadėjimu, tampa pasirengusi aukai ir net to trokšta. Ji dabar trokšta galutinumo ir jo trokšta dvejopu būdu: išskirtinumo prasme - “tiktai šis vienintelis asmuo“- ir „visam laikui“ prasme (plg. DCE, 6).

2.3.2. Vyro ir moters tarpuskvarba santuokoje

Vyras ir moteris santuokoje „yra jau nebe du, o vienas kūnas“ (Mt. 19,6) jie tampa lyg viena širdis ir viena siela (plg. HV, 9).

Vyro ir moters tarpuskvarba santuokoje yra atskleidžiama 7 pav.

7 pav. “Vyro ir moters tarpuskvarba santuokoje”

Tarpuskvarba [Peruchereze] (gr. abipusis persismelkimas) santuokoje yra vyro ir moters buvimas vienu kūnu (Pr 2,24) sakramentinėje santuokoje, kai per santuoką persismelkia viena į kitą žmogiška, vyro ir moters, ir Dieviška, Jėzaus Kristaus, prigimtis. Santuokos slėpinys yra tai, kad „Dievas iš dviejų gyvenimų padaro vieną gyvenimą“ (AL, 121). Sutuoktinių tarpuskvarboje, jų sutuoktinių meilė tampa ypatingas Švenčiausios Trejybės vidinio gyvenimo atspindys *Regimojoje tikrovėje* - tobula vienybė, kurioje egzistuoja skirtis (plg. AL, 161). Modelyje Nr.1 ši santuokinė vyro ir moters vienybė kaip tarpuskvarba yra atskleidžiama, panaudojant apskritimo simbolį esantį atspindyje, kuris susiformuoja tarp spindulių kylančių iš Dievo, esančio *Neregimojoje tikrovėje* ir Šeimos, esančios *Regimojoje*

tikrovėje. Šis apskritimas taip pat simbolizuoja Ostiją. Ostijos simbolis yra svarbus siekiant atskleisti, kad Santuokos sakramentu sujungti į vieną gyvenimą, sutuoktiniai savo santuokine meile vis labiau supanašėja su tuo, kuris yra tikroji Gyvybės Duona (plg. Jn 6, 35). Katalikų Bažnyčios Katekizmas moko: “Labai dera, kad sutuoktiniai savo sutikimą atsiduoti vienas kitam, paaukojant savuosius gyvenimus, patvirtintų, jungdamiesi su eucharistinėje aukoje sudabartintu Kristaus atsidavimu Bažnyčiai ir priimdami Eucharistiją, idant susivieniję su tuo pačiu Kristaus Kūnu ir Krauju, sudarytų “vieną kūną” Kristuje.” (KBK, 1621).

Apskritimo centre yra pateikiamas užrašas *Gailestingumas*. Tuo norima atskleisti, kad Santuokinės meilės, kaip Dievo meilės atspindžio „širdyje“ yra įsikūnijęs pats Dievo gailestingumas, Kristus veikiantis per Dvasią žmonių širdžių gelmėse (plg. Šv. Jonas Paulius II *Dives in Misericordia* (Toliau – DIM) p. 7). Taip kaip “paties Kristaus supratimu, jo, kaip Mesijo pasiuntinybę tvirčiausiai įrodo tai, kad jis atskleidžia Tėvą – meilę ir gailestingumą“ (DIM p.10), taip ir sutuoktiniai, būdami Šventosios Dvasios santuokos sakramentu suvienyti į vieną kūną Kristuje, savo gyvenimu atskleidžia vyro ir moters, tėvo ir motinos meilę, kuri yra *Santuokinis gailestingumas*. Senojo Testamento knygose gailestingumui nusakyti naudojami du žodžiai *hesed* ir *rahamim*. Abu šie žodžiai turi savyje skirtingą atspalvį, ir yra svarbūs, siekiant atskleisti giluminę gailestingumo prasmę. *Hesed* žodis išreiškia gelminę gerumo nuostatą, pabrėžia ištikimybę sau pačiam ir atsakomybę už savo meilę (tai tam tikra prasme vyriškos savybės). Žodžio *rahamim* pati kilmė rodo į motinos meilę (*rehem* – motinos iščios). Iš pirminio gilaus ryšio, tiesioginės motinos ir kūdikio vienybės, kyla ypatingas santykis su vaiku – nepaprasta meilė. Ta meilė yra visiškai niekuo neužtarnauta, nepelnyta, ji – vidinė būtinybė, širdies reikmė (plg. DIM p. 16-17). Santuokinėje meilėje, kai vyras ir moteris tampa vienu kūnu, jie yra įgalinami pilnatviškai atskleisti ir atspindėti Dievo gailestingumą, savyje turintį *hesed* (tėviško gailestingumo) ir *rahamim* (motiniško gailestingumo) pradmenis. Būtent per gailestingumą, kuris yra ypatinga meilės galia (plg. DIM p. 14), yra atsatomas pirmosios nuodėmės pažeistas vyro ir moters santykis, sutuoktiniuose vis labiau išryškėja Dievo paveikslas ir atsiskleidžia tikrasis santuokos vaisingumas – ta „gailestingoji meilė, kuri savo esme yra kuriančioji meilė“ (DIM p. 54).

Pateiktame Modelyje Nr.1, Santuokinės meilės širdis - *Gailestingumas* - yra apgaubtas užrašu: *Savęs dovanojimas* ir *Santuokinė vienybė*. Tuo norima atskleisti pagrindinius Santuokos sakramento malonės vaisius (plg. KBK, 1641).

Savęs dovanojimas. Sutuoktiniai išreiškia meilę ir išgyvena giluminį pasitenkinimą ir meilės džiaugsmą tik save dovanodami (plg. John Paul II, 2006 p. 68).

Tikriausia meilės išraiška yra savęs atidavimas, „to savo neperteikiamo ir neperleidžiamo „aš“ padarymas kieno nors nuosavybe“ (Wojtyła K. 1994, p.118). Tikroji meilė tarp vyro ir moters apima abipusį savęs dovanojimą vienas kitam bei pagal Dievo planą apiima seksualinį matmenį ir emociškumą. Šis radikalus savęs dovanojimas tampa įmanomas, kai sutuoktiniai įsišaknija Kristuje: Viešpats Kristus ateina pas sutuoktinius per Santuokos sakramentą ir atėjęs su jais pasilieka. Įsikūnydamas Jis pasiima žmogiškąją meilę, apvalo, atbaigia ją ir per savo Dvasią dovanoja sutuoktiniams gebėjimą ja gyventi. (plg. AL, 67). Taip sutuoktiniai dalyvauja savęs dovanojimo rate - Dievas Šventojoje Dvasioje - Meilėje, save dovanoja sutuoktiniams, sutuoktiniai save meilėje dovanoja Dievui ir vienas kitam. Šis savęs dovanojimo meilėje ratas atspindi Švenčiausios Trejybės vidinį egyvenimą, kai Sūnus ir Tėvas save pilnai ir visiškai dovanoja vienas kitam, Šventosios Dvasios Meilėje.

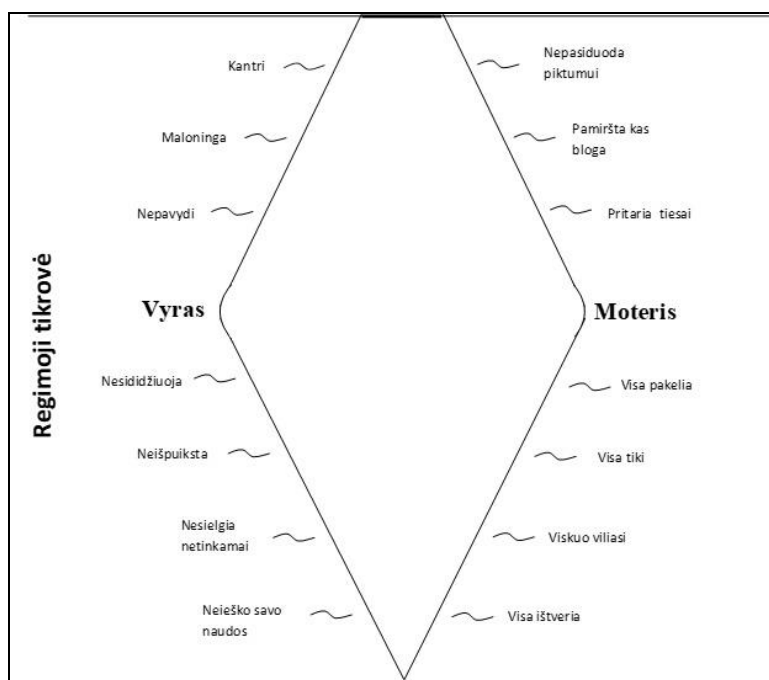
Santuokinė vienybė. Sutuooktiniai, Santuokos sakramento malonei padedant, glaudžiu savo asmenų bei veiklos sujungimu draugėn vienas kitam padeda ir tarnauja, jie išgyvena šios vienybės prasmę ir kasdien vis giliau tai priima. Kaip abipusė dviejų asmenų dovana ir vaikų gėris, ši glaudi jungtis reikalauja visiškos sutuoktinių ištikimybės vienas kitam ir kartu nesuardomos jų vienybės (plg. GS, 48). “Viso gyvenimo ištikimybė yra Santuokinės meilės vidinis reikalavimas“ (AL, 319). Savo ištikimybe sutuoktiniai gali būti ištikimos Dievo meilės liudytojai (plg. KBK, 1648).

Šioje Modelio Nr.1 dalyje taip pat yra pateikiamos keturios žmogiškosios dorybės: *protینگumas* (KBK, 1806), *teisingumas* (KBK, 1807), *tvirtumas* (KBK, 1808) ir *susivaldymas* (KBK, 1809). Tuo siekiama parodyti dorybių svarbą (plg. AL, 206), kurios padeda sutuoktiniams lengvai, susivaldant ir džiugiai gyventi dorai ir lenkia visas žmogiškas galias vienyti su dieviškąja meile (plg. KBK, 1804). Prigimties įstatymas santuokoje reiškiasi sutuoktinių dorybėse, o sutuoktiniai yra vienas kitam ypatinga pagalba, lavinant asmenines moralines dorybes ir padedant vienas kitam vis labiau tapti vyru ir moterimi (plg. AL, 221).

Moralinį sutuoktinių gyvenimą palaiko Šventosios Dvasios dovanos. „Jos yra nuolatinės nuostatos, lenkiančios sutuoktinius paklusti Šventosios Dvasios paskatoms“ (KBK, 1830). Todėl Modelio Nr.1 „Vyro ir Moters *tarpuskvarba* santuokoje“ dalyje yra pateikiamos ir septynios Šventosios Dvasios dovanos: *išmintis, supratimas, patarimas, tvirtumas, pažinimas, maldingumas ir Dievo baimė*. Jos papildo ir patobulina sutuoktinių dorybes ir padeda jiems lengvai paklusti Dievo įkvėpimams (plg. KBK, 1831), brandinant santuokinę meilę ir palaikant sutuoktinių vienybę.

2.3.3. Santuokinės meilės švytėjimas *Regimojoje tikrovėje*

Santuokinės meilės švytėjimas *Regimojoje tikrovėje* yra pateikiamas 8 pav.

8 pav. „Santuokinės meilės švytėjimas *Regimojoje tikrovėje*“

Modelyje Nr.1, siekiant atskleisti, kaip skleidžiasi Santuokinė meilė *Regimojoje tikrovėje*, t. y. kaip ją regi kūrinija (vaikai, artimieji, žmonija ir visa Dievo kūrinija), yra naudojama Santuokinės meilės švytėjimo simbolika. Spindulių savybėms perteikti yra naudojami meilės bruožai aprašyti apaštalo Šv. Pauliaus Himne Meilei:

„Meilė kantri, meilė maloninga, ji nepavydi;

meilė nesididžiuoja ir neišpuiksta.

Ji nesielgia netinkamai, neieško savo naudos,

Nepasiduoda piktumui, pamiršta, kas buvo bloga,

Nesidžiaugia neteisybe,

Su džiaugsmu pritaria tiesai.

Ji visa pakelia, visa tiki,

Viskuo viliasi ir visa ištvėria“ (1 Kor 13,4-7)

Santuokinės meilės skleidimos Kūrinijoje bruožai:

Kantri. Kantrumo prasmė atsiskleidžia iš Senojo Testamento graikiškojo žodžio *makrothyme* vertimo, kur pasakyta, kad Dievas yra „lėtas pykti“ (Iš 34, 6; Sk 14,18).

Kantrumas reiškiasi tada, kai asmuo nepasiduoda impulsams ir vengia užsipulti. Tai – Sandoros Dievo, kviečiančio sekti juo ir šeimos gyvenime, bruožas. (plg. AL, 91)

Maloninga. Meilė yra gėris kitiems ir jiems padeda. Meilė taip pat nėra vien jausmas ir turėtų būti suprantama ta prasme, kurią žodis „meilė“ turi hebrajų kalboje – „daryti gera“ (plg. AL, 93).

Nepavydi. Išgijusi iš pavydo, kas reiškia, kad meilėje nėra nepasitenkinimo dėl kitų gerovės (plg. AL, 95).

Nesididžiuoja ir neišpuiksta. Nesididžiuoti ir neišpuikti reiškia, kad tas, kuris myli, vengia per daug kalbėti apie save, bet yra sutelkęs dėmesį į kitus; moka išlikti savo vietoje, nesistengdamas atsidurti visų dėmesio centre (plg. AL, 97).

Nesielgia netinkamai. Nesielgti netinkamai reiškia, kad mylėti tai būti maloniam žodžiais ir veiksmais, nebūti nemandagiu ar žiauriu, neskaudinti kitų. Norint mylėti, reikia būti maloniam santykiyje su kitu (plg. AL, 99).

Neieško savo naudos. Dosnus nešališkumas, anot Tomo Akviniečio, reiškia, kad meilei yra deramiaus troškinti mylėti, nei troškinti būti mylimam (plg. AL, 102).

Nepasiduoda piktumui. Būti be vidinio smurto reiškia neturėti vidinio pasipiktinimo, sukkelto kažko, kas yra išoriška. Būti be vidinio smurto, priverčiančio mus užimti gynybinę poziciją kitų atžvilgiu, tarsi jie būtų mūsų nemalonūs priešai (plg. AL, 103).

Pamiršta kas bloga. Atleidimas yra grįstas teigiama nuostata, mėginant suprasti kitų silpnybes ir surasti kitam asmeniui pateisinimą, kaip sakė Jėzus: „Tėve, atleisk jiems, nes jie nežino ką darą“ (Lk 23, 34) (plg. AL, 105).

Nesidžiaugia neteisybe ir su džiaugsmu pritaria tiesai. Džiaugtis kartu su kitais reiškia džiaugimasi kito gėriu, kai pripažįstamas jo kilnumas, branginami jo gebėjimai ir geri darbai (plg. AL, 109).

Visa pakelia. Reiškia, kad meilė gyvuoja kartu su netobulumu, visa pakėlimu ir moka patylėti apie mylimo asmens ribotumus (plg. AL, 113).

Visa tiki. Toks pasitikėjimas įgalina laisvės santykį. Meilė pasitiki, palieka laisvėje, atsisako viską kontroliuoti, turėti savo žinioje, valdyti (plg. AL, 115).

Visa viliasi. Meilė nepraranda vilties dėl ateities (plg. AL, 116).

Visa ištveria. Tai reiškia, kad visus gyvenimo išbandymus ištveria teigiama dvasia, išliekant tvirtam net ir neigiamoje aplinkoje (plg. AL, 118).

Modelyje Nr.1 norima parodyti, kad Santuokinė meilė, kuri įgauna Dievo Meilės bruožus ir jais reiškiasi kūrinijoje, tampa gyvu neregimo Triasmensio Dievo vidinio gyvenimo atspindžiu *Regimojoje tikrovėje* ir taip valdo – šventina kūriniją.

3. SUTUOKTINIŲ PORŲ JUDĖJIMO „DIEVO MOTINOS KOMANDOS“ SIELOVADOS TYRIMAS

Darbe, siekiant atskleisti, kaip sutuoktinių judėjimo „Dievo Motinos komandos“ sielovada padeda sutuoktiniams ugdyti santuokos dvasingumą ir gyventi Santuokos sakramento pilnatvėje, buvo atliekamas empirinis tyrimas, naudojant kokybinį tyrimo metodą. Tyrimui atlikti buvo pasirinktos 3 sutuoktinių poros, kurios turi ilgą dalyvavimo DMK judėjime patirtį. Empirinio tyrimo metu taip pat buvo siekiama nustatyti, kokios sielovados priemonės yra naudingos, siekiant ugdyti Santuokos dvasingumą. Šio tyrimo rezultatai yra naudojami, darbe pateikiant Santuokos dvasingumo praktinį modelį.

3.1. Sutuoktinių porų judėjimas „Dievo Motinos komandos“

„Dievo Motinos komandų“ (pranc. *Equipes Notre-Dame*) judėjimas (Toliau – DMK) yra religinė bendruomenė, veikianti pagal Romos Katalikų (lotynų apeigų katalikų) Bažnyčios kanonus, statutus ir kitas teisės normas. „Dievo Motinos komandos, Lietuva“ yra tarptautinio sutuoktinių judėjimo sektorius veikiantis Lietuvoje. DMK vienija Santuokos sakramentą priėmusių porų grupes, kurias sudaro 4-7 sutuoktinių poros ir Bažnyčios kunigas (dvasininkas).

DMK ištakos siekia 1939 m. vasario 25 d., kai Paryžiuje 4 sutuoktinių poros jausdamos, kad santuokos tikslas – ne tik giminės tęsimas, bet ir kelias į Dievo meilės patirtį, pirmą kartą susitiko su tėvu Henri Caffarel (1903-1996) ir taip gimė pirmoji judėjimo komanda. Poros ėmė rinktis paeiliui vienos kitų namuose, paskui tokius pat susitikimus ėmė rengti naujai susikūrusios grupelės. Sąjūdžiui plečiantis, 1947 m. buvo parašytos judėjimo gairės - Chartija. 1975 metais Popiežiškoji pasauliečių reikalų taryba dekretu pripažino DMK kaip katalikišką asociaciją, o 1992 metais Popiežiškoji pasauliečių reikalų taryba dekretu pripažino DMK kaip „Privačią tikinčiųjų asociaciją“. Judėjimas šiuo metu veikia 75 šalyse, į jį yra įsitraukusios daugiau nei 8500 komandų ir 50 tūkstančių porų. Lietuvoje pirmoji DMK susibūrė 2000 metais Vilniuje. 2006 m. balandžio 26 d. pradėta tėvo Henri Caffarel beatifikacijos byla. 2014 m. spalio 18 d. beatifikacijos byla perduota Vatikanui, Šventųjų skelbimo kongregacijai.

DMK judėjimo tikslas – padėti sutuoktiniams gyventi Santuokos sakramento pilnatvėje. „*Dievo Motinos komandų esminis tikslas – padėti poroms siekti šventumo: nieko*

daugiau ir nieko mažiau“ (Tėvas Henri Caffarel).² DMK bendruomenės yra vadinamos komandomis, nes šis žodis geriausiai išreiškia dvasią ir vienybę, kurių reikia, siekiant bendro tikslo. Taip pat jos nariai stengiasi padėti vieni kitiems, atsižvelgdami į kitų narių poreikius, siekti pažangos dvasiniame ir žmogiškame gyvenime. Judėjimą globoja Dievo Motina, nes būtent Marija veda sutuoktinius link savo sūnaus Kristaus, kuris yra komandos narių dvasinio gyvenimo centras. Dėl savo atsidavimo Dievo valiai Marija yra tobulas klusnumo Šventajai Dvasiai pavyzdys, kuriuo turėtų sekti sutuoktinių poros.

Poros gyvenimas krikščioniškoje santuokoje yra pažymėtas sakramento veikimu ir dėl jų gilaus atsidavimo vienas kitam tampa Dievo malonės ženklu. Santuokinės meilės šaltinis yra Dievo meilė. Šio santykio centre gimsta santuokinis dvasingumas. Santuokinis dvasingumas egzistuoja tam, kad suteiktų kryptį susituokusiųjų gyvenimui. DMK judėjimas duoda sutuoktiniams priemonės jam pasiekti. „Ieškojau paaiškinimo, kaip šventumas klestėjo vienuoliniuose ordinuose, nors laiko tėkmėje jie susidūrė su įvairiausiomis išorinėmis ir vidinėmis krizėmis, ir supratau, jog vienas esminių jų stiprybės ir gyvybingumo veiksnių buvo jų regula. Paklausiau savęs, kodėl nepasiūlyti regulos susituokusiems krikščionims, norintiems dvasiškai tobulėti. Ne vienuolių regulą, bet susituokusių pasauliečių regulą.“ (Henri Caffarel). Henri Caffarel paruoštą DMK regulą sutuoktiniams sudaro:

Šeši siekiai – vidinės nuostatos, kurias reikia pažadinti ir įsisavinti, kad sutuoktiniai galėtų praktikuoti Santuokinį dvasingumą. Tai nėra taisyklės, kurių visų privalu sutuoktiniams laikytis, dalyvaujant judėjime, bet siekiai, kurių sutuoktiniai turi įsipareigoti su Dievo pagalba siekti, kad jų gyvenimuose vis labiau galėtų skleisti Santuokos sakramento malonę. Šie siekiai yra disciplinuojantis veiksnys, kuris padeda sutuoktiniams taikyti ir gyventi Evangelija kasdienybėje.

Siekiai:

1. *Reguliariai klausytis/skaityti Dievo Žodį.* Šiuo siekiu sutuoktiniai yra skatinami nuolatiniame gyvenime su Dievo Žodžiu;
2. *Kasdien atsigręžti į Dievą tylioje maldoje (asmeninė malda).* Šiuo siekiu sutuoktiniai yra skatinami turėti asmeninį santykį su Dievu maldoje. Tėvas Henri Caffarel ypatingai skatino sutuoktinius melstis vidine širdies malda (Caffarel H. 2017);
3. *Kasdien melstis poroje (santuokinė malda), o jei įmanoma – ir su vaikais (šeimos malda).* Šiuo siekiu sutuoktiniai yra skatinami melstis kartu poroje ir visa šeima su vaikais, atsiliepiant į Viešpaties žodžius: „<...>jeigu kas iš jūsų susitars žemėje dviese

² - Visos šiame darbo skyriuje naudojamos Henri Caffarel citatos paimtos iš leidinio „Gairės Dievo Motinos komandoms“ („Equipes Notre-Dame, Lietuva“ dokumentai)

melsti kokio dalyko, jiems mano dangiškasis Tėvas jį suteiks. Kur du ar trys susirinkę mano vardu, ten ir aš esu tarp jų“ (Mt. 18, 19-20);

4. *Rasti laiko kas mėnesį nuoširdžiam dialogui su antrąja puse (poros pokalbiui).* Šiuo siekiu sutuoktiniai yra skatinami bent kartą per mėnesį nuoširdžiam tarpusavio pokalbiui Dievo akivaizdoje svarbiais klausimais. Šis siekis judėjime dar yra vadinamas „prisėdimu tryse“, kai pokalbiui „prisėda“ sutuoktinis, sutuoktinė ir Dievas;
5. *Pasirinkti konkretų įsipareigojimą, kurio norima siekti (gyvenimo taisyklę).* Šiuo siekiu sutuoktiniai yra skatinami įsivardinti sau asmeninę arba poros užduotį/tikslą, kurio per mėnesį bus siekiama ir prašyti vienas kito ir Dievo pagalbos, tai įgyvendinant. Šis siekis padeda sąmoningai ir konkrečiai keisti, formuoti teigiamus įpročius arba sąmoningai siekti atsikratyti neigiamų įpročių;
6. *Kasmet atlikti rekolekcijas.* Šiuo siekiu sutuoktiniai yra skatinami kiekvienais metais atlikti asmenines arba kartu poroje rekolekcijas, kurios padėtų jų dvasiniam augimui.

Komandos susitikimas. Komanda, kurią sudaro sutuoktųjų poros ir kunigas, susitinka kartą per mėnesį kurios nors poros namuose. Susitikimo metu visi kartu valgo, dalijasi svarbiausiais praėjusio mėnesio įvykiais ir tuo, kaip jiems pavyko laikytis siekių, kartu meldžiasi ir pasidalija mintimis bei įžvalgomis apie kartu skaitomą ir apmąstomą tekstą. Komandos susitikimą sudaro penkios dalys: valgymas, bendras pasidalijimas, bendruomeninė malda, pasidalijimas siekiais, pasikeitimas įžvalgomis apie studijuojamą temą.

Komandos gyvenimas tarp kasmėnesinių susitikimų. Komandos gyvenimas neapsiriboja kasmėnesiniu susitikimu. Malda vienybėje su kitais komandos nariais ir jų intencijomis, dialogas, dalijimasis ir tarpusavio pagalba (dvasinė ir materialinė) tęsiasi visą mėnesį pagal komandos susitarimą. Komandos šeimų vaikai turi naudoti iš gilios draugystės, kuri yra būdinga Dievo Motinos komandoms, ir jaučiasi susiję su komanda kaip su didele šeima, nors jie ir nedalyvauja kasmėnesiniuose susitikimuose.

DMK turi savo misiją Bažnyčioje ir visuomenėje – padėti poroms pilniau gyventi santuokos sakramento malone, žodžiu ir gyvenimo liudijimu skelbti pasauliui krikščioniškosios santuokos vertybes. „*Jeigu Dievo Motinos komandos nebūtų treniruočių aikšte vyrams ir moterims, pasirengusiems drąsiai imtis atsakingų tarnysčių Bažnyčioje ir visuomenėje, jos prarastų bet kokią savo egzistavimo prasmę.*“ (Tėvas Henri Caffarel).

3.2. Sutuoktinių porų judėjimo „Dievo Motinos Komandos“ sielovados tyrimo metodika ir organizavimas

Empirinis tyrimas buvo atliekamas, naudojant interviu metodą, kurio metu buvo pateikti 8 atviri klausimai. Kokybiniame tyrime dalyvavo 3 sutuoktinių poros, kurios dalyvauja „Dievo Motinos Komandos, Lietuva“ judėjime daugiau kaip 7 metus. 2 sutuoktinių poros, dalyvavusios tyrime, yra iš Kauno miesto ir 1 pora iš Vinių miesto. Poros skiriasi savo amžiumi, bendro gyvenimo patirtimi.

I Sutuoktinių pora 15 metų gyvena katalikiškoje santuokoje, augina 5 vaikus, sutuoktinis yra 37 metų, sutuoktinė yra taip pat 37 metų amžiaus, pora turi 7 metų dalyvavimo Dievo Motinos komandų judėjime patirtį.

II Sutuoktinių pora 17 metų gyvena katalikiškoje santuokoje, augina 6 vaikus, sutuoktinė yra 42 metų, o sutuoktinis 43 metų amžiaus, pora turi 7 metų dalyvavimo Dievo Motinos komandų judėjime patirtį.

III Sutuoktinių pora 27 metus gyvena katalikiškoje santuokoje, augina 7 vaikus, sutuoktinė yra 46 metų, o sutuoktinis 50 metų amžiaus, pora turi 17 metų dalyvavimo Dievo Motinos komandų judėjime patirtį.

Tyrimo instrumentas: atviras 8 klausimų klausimynas³.

Su kiekviena pora buvo kalbama atskirai, tad jie negirdėjo vieni kitų atsakymų. Visi turėjo progą dar kartą išgirsti vienas kito sutuoktinio/ės požiūrį į Santuokos sakramento malonę, Santuokos dvasingumą, dalyvavimo „Dievo Motinos komandų“ judėjimo kliūtis ir vaisius savo gyvenime. Respondentai įvardino, kad interviu buvo naudingas jiems patiems, nes jie turėjo galimybę permąstyti, ką jiems reiškia Santuokos sakramentas, atpažinti kaip jų gyvenimuose veikia Santuokos sakramento malonė ir kokius vaisius jiems asmeniškai ir kaip sutuoktinių porai teikia dalyvavimas „Dievo Motinos komandų“ judėjime.

³ - Interviu klausimai pateikti Priede Nr. 1

3.3. Sutuoktinių porų judėjimo „Dievo Motinos komandos“ sielovados tyrimo rezultatų analizė⁴

Sutuoktinių Dievo malonės veikimo patirtis per Santuokos sakramentą

(atsakymų į 1 klausimą analizė). Apibendrinimai, kaip sutuoktiniai patiria Dievo malonės veikimą per Santuokos sakramentą, yra pateikiami 1 lentelėje.

1 lentelė. Atsakymų į klausimą, kaip sutuoktiniai patiria Dievo malonės veikimą per Santuokos sakramentą, apibendrinimai.

Kategorija	Subkategorija	Įrodantis teiginys
Dievo malonės veikimas per Santuokos sakramentą	Dievo malonės patirtis sunkumuose	„<...> ypatingai jaučiasi kažkokiomis sunkiomis akimirkomis ar konfliktiniais atvejais.“
Dievo malonės veikimas per Santuokos sakramentą	Dievo malonės patirtis, įgaunant jėgų	„<...> jaučiasi palaikymas, ir jėgos, fizinės jėgos ir dvasinės jėgos.“ „<...> impulsas, energija...supranti, kad esame ne vieni, išneša tas visas situacijas“. „<...> kartais taip sunku, kad netoli depresijos, tiesiog nebeturi jėgų keltis ir eiti. Ir va tos jėgos man atrodo yra Dievo malonė“
Dievo malonės veikimas per Santuokos sakramentą	Dievo malonės patirtis sutuoktinių vienybėje	„<...> ilginiui atėjo suvokimas, kad mes išgyvenam, kad mes esam viena“. „<...> Santuokos sakramentu per malonę tampame viena“ „<...> patiriame Dievo malonę per Santuokos sakramentą pirmiausia todėl, kad vis dar esame kartu“ „ Tai, kad esame kartu, perėję per sunkumus ir iššūkius ir dar norime augti santuokoje“ „Tai kad mes dabar, po tiek metų, esame kartu, tik dėl to, kad veikia Dievas per tą santuoką“
Dievo malonės veikimas per Santuokos sakramentą	Dievo malonės patirtis meilėje	„ <...> suvokimas, kad tai yra meilė. Man atrodo tai ir yra Dievo malonės veikimas.“ „<...> Jeigu pavyksta atsiduoti Jėzui, tai meilei atsiduoti, paleisti, tada ta malonė įsilieja“ „<...>Dievas eina su manimi ir padeda tai įgyvendinti tokiu būdu, tokiu pašaukimu santuokoje mylėti

⁴ - Pilni visų interviu dalyvavusių sutuoktinių porų atsakymai yra pateikti Priede Nr.2.

		sutuoktinę“
Dievo malonės veikimas per Santuokos sakramentą	Dievo malonės patirtis santarve, darnumu ir džiaugsmu	„Ne tik išbūti, bet ir santarvė, darnumas. Nes išbūti galima ir labai kenčiant. Tas teikia net džiaugsmą“ „Tame yra ramybė ir džiaugsmas“
Dievo malonės veikimas per Santuokos sakramentą	Dievo malonės patirtis vienas kito supratimu	„<...> dinamika tame, kad suprantame vienas kitą <...>“
Dievo malonės veikimas per Santuokos sakramentą	Dievo malonės patirtis, kai veikiama dvasingumo srityje	„<...> malonės blyksniai išryškėja būtent tada, kai tu kažką darai dvasingumo srityje“
Dievo malonės veikimas per Santuokos sakramentą	Dievo malonės patirtis Dievo gailestingume	„Kartais aš ištikrųjų nepajėgiu mylėti taip kaip Jėzus nori, kaip Tėvas nori ir tada manyje išsilieja tasai Dievo gailestingumas. Tame yra ramybė ir džiaugsmas“
Dievo malonės veikimas per Santuokos sakramentą	Dievo malonės patirtis, tampam sąmoningesniais santuokos pašaukimui	„Dievas veikia per tai, kad mus daro per tai vis sąmoningesnius ir sąmoningesnius tame pašaukime“

I lentelė atspindi, kaip sutuoktinių poros išgyvena Dievo malonės veikimą per Santuokos sakramentą.

I Sutuoktinių pora savo atsakymuose įvardino, kad Dievo malonę per Santuokos sakramentą patiria gaudami jėgų sunkumuose, esančioje santarvėje ir darnume tarp sutuoktinių, taip pat džiaugsmu, kurį išgyvena, nežiūrint visų sunkumų.

II Sutuoktinių pora savo atsakymuose įvardino, kad Dievo malonę per Santuokos sakramentą patiria savo gebėjime veikti dėl santuokos, įgalinimu mylėti vienas kitą, sutuoktinių ir Dievo vienybėje ir kad kartu gali patirti įvairias Dievo malones.

III Sutuoktinių pora savo atsakymuose įvardino, kad Dievo malonę per Santuokos sakramentą patiria tuo, kad yra kartu ir kad tampa vis sąmoningesni santuokos pašaukime, kad juose yra gyvas troškimas šį pašaukimą įgyvendinti.

Iš pateiktų sutuoktinių atsakymų galima apibendrinti, kad sutuoktiniai Dievo malonės veikimą Santuokoje labiausiai patiria gebėjimu mylėti vienas kitą ir vienybėje tarp sutuoktinių. Tai pasireiškia sutuoktinių santykių darnumu, santarve tarp sutuoktinių, vienas kito vis gilesniu supratimu, ramybe ir džiaugsmu santuokoje, troškimu sąmoningai, padedant ir pasitikint Dievo malone, įgyvendinti savo pašaukimą santuokoje. Sutuoktiniai, bendradarbiaudami su Dievo malone, veikiančia per Santuokos sakramentą, vis labiau tampa vienu kūnu.

Kaip sutuoktiniai supranta Katalikiškos santuokos dvasingumą (Atsakymų į 2 klausimą analizė). Apibendrinimai, kaip sutuoktiniai suvokia katalikiškos santuokos dvasingumą, yra pateikiami 2 lentelėje.

2 lentelė. Atsakymų į klausimą kaip sutuoktiniai suvokia katalikiškos santuokos dvasingumą apibendrinimai.

Kategorija	Subkategorija	Įrodantis teiginys
Katalikiškos santuokos dvasingumas	Šventumas	<p>„<...> pagrindinis yra padėti vienas kitam augti šventumo link“</p> <p>„<...> vesti vienas kitą į šventumą<...>“</p> <p>„<...> širdies nusiteikimas į kitą žmogų, padėti jam eiti į Išganymą, Amžinybę <...>“</p>
Katalikiškos santuokos dvasingumas	Buvimas dėl kito	<p>„<...> egoistinių dalykų padėjimas į šalį – buvimas dėl vienas kito“</p> <p>„Būti labiau dėl kito, o ne tik aš, aš, aš...aš. „</p> <p>„Būti vienas dėl kito ir padėti vienas kitam augti, judėti dvasioje.“</p> <p>„Santykiai į kitą ir į meilę“</p> <p>„ Tas dvasingumas – širdies nuostata, būvis žvelgti į kitą ir patarnauti, atliepti į poreikius, padaryti laimingą, pagelbėti darbuose“</p> <p>„Krikščioniškos santuokos žymė man atrodo yra, kai tu gyveni dėl kito, atsiduodi kitam, kitą darai laimingą, atrodo viską atiduodi ir tai tave daro laimingą“</p> <p>„<...> meilė nebesavanaudiška, nukreipta į kitą“</p>
Katalikiškos santuokos dvasingumas	Vienybė	<p>„Kaip pagrindinis tikslas yra vienybė“</p> <p>„<...> mes esame nežiūrint visko viena, nors dažnai esame skirtinguose kampuose, bet išties esame viena“</p>
Katalikiškos santuokos dvasingumas	Augimas meilėje	<p>„Tikslas ir esmė yra augti meilėje, bendrystėje su visais“</p> <p>„Pirmiausia čia [santuokoje] yra ta galimybė meilei atsiskleisti, yra pradžia <...>“</p> <p>„Mylėti labiau, kad ta meilė būtų matoma ir kad jiniai būtų perduodama“</p> <p>„<...> ta meilė nebesavanaudiška, nukreipta į kitą“</p> <p>„Meilė, žinoma meilė“</p>
Katalikiškos santuokos dvasingumas	Buvimas su Dievu	<p>„Gaunasi toksai – aš, tu, Dievas. Toks trejybės trikampis“</p> <p>„<...> santuokinis dvasingumas yra nuolatinis Dievo susigrąžinimas [manęs] sau. Su mano „taip““</p>
Katalikiškos santuokos dvasingumas	Ištikimybė	<p>„Prisieki ir įsipareigoji tam [santuokos] pasauliui būti visą gyvenimą“</p> <p>„<...> labai giliai yra įleidęs šaknis tas</p>

		įsipareigojimas vienas kitam.“
Katalikiškos santuokos dvasingumas	Kova	„Kovoti kovą su savo egoizmu, su savim“ „<...> kartais triuškini savo egoizmą, kad valios pastangomis suvaldytum geismus“ „Čia irgi žymė, kad krikščionys kovoja“ „Mes atsiliėpdami į Dievo malonę, kovojame ją priimdami. Nereikia turėti iliuzijų ir tai nėra savaime“ „<...> mes visuomet esame tarsi tam tikroje kovoje <...>“
Katalikiškos santuokos dvasingumas	Džiaugsmo liudijimas	„<...> mes liudijam džiaugsmą“ „<...> ypač kai išeiname iš namų gaubia šis džiaugsmas.“ „<...> to džiaugsmo kaip ir pakanka. Mes nedepresuojam savo gyvenime“
Katalikiškos santuokos dvasingumas	Buvimas sutuoktiniais	„<...> išeiti į pasimatymą, turėti laiką vienas kitam. <...> Svarbu būti ne vien tik tėvai, bet ir sutuoktiniai.“

2 lentelė atspindi, kaip sutuoktinių poros suvokia Katalikiškos santuokos dvasingumą.

I Sutuoktinių pora savo atsakymuose įvardino, kad katalikiškos santuokos dvasingumą supranta, kai sutuoktiniai padeda vienas kitam augti šventumo link, būnant labiau vienas dėl kito, padedant vienas kitam augti meilėje ir kad ta meilė būtų matoma ir perduodama.

II Sutuoktinių pora savo atsakymuose įvardino, kad katalikiškos santuokos dvasingumą supranta, kai sutuoktiniai veda vienas kitą į šventumą, į Amžinybę, kurią galima patirti jau čia žemėje. Anuot sutuoktinių, šio dvasingumo pagrindinė žymė yra, kai gyveni dėl kito, atsiduodi kitam, kitą darai laimingą, atrodo viską atiduodi ir tai daro tave laimingą, ir tai yra ta meilė, nebesavanaudiška, nukreipta į kitą. II Sutuoktinių poros sutuoktinis akcentavo, kad santuokinis dvasingumas yra ir kova, nes atsiliėpdami į Dievo malonę kovojame ją priimdami - tai nėra savaime.

III Sutuoktinių pora savo atsakymuose įvardino, kad katalikiškos santuokos dvasingumas yra, kad sutuoktiniai padeda vienas kitam atsiliėpti į Dievo nuolatinį susigražinimą sau, liudijant džiaugsmą ir kad su metais sutuoktinių meilė kinta į gerąją pusę, tobulėja, auga, svarbu būti ne vien tik tėvai, bet ir sutuoktiniai.

Iš pateiktų sutuoktinių atsakymų į 2 klausimą galima apibendrinti, kad jie katalikiškos santuokos dvasingumą suprantą kaip džiaugsmą ir laimę liudijantį, turintį savyje ir kovos dvasios gyvenimo būdą santuokoje, kai sutuoktiniai padeda vienas kitam siekti

šventumo, vis labiau artėjant link Dievo, kai jų santuokinė meilė tampa ištikima ir nesavanaudiška - nukreipta į kitą, su metais vis tobulėja ir auga, ir jie yra ne vien tik tėvai, bet ir sutuoktiniai.

Kas paskatino sutuoktinius pasirinkti dalyvavimą Dievo Motinos komandų judėjime (Atsakymų į 3 klausimą analizė). Apibendrinimai priežasčių kurios paskatino sutuoktinius pasirinkti dalyvavimą Dievo Motinos komandų judėjime apibendrinimai pateikiami 3 lentelėje.

3 lentelė. Priežasčių, kurios paskatino sutuoktinius pasirinkti dalyvavimą Dievo Motinos komandų judėjime, apibendrinimai

Kategorija	Subkategorija	Įrodantis teiginys
Pasirinkimo priežastis	Bendrystė	„<...> buvo troškimas bendrystės“ „<...> būti bendrystėje su kitais<...>“ „<...> buvo noras meilės bendrystės su artimaisiais“ „Sielų meilės bendrystės troškimas“
Pasirinkimo priežastis	Tarpusavio santykių tobulinimas	„<...> tobulinti tuos [sutuoktinių] tarpusavio santykius“
Pasirinkimo priežastis	Dvasingumo ugdyimas kartu	„tai buvo pagrindinių priežasčių, kad mudu kartu galėsime ugdyti tarpusavio bendrystę“ „<...> buvome pasiilgę, ieškojome kaip galėtume praktikuoti tikėjimą kartu“ „Tai ir yra ta bendruomenė, kuri nukreipta į vyro ir moters dvasingumą kartu“
Pasirinkimo priežastis	Krikščioniškas judėjimas	„kad tai yra krikščioniškas judėjimas“
Pasirinkimo priežastis	Būdas praktiškai vesti vienas kitą į šventumą	„<...> intuityvus ieškojimas buvo kaip vesti vienas kitą į šventumą, kaip praktiškai tai daryti“
Pasirinkimo priežastis	Dievo pažinimo troškimas	„<...> alkau dvasinio pokalbio apie Dievą“
Pasirinkimo priežastis	Būdas sutuoktinių meilei brandinti	„<...> supratau, kad šis judėjimas yra skirtas didesnei mano ir Sutuoktinės meilei“
Pasirinkimo priežastis	Tinkami įrankiai	„Atpažinau įrankius“
Pasirinkimo priežastis	Siekis būti sąmoningais santuokoje	„Sąmoningumo santuokoje“ „Reikia kažką tai veikti ir daryti sąmoningai santuokoje“

3 lentelė atspindi priežastis, kurios paskatino sutuoktinius pasirinkti dalyvavimą Dievo Motinos komandų judėjime.

I Sutuoktinių pora savo atsakymuose įvardino, kad juos pasirinkti dalyvavimą Dievo Motinos komandų judėjime paskatino troškimas bendrystės su kitais, poreikis tobulinti savo, kaip sutuoktinių, tarpusavio santykius ir tai, kad tai yra krikščioniškas judėjimas, kuriame jie gali dalyvauti kartu.

II Sutuoktinių pora savo atsakymuose įvardino, kad juos pasirinkti dalyvavimą Dievo Motinos komandų judėjime paskatino intuityvus ieškojimas, kaip vesti vienas kitą į šventumą, kaip praktiškai tai daryti ir kad tai yra bendruomenė, kuri nukreipta į vyro ir moters dvasingumą kartu, kurioje siūlomi praktiniai įrankiai tai įgyvendinti.

III Sutuoktinių pora savo atsakymuose įvardino, kad juos pasirinkti dalyvavimą Dievo Motinos komandų judėjime paskatino troškimas kažką tai veikti ir daryti sąmoningai santuokoje kartu.

Iš pateiktų sutuoktinių atsakymų į 3 klausimą galima apibendrinti, kad sutuoktiniai pasirinko dalyvavimą Dievo Motinos komandų judėjime vedami troškimo įgyvendinti savo pašaukimą santuokoje ir šiame judėjime atpažino praktinius įrankius tai įgyvendinti.

Dalyvavimo Dievo Motinos komandų judėjime vaisiai (Atsakymų į 4 klausimą analizė). Apibendrinimai kokius vaisius poros patiria dalyvaudamos DMK judėjime apibendrinimai pateikiami 4 lentelėje.

4 lentelė. Vaisingumo dalyvavimo Dievo Motinos komandų judėjime apibendrinimai

Kategorija	Subkategorija	Įrodantis teiginys
Dalyvavimo DMK judėjime vaisiai	Artimesnis asmeninis santykis su Dievu	„<...> asmeniniam santykiui su Dievu <...>“ „<...> atsirado aiškumas koks yra tas geresnis bendravimo santykis su Dievu“ „<...> keitėsi požiūris ir į Mišias, Eucharistiją <...>“ „<...> asmeninis santykis su Dievu“ „kas santykiui su Dievu, pirmiausia mane išmokino melstis“ „Išsiugdžiau nuolatinę maldą, anksčiau tai buvo fragmentais“ „<...> [komanda] padėjo atrasti dar tokį intymesnį ryšį su Dievu“
Dalyvavimo DMK judėjime vaisiai	Artimesnis tarpusavio santykis poroje	„<...> mūsų tarpusavio, abiejų santykiui poroje“

		<p>„<...> mūsų [sutuoktinių poros] tarpusavio santykiai įgavo kitą spalvą, kai pradėjome praktikuoti pokalbį, malda, taisyklę, malda kartu“</p> <p>„<...> pirmiausia, kur pasijuto tie vaisiai - yra tarpusavio [sutuoktinių poroje] santykiai“</p> <p>„<...> dėl kokybiškesnio tarpusavio santykio, tada jautiesi asmeniškai labiau pasitikintis“</p> <p>„Sutuoktinis išmoko kantriau klausytis, išklausyti tikrai daug ir ilgai“</p> <p>„Sutuoktinis tikrai tapo sąmoningas, atsirado įsipareigojimas tam santykiui, toks apčiuopiamas“</p>
Dalyvavimo DMK judėjime vaisiai	Artimesnis poros santykis su Dievu	<p>„<...> mūsų, kaip poros santykiui su Dievu“</p> <p>„<...> iki tol mes, kaip pora, santykio su Dievu visiškai neturėjome <...>“</p> <p>„Mes esame ištikimi maldai, ir poros maldai <...>“</p> <p>„<...> buvimas komandoje mums padėjo būti arčiau Dievo. Laikytis Jo.“</p> <p>„<...> statyti Jį [Dievą] į pirmą vietą, centrą“</p> <p>„Mes turime didelį troškimą šaknytis į Jį [Dievą]“</p>
Dalyvavimo DMK judėjime vaisiai	Tobulėjanti meilė	<p>„Meilė prieš tai, gal taip neįvardinta meilė, buvo jausminė ir dabar labiau pažinta, gilesnė, sodresnė“</p> <p>„Man gal iki tol nebuvo aišku, kaip jisai [sutuoktinis] mane myli, nes mes nesikalbėdavome apie tuos dalykus“</p> <p>„<...> esant brandžiame amžiuje ši meilė kinta į gerąją pusę, jinai tobulėja, auga <...>“</p>
Dalyvavimo DMK judėjime vaisiai	Artimesnis santykis su kitais	<p>„<...> pastebėjau, kad kiek bendraujant su vaikais, tėvais, kitais žmonėmis aš pajėgiu labiau išklausyti, įsiklausyti į kitą“</p> <p>„su vaikais vaisiai yra<...>“</p>
Dalyvavimo DMK judėjime vaisiai	Susiformavęs bendras sutuoktinių dvasinio gyvenimo ritmas	<p>„[gavome] ritmą ir priemones“</p> <p>„Struktūrą patiems išlaikyti yra sudėtinga“</p> <p>„<...> sureglamentavo dvasinį gyvenimą“</p> <p>„Ir čia va tas dvasinis gyvenimo ritmas labai tiko“</p> <p>„Dar smagiau, kai tas ritmas atsiranda dviese“</p> <p>„Tas dvasinis ritmas, išgyvenamas kartu labai stiprina ir prisideda prie vienybės“</p>
Dalyvavimo DMK	Stiprėjanti sutuoktinių	„<...> dvasinės patirtys sutuoktinių

judėjime vaisiai	vienybė	išgyventos kartu, jos labai suvienija“
Dalyvavimo DMK	Besikeičiantis visas	„visos sritys yra paliestos“
judėjime vaisiai	gyvenimas	„[paveiktas] visas gyvenimas“

4 lentelė atspindi sutuoktinių dalyvavimo Dievo Motinos komandų judėjime vaisius.

I Sutuoktinių pora savo atsakymuose įvardino, kad jų dalyvavimo Dievo Motinos komandų judėjime vaisiai pirmiausia pasijuto jų tarpusavio santykiuose, kurie tapo švelnesni, kokybiškesni visame kame. Taip pat keitėsi, augo jų asmeninis ir poros santykis su Dievu, taip pat keitėsi santykis su kitais žmonėmis, ypač su vaikais. Santuokinė meilė, anksčiau buvusi labiau jausminė, dabar tapo labiau pažinta, gilesnė, sodresnė. Jų gyvenime atsirado bendras dvasinio gyvenimo ritmas.

II Sutuoktinių pora savo atsakymuose įvardino, kad jų dalyvavimas Dievo Motinos komandų judėjime palietė visą gyvenimą. Ypatingai didelę reikšmę dalyvavimas turėjo sutuoktinių vienybei, nes dvasinės patirtys išgyventos kartu, jos labai suvienija. Dievo Motinos komandų pasiūlytas bendras sutuoktinių dvasinio gyvenimo ritmas jiems labai tiko.

III Sutuoktinių pora savo atsakymuose įvardino, kad jų dalyvavimas Dievo Motinos komandų judėjime pirmiausia jiems padėjo būti arčiau Dievo, išmokė „maitintis Dievo vaiko maistu“. Taip pat judėjimas davė įrankius sąmoningai veikti dėl santuokos ir to vaisius yra - sąmoningumas santuokos pašaukime. Taip pat sutuoktiniai mato aiškius vaisius savo vaikuose, kurie savo gyvenime renkasi krikščioniškas vertybes.

Iš pateiktų sutuoktinių atsakymų į 4 klausimą galima apibendrinti, kad dalyvavimas Dievo Motinos komandų judėjime subrandino gausių vaisių visų sutuoktinių gyvenimuose, paliesdamas visas jų gyvenimo sritis. Ypatingu vaisiu galima būtų įvardinti - sutuoktiniai gyvena bendru dvasinio gyvenimo ritmu, kuris juos vienija tarpusavyje, brandina jų santuokinę meilę ir vis labiau vienija su Dievu.

Dalyvavimo Dievo Motinos komandų judėjime kliūtys (Atsakymų į 5 klausimą analizė). Apibendrinimai kliūčių su kuriomis susiduria sutuoktiniai dalyvaudami DMK judėjime pateikiami 5 lentelėje.

5 lentelė. Kliūčių su kuriomis susiduria sutuoktiniai, dalyvaudami Dievo Motinos komandų judėjime, apibendrinimai

Kategorija	Subkategorija	Įrodantis teiginys
Dalyvavimo DMK judėjime kliūtis	Vaikų palikimas, dalyvaujant komandos susitikimuose	„Man vaikų palikimas“ „<...> kadangi [komandos] susitikimai yra be vaikų, tai palikti kažkam prižiūrėti yra

		sunkiausia ir didžiausia kliūtis“
Dalyvavimo DMK judėjime kliūtis	Laikas	„<...> atrasti siekiam laiko irgi yra iššūkis“ „mūsų iššūkis yra visada viską suspėti“
Dalyvavimo DMK judėjime kliūtis	Piktosios dvasios trukdymai, gundymai	„<...> patirdavom piktosios dvasios veikimą, ypač kai organizuoji, esi atsakingas padaryti“ „<...> būna gundymas nevažiuoti į komandos susitikimą“
Dalyvavimo DMK judėjime kliūtis	Sunkumai, ugdant sutuoktinių ir šeimos malda	„Sunkumas gal yra ugdyti sutuoktinių malda, šeimos malda“ „Nesugebam pasiekti tą sutuoktinių malda“
Dalyvavimo DMK judėjime kliūtis	Noras vertinti kitus	„kliūtis, iššūkis tai - yra vis nori ar nenori žvelgi į kitus, vis vertini tą savo komandą“
Dalyvavimo DMK judėjime kliūtis	Sunkumai kalbėtis tarpusavyje	„Iš siekių mums prisėdimas poroje yra labai sunku“ „Mums iki šiol labai sunku kalbėtis tarpusavyje“

5 lentelė atspindi kliūtis, sunkumus, su kuriais sutuoktiniai susiduria, dalyvaudami Dievo Motinos komandų judėjime.

I Sutuoktinių pora savo atsakymuose įvardino, kad jų pagrindiniai sunkumai yra: rasti laiko siekiam, spręsti, kas prižiūrės jų vaikus, vykstant į komandos susitikimus ir ugdyti sutuoktinių malda.

II Sutuoktinių pora savo atsakymuose įvardino, kad jų pagrindiniai sunkumai yra: rasti laiko siekiam ir kartu melstis (sutuoktinių malda).

III Sutuoktinių pora savo atsakymuose įvardino, kad jų pagrindinis iššūkis yra nevertinti kitų komandos narių ir priimti juos tokiais kokie jie yra. Iš siekių sunkiausia jiems yra kalbėtis tarpusavyje (sutuoktinių pokalbis).

Iš pateiktų sutuoktinių atsakymų į 5 klausimą galima apibendrinti, kad, dalyvaujant Dievo Motinos komandų judėjime, sutuoktiniams pagrindinis iššūkis ir sunkumas yra rasti laiko atlikti judėjimo įsipareigojimams. Kiekviena iš porų patiria savus sunkumus, įgyvendinant ir laikantis judėjimo regulos. Tačiau kaip įvardino II Sutuoktinių poros sutuoktinė „turi pakovoti kovą <...> įdėti asmeninės kančios. <...> jaučiuosi paaugusi, jeigu ištiesų skaudėjo, kai atkovoju.“

Dievo Motinos komandų judėjimo sielovados priemonės duodančios daugiausiai vaisių sutuoktiniams (Atsakymų į 6 klausimą analizė). Apibendrinimai DMK sielovados priemonių, duodančių daugiausiai vaisių sutuoktiniams, pateikiami 6 lentelėje.

6 lentelė. Dievo Motinos komandų sielovados priemonių, duodančių daugiausiai vaisių sutuoktiniams, apibendrinimai

Kategorija	Subkategorija	Įrodantis teiginys
DMK sielovados priemonės, duodančios daugiausia vaisių sutuoktiniams	Visos sielovados priemonės	“Man tai viskas, visos priemonės” “Visa reikalinga” “Aš nežinau, kas neduoda”
DMK sielovados priemonės, duodančios daugiausia vaisių sutuoktiniams	Sutuoktinių pokalbis	“Aš gal labiausiai išskirčiau tą sutuoktinių pokalbį” “Gal daugiausia dvasinių vaisių duoda dvasinis pokalbis poros”
DMK sielovados priemonės, duodančios daugiausia vaisių sutuoktiniams	Komandos susitikimai	“Galbūt bendrystė komandoje, ta prie stalo. Manau čia būna tokių Šventosios Dvasios nusileidimų” “Susitikimai tai vienareikšmiškai, mes visada grįžtame pasipildę” “<...> tais siekiais gyvename, nes turime pagalbą nuolatos komandoje” “<...> susitikimai, nes jie pastiprina”
DMK sielovados priemonės, duodančios daugiausia vaisių sutuoktiniams	Siekiai	“Siekiai automatiškai” “Man atrodo daugiausia duoda siekiai, jų laikymasis” “Manau siekiai labiausiai”

6 lentelė atspindi sutuoktinių nuomonę apie Dievo Motinos komandų judėjimo sielovados priemones, duodančias daugiausia vaisių.

I Sutuoctinių pora savo atsakymuose įvardino, kad jiems visos Dievo Motinos komandų judėjimo sielovados priemonės duoda vaisių – „visa reikalinga“. I Sutuoctinių poros sutuoctinis išskyrė „sutuoktinių pokalbį“ kaip vaisingiausią priemonę jų porai.

II Sutuoctinių pora savo atsakymuose įvardino, kad jų porai visos sielovados priemonės yra reikalingos ir duoda vaisių. II Sutuoctinių poros sutuoctinis išskyrė „sutuoktinių pokalbį“ kaip galbūt vaisingiausią priemonę iš siekių jų porai, tačiau taip pat sutinka, kad visos priemonės duoda gausių vaisių.

III Sutuoctinių pora savo atsakymuose įvardino, kad jų porai didžiausią naudą duoda siekiai, jų laikymasis, tačiau jų laikymuisi sutuoctiniai įžvelgia komandos palaikymo svarbą. III Sutuoctinių poros sutuoctinis išskyrė rekolekcijas kaip vaisingą sielovados priemonę.

Iš pateiktų sutuoctinių atsakymų į 6 klausimą galima apibendrinti, kad visos Dievo Motinos komandų judėjime naudojamos sielovados priemonės yra naudingos. Sutuoctiniai išskyrė „sutuoktinių pokalbį“ kaip ypatingai naudingą priemonę padedančią kurti tarpusavio bendrystę veikiant Dievo malonei.

Sielovados priemonės, kurios nėra naudojamos Dievo Motinos komandų judėjime, bet jas naudoja sutuoktiniai (Atsakymų į 7 klausimą analizė). Apibendrinimai sielovados priemonių kurios nėra naudojamos DMK judėjimo, bet kurias naudoja sutuoktiniai pateikiami 7 lentelėje.

7 lentelė. Sielovados priemonių, kurios nėra naudojamos Dievo Motinos komandų sielovadoje, bet kurias naudoja sutuoktiniai, apibendrinimai

Kategorija	Subkategorija	Įrodantis teiginys
Papildomos sielovados priemonės, kurias naudoja sutuoktiniai	Tarnystė kartu	“<...> sužadėtinių kursai kuriuos kartu vedame“
Papildomos sielovados priemonės, kurias naudoja sutuoktiniai	Dalyvavimas Bažnyčios evangelizacijos misijoje	„<...> daryti dėl Bažnyčios, dėl Dievo“ „Apaštalavimas. Dabar einame dalinti tai, ką gavome“
Papildomos sielovados priemonės, kurias naudoja sutuoktiniai	Natūralus šeimos planavimas (NŠP)	„NŠP man pirmoje vietoje yra ne vaikų skaičiaus turėjimas, susilaukti ar ne vaikų, bet man tai sutuoktinių bendrystei, to vieno kūno – būdas gyventi vienu kūnu“ „NŠP mus labai ugdė<...>“
Papildomos sielovados priemonės, kurias naudoja sutuoktiniai	Bendros patirtys	„Piligrimystė [kartu su sutuoktiniu]“ „Kai pora ima kažką daryti kartu, tai suvienija, labai suvienija“

7 lentelė atspindi priemones, kurios nėra naudojamos Dievos Motinų komandų judėjime, bet kurias naudoja sutuoktiniai ir kurios jų nuomone yra jiems vaisingos.

I Sutuoktinių pora savo atsakymuose įvardino, kad jiems labai vaisinga yra bendra jų poros tarnystė, vedant sužadėtinių kursus.

II Sutuoktinių pora įvardino, kad jiems vaisinga yra apaštalavimo tarnystė kartu ir bendros dvasinės patirtys piligrimystėse.

III Sutuoktinių pora įvardino, kad labai svarbus ir vaisingas yra natūralaus šeimos planavimo metodo (NŠP) taikymas, kuris padeda sutuoktinių bendrystei, kaip būdas gyventi vienu kūnu.

Iš pateiktų sutuoktinių atsakymų į 7 klausimą galima apibendrinti, kad sutuoktiniams jų santuokinei vienybei padeda jų bendra tarnystė, bendros dvasinės patirtys ir natūralaus šeimos planavimo metodo (NŠP) taikymas jų santuokiniame gyvenime.

Kaip keitėsi sutuoktinių dalyvavimas Bažnyčioje, visuomeninėje veikloje, darbe, isijungus į Dievo Motinos komandų judėjimą (Atsakymų į 8 klausimą analizė).

Apibendrinimai pagrindinių sutuoktinių veiklos pokyčių Bažnyčios, visuomeninėje veikloje ir darbe, kurie įvyko sutuoktiniams dalyvaujant DMK judėjime pateikiami 8 lentelėje.

8 lentelė. Apibendrinimai pagrindinių sutuoktinių veiklos pokyčių Bažnyčios, visuomeninėje veikloje ir darbe, kurie įvyko sutuoktiniams dalyvaujant Dievo Motinos komandų judėjime

Kategorija	Subkategorija	Įrodantis teiginys
Pokyčiai veikloje, dalyvaujant Dievo Motinos komandų judėjime	Tarnystė Bažnyčioje kartu	„Savanorystė su sužadėtiniais atsirado kai mes jau buvome DMK“ „Tarnystė kartu reiškia bendrą veiklą ir augimą kartu, bendras patirtis“ „Po įsijungimo į komandas gavome kartu tarnystę Bažnyčioje“ „<...> mes dabar kartu tarnaujame dėl Bažnyčios“ „Santuokos pradžioje nieko nedarėme Bažnyčioje, o dabar turime labai daug veiklų Bažnyčioje“ „Bažnyčioje dabar pusę mūsų gyvenimo“ „Dabar daromės labiau sąmoningi, kad būtume kartu tarnystėje. Aš jaučiu tą poreikį, kad būtume kartu“
Pokyčiai veikloje, dalyvaujant Dievo Motinos komandų judėjime	Tikėjimo liudijimas	„iki dalyvavimo šiame judėjime aš neturėjau drąsos liudyti savo gyvenimo, dvasinio tikėjimo kelio <...>“ „tikėjimas tikrai stiprėjo ir stiprėja, Dievas arčiau ir arčiau ir jau gali apie tai kalbėti“

8 lentelė atspindi pagrindinius sutuoktinių veiklos pokyčius Bažnyčioje, visuomeninėje veikloje ir darbe, kurie įvyko, sutuoktiniams dalyvaujant Dievo Motinos komandų judėjime.

I Sutuoktinių pora savo atsakymuose įvardino, kad, dalyvaujant Dievo Motinos komandų judėjime, jie kartu jau keli metai poras veda sužadėtinų kursus. Taip pat Dievo Motinos komandų patirtis suteikė jiems drąsos liudyti savo tikėjimą kitiems.

II Sutuoktinių pora savo atsakymuose įvardino, kad, dalyvaudami Dievo Motinos komandų judėjime, jie gavo kartu tarnystę Bažnyčioje.

III Sutuoktinių pora savo atsakymuose įvardino, kad dalyvaudami Dievo Motinos komandų judėjime, gavo bendrą tarnysčių Bažnyčioje.

Iš pateiktų sutuoktinių atsakymų į 8 klausimą galima apibendrinti, kad visos sutuoktinių poros, dalyvaudamos Dievo Motinos komandų judėjime, įsitraukė į tarnystes Bažnyčioje, kuriose dalyvauja kartu kaip sutuoktiniai. Taip pat Dievo Motinų komandų patirtis suteikė vidinės drąsos liudyti savo tikėjimą kitiems žmonėms.

3.4. Sutuoktinių porų judėjimo „Dievo Motinos komandos“ sielovados tyrimo rezultatų apibendrinimas

Darbe pateikto tyrimo vienas pagrindinių tikslų buvo identifikuoti, kaip Katalikų Bažnyčioje veikiančio, Šventojo Sosto oficialiai pripažinto, „privачios Kristaus tikinčiųjų asociacijos“ statusą turinčio, tarptautinio sutuoktinių judėjimo „Dievo Motinos komandos“ sielovada ugdanti santuokos dvasingumą padeda sutuoktiniams gyventi Santuokos sakramento pilnatvėje.

Tyrimas parodė, kad visos trys tyrime dalyvavusios sutuoktinių poros išgyvena aktyvų Santuokos sakramento malonės veikimą santuokoje, ir šios malonės vaisingumas reiškiasi:

- Poros vis labiau tampa sąmoningesnės savo santuokos pašaukime, siekiant šventumo;
- Silpsta sutuoktinių asmeninis egoizmas ir bręsta tarpusavio meilė per gebėjimą gyventi dėl kito;
- Stiprėja vienybė tarp sutuoktinių, kuri reiškiasi sutuoktinių santykių darnumu, vienas kito vis gilesniu supratimu, sutuoktinių vienybe, sutuoktiniai vis labiau tampa „vienu kūnu“;
- Sutuoktiniai, nežiūrint visų sunkumų, gyvenimo išbandymų ir krizių, išgyvena giluminę ramybę, pasitikėjimą ir džiaugsmą santuokoje;
- Sutuoktinių poros yra atviros gyvybei ir augina gausias šeimas.

Tyrimas atskleidė, kad jame dalyvavusios sutuoktinių poros yra labai sąmoningos savo sakramentinės santuokos pašaukime. Poros supranta, kad šiam pašaukimui

įgyvendinti yra reikalinga Dievo malonė, ir jų atsiliepiamas ir bendradarbiavimas su ja yra sąmoningas. Tyrime dalyvavę sutuoktiniai Santuokos dvasingumą supranta kaip liudijanti džiaugsmą ir laimę, tačiau turinti savyje ir kovos dvasios gyvenimo būdą santuokoje, kai sutuoktiniai padeda vienas kitam siekti šventumo, vis labiau artėti link Dievo. Jų santuokinė meilė vis labiau tampa ištikima ir nesavanaudiška - nukreipta į kitą, su metais tobulėja ir bręsta, sutuoktiniai vis labiau skleidžiasi kaip tėvai ir sutuoktiniai.

Tyrime dalyvavę sutuoktiniai pasirinko Dievo Motinos komandų judėjimą, vedami bendrystės troškimo, intuityvaus siekimo geresnių tarpusavio santykių poroje, norėdami daryti kažką konkrečiau ir sąmoningo dėl santuokos, siekiant išpildyti savo pašaukimą sakramentinėje santuokoje. DMK judėjime sutuoktiniai atpažino praktinius įrankius šių tikslų įgyvendinimui. Dalyvavimas DMK judėjime subrandino gausių vaisių visų trijų tyrime dalyvavusių sutuoktinių porų gyvenimuose - reikšmingai palieštos daugelis jų gyvenimo sričių. Ypatingu vaisiu galima būtų įvardinti tai, kad sutuoktiniai gyvena bendru dvasinio gyvenimo ritmu, kuris juos vienija tarpusavyje, brandina jų santuokinę meilę bei tarpusavio vienybę ir vis labiau vienija su Dievu.

Dalyvavimo Dievo Motinos komandų judėjime pagrindinis iššūkis ir sunkumas, anot tyrime dalyvavusių sutuoktinių, yra rasti laiko pilnavertiškai dalyvauti judėjime. Kiekviena iš porų patiria savus sunkumus, įgyvendinant ir laikantis judėjimo regulos. Taigi, kaip įvardino viena respondentė: „turi pakovoti kovą <...> įdėti asmeninės kančios. <...> jautiesi paaugęs jeigu ištiesų skaudėjo, kai atkovoji.“

Tyrime dalyvavę sutuoktiniai patvirtino, kad visos Dievo Motinos komandų judėjime naudojamos sielovados priemonės yra reikalingos ir duoda vaisių. Labiausiai sutuoktiniai išskyrė „sutuoktinių pokalbį“ kaip ypatingai naudingą DMK sielovados priemonę. Taip pat sutuoktiniai įvardino, kad be DMK naudojamų sielovados priemonių jų santuokinei vienybei ir meilei labai padeda sutuoktinių bendra tarnystė ir natūralaus šeimos planavimo (NŠP) metodo taikymas.

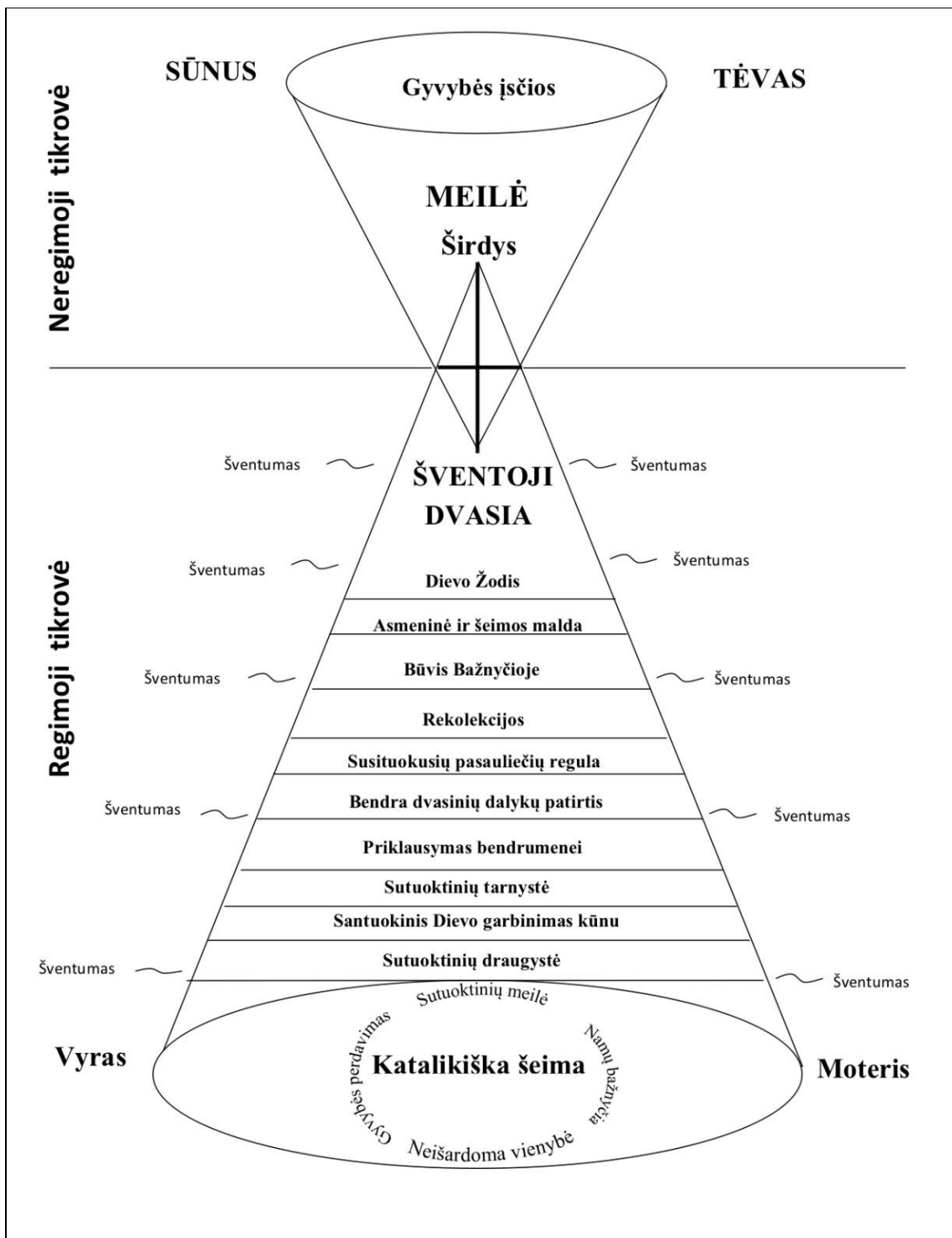
Tyrime buvo nustatyta, kad visos trys sutuoktinių poros, dalyvaudamos Dievo Motinos komandų judėjime, įsitraukė į tarnystes Bažnyčioje ir juose dalyvauja kaip sutuoktinių pora. Taip pat tyrime dalyvavusios poros liudija, kad dalyvavimas DMK joms suteikė vidinės drąsos ir troškimą liudyti savo tikėjimą kitiems žmonėms. Tokie tyrimo rezultatai leidžia įžvelgti „laiko ženklą“, kad Viešpats, sutuoktinių poras, trokštančias pilnatviškai išgyventi Sakramentinės santuokos pašaukimą, kaip ir 12 apaštalų (plg. MK 6,7) ar 72 mokinius (plg. LK 10,1) siunčia tarnystei Bažnyčioje po du, suteikdamas jų misijai atlikti reikalingą sakramentinę malonę.

4. KATALIKIŠKOS SANTUOKOS DVASINGUMO PRAKTINIS MODELIS

Sutuoktiniai, kurie sąmoningai siekia įgyvendinti savo pašaukimą santuokoje, susiduria su praktiniu klausimu: „ką reikia daryti, kokios konkrečios praktinės priemonės gali padėti gyventi Santuokos sakramento pilnatvėje, kaip įgyvendinti pašaukimą į šventumą santuokoje?“. Atsakymas į šį klausimą yra tiesiogiai susijęs su Santuokos sakramento malone, nes tik jos įgalinti sutuoktiniai gali įgyvendinti savo pašaukimą į šventumą santuokoje. Santuokos sakramento malonė kaip ypatinga Dievo pagalba sutuoktiniams yra skirta išstobulinti jų meilei ir sustiprinti jų nesuardomai vienybei. Jie [sutuoktiniai] tos malonės veikiami, padeda vienas kitam siekti šventumo, gyvendami šeimoje, priimdami [iš Dievo] ir auklėdami vaikus (plg. KBK 1641). Tačiau Dievo malonė, veikianti per Šventąją Dvasią kaip dovanojanti save Dievo meilė, negali padaryti santuokos vaisingos, jeigu į Dievo meilę sutuoktiniai, būdami sukurti kaip Dievo paveikslas – protingumas ir laisvė (plg. DeV, 36), neatsiliepia savo santuokinėje meilėje. Kad meilė duotų vaisių yra būtina, kad į vieno asmens savęs dovanojimą meilėje, kitas asmuo laisvai ir sąmoningai atsakytų savęs dovanojimu meilėje. Sakramentinėje santuokoje, kad ji duotų vaisių, yra būtina, kad sutuoktiniai „jų abipusę meilę, jų pačių pastangomis glaudžiai sujungtų su Dievo meile“ (plg. HV, 25). Tokia Dievo meilės ir sutuoktinių meilės sąjunga santuokoje gimdo Santuokos dvasingumą - Evangelinį gyvenimo būdą santuokoje, kai Dievas ir Sutuoctiniai dovanoja save vienas kitam triasmeniam – Dievo, vyro ir moters - meilės santykiuje.

Šiame darbe yra pateikiamas „Katalikiškos santuokos dvasingumo praktinis modelis“ (Toliau – Modelis Nr.2). Jo tikslas yra pateikti vizualinę priemonę, kuri padėtų atskleisti praktinius įrankius, padedančius sutuoktiniams gyventi Santuokos sakramento pilnatvėje. Modelis Nr.2 buvo paruoštas, remiantis Katalikų Bažnyčios mokymu ir darbe atlikto Katalikų Bažnyčioje veikiančio sutuoktinių judėjimo „Dievo Motinos komandos“ sielovados tyrimu.

Katalikiškos santuokos dvasingumo praktinis modelis yra pateikiamas 9 pav.

9 pav. „Katalikiškos santuokos dvasingumo praktinis modelis“

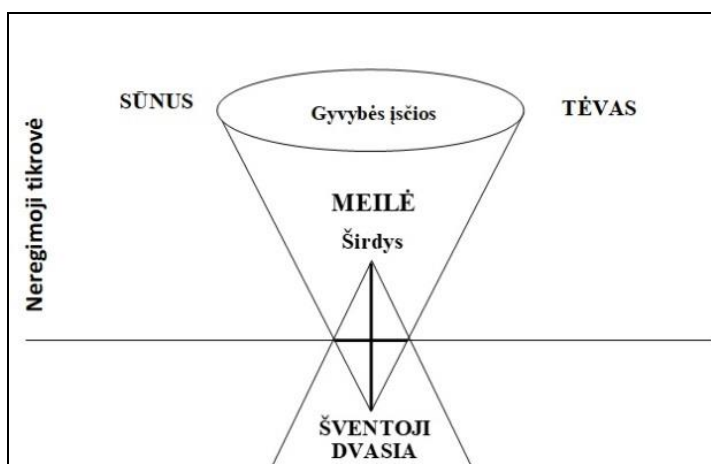
Modelį Nr. 2 sudaro keturios dalys:

1. Dievo Meilė *Neregimojoje tikrovėje*;
2. Santuokinės meilės ir Dievo Meilės *tarpuskarba*;
3. Santuokinės meilės apvaisinimas;
4. Šventumas santuokoje.

Modelyje Nr.2 norima atskleisti sakramentinės Santuokos dvasingumo dinamiką dvejose tikrovės erdvėse, kai vyro ir moters santuokinis gyvenimas *Regimojoje tikrovėje* Santuokos sakramentu per Kristų *tarpuskvarba* yra sujungtas su paties Triasmenio Dievo gyvenimu – Meile - *Neregimojoje tikrovėje*. Gyvendami Santuokos sakramento pilnatvėje, sutuoktiniai kontempliuoja Dievą ir šioje kontempliacijoje Šventosios Dvasios yra iškeliami iki aukščiausių Dievo slėpinių, jų santuokinė meilė per Kristų yra įjungiamą į Dieviškąją meilę.

4.1. Dievo Meilė *Neregimojoje tikrovėje*

Dievo meilė Neregimojoje tikrovėje atskleidžiama 10 pav.

10 pav. „Dievo meilė Neregimojoje tikrovėje“

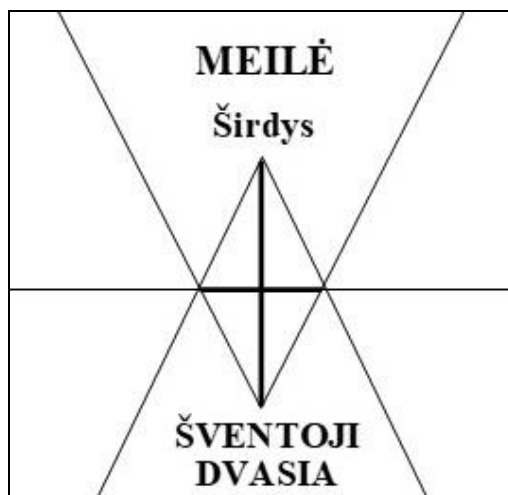
Modelio Nr.2 I dalyje *Dievo meilė Neregimojoje tikrovėje* dieviškųjų trijų Asmenų: Tėvo, Sūnaus ir Šventosios Dvasios santykis yra vaizduojamas, sujungiant juos į trikampį. Taip norima perteikti jų triasmenį santykį, kuris yra Meilė, kadangi pats „Dievas yra Meilė“ (1Jn 4,8) . Modelio Nr.2 viršuje yra vidinis apskritimas, kuriame esantis užrašas „*Gyvybės iščios*“ perteikia mintį, kad gyvybė yra šventa ir jos atsiradimui yra reikalingas Dievo veikimas, nes „Dievas yra visos gyvybės Viešpats“ (Pr 1, 26-28,) iš kurio mes visi „esame gavę gyvybę, veikimą ir buvimą“ (ApD 17,28).

Šventoji Dvasia parodoma kaip, kylanti iš Tėvo ir Sūnaus *Gyvybės iščių*, ir pereinanti į *Regimąją tikrovę*, kurioje veikia kaip ypatinga „Dievo savęs-atidavimo, savęs kaip dovanos, meilės būties suasmeninta išraiška“ (DeV, 10). Modelyje Nr.2 siekiama atskleisti, kad Šventoji Dvasia dėl Kristaus Aukos ant kryžiaus per Santuokos sakramentą įjungia sutuoktinius į vieno ir trejybinio Dievo gyvenimą, paima tai kas yra Dieve – meilę

(plg. DeV, 7) ir dovana ją sutuoktiniams. Santuokos sakramento galia Šventoji Dvasia, turėdama kūrimo galią, jungia vyrą ir moterį į vieną kūną (plg. Pr 2,24), gimdo naują žmogų (plg. Jn 3, 5-8), palaiko sutuoktinių vienybę, perkeičia (*metanoja*) jų širdis, išlaisvindama iš egoizmo ir įgalina juos tapti dovana Dievui, vienas kitam ir artimui. Santuokoje sutuoktiniai yra pašaukiami dalyvauti begaliniame Dievo gyvenime ir gauna „galimybę“ tam gyvenimui (plg. DeV, 9). Modelyje Nr.2 siekiama atskleisti, kad Šventoji Dvasia, nuolat imdama iš to, kas yra Dieve (plg. Jn 16,14), nepertraukiamai siunčia sutuoktiniams naujo gyvenimo šviesą ir jėgas (plg. DeV, 60) – Santuokos sakramento malonę⁵.

4.2. Dievo meilės ir Santuokinės meilės tarpuskvarba

Dievo meilės ir Santuokinės meilės tarpuskvarba atskleidžiama 11 pav.

11 pav. „Dievo meilės ir Santuokinės meilės tarpuskvarba“

Modelio Nr.2 II dalyje *Regimosios ir Neregimosios* tikrovių sandūroje siekiama perteikti dviejų meilių: Dievo meilės ir Santuokinės meilės tarpuskvarbą (*perichorezę*), kai „tikra santuokinė meilė yra įjungiamoji dieviškąją“ (KBK, 1639). Ši dviejų meilių - Dievo Meilės ir Santuokinės meilės tarpuskvarba Santuokos sakramentu tapo įmanoma tik dėl Jėzaus Kristaus Atpirkimo ant kryžiaus, nes “Kristus santuoką atpirko (Plg Ef 5, 21-32) ir atkūrė pagal Švenčiausiosios Trejybės paveikslą, pagal slėpinį, iš kurio kyla bet kuri meilė“ (AL, 63). Katalikiška santuoka yra tarpuskvarba, suliejanti draugėn žmogiškus ir dieviškus pradmenis, įgalinanti ir vedanti sutuoktinius į laisvą savęs dovanojimą vienas kitam, kuriam

⁵ - Platesnis aprašymas apie Dievo meilę neregimojoje yra pateiktas šio darbo 2.1. dalyje.

juos įgalina veikianti jų širdyse Šventoji Dvasia. „Viešpats Kristus ateina pas sutuoktinius krikščionis per Santuokos sakramentą ir atėjęs su jais pasilieka. Įsikūnydamas Jis pasiima žmogiškąją meilę, apvalo, atbaigia ją ir per savo Dvasią dovanuoja sutuoktiniams gebėjimą ją gyventi, visą jų gyvenimą pripildydamas tikėjimo, vilties ir meilės“ (AL, 67).

Modelyje Nr.2 ši tarpuskvarba, siekiant parodyti Santuokinės meilės įsiliejimą į Dieviškąją Meilę ir Dieviškosios meilės įsiliejimą Šventojoje Dvasioje per Jėzaus Kristaus Atpirkimą ant Kryžiaus į santuokinę meilę, atskleidžiama naudojant šiuos simbolius:

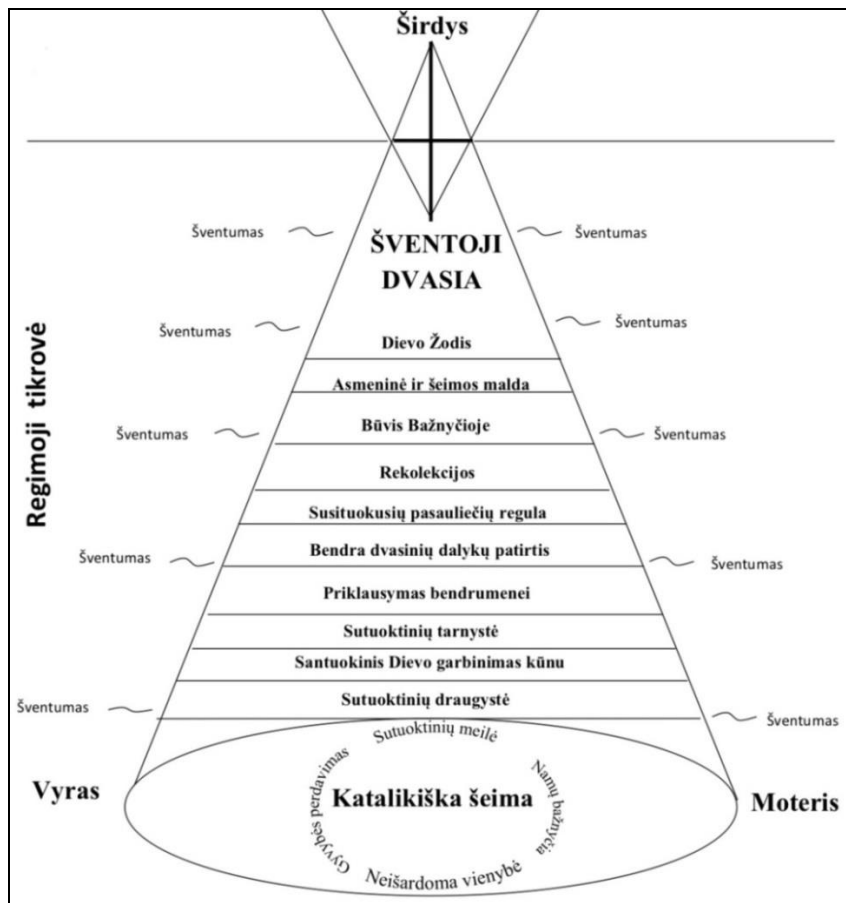
- *Regimosios ir Neregimosios tikrovių* „susiliejiimo“ vietoje pateikiama Dievo Meilės ir Santuokinės meilės *tarpuskvarba*, parodant Dievo Meilės Šventojoje Dvasioje įsiliejimą į *Regimąją tikrovę* Santuokinėje meilėje ir Santuokinės meilės įsiliejimą sutuoktinių širdyse į *Neregimąją tikrovę* Dievo Meilėje;
- Dievo ir Santuokinės meilės tarpuskvarboje pateikiamas kryžiaus simbolis, kuris simbolizuoja, kad ši tarpuskvarba vyksta dėl Jėzaus Kristaus Atpirkimo ant Kryžiaus;
- Šventoji Dvasia, Švenčiausios Trejybės trečias asmuo, Tėvo ir Sūnaus Meilė, Modelyje Nr.2 parodoma, kaip esanti ir veikianti *Regimojoje tikrovėje*⁶.

4.3. Santuokinės meilės apvaisinimas

Santuokinės meilės šaltinis yra Dievo meilė – “Dievas įsikuria giliai santuokinėje meilėje, kuri Jį šlovina“ (AL, 314). Šiame dviejų meilių savęs dovanojime viena kitai būvyje gimsta santuokinis dvasingumas. Santuokinis dvasingumas egzistuoja tam, kad suteiktų kryptį ir įgalintų sutuoktinius priimti Santuokos sakramento malonę ir leistų jai apvaisinti jų santuokinę meilę, kad sutuoktinių „poros gyvenimas būtų dalyvavimas Dievo vaisingame darbe“ (plg. AL, 321).

Santuokinės meilės apvaisinimas Regimojoje tikrovėje atskleidžiamas 12 pav.

⁶ - Platesnis Dievo meilės ir santuokinės meilės tarpuskvarbos atskleidimas yra pateikiamas šio darbo 2.2. dalyje.

12 pav. „Santuokinės meilės apvaisinimas Regimojoje tikrovėje“

Šią Modelio Nr.2 dalį sudaro 3 dalys:

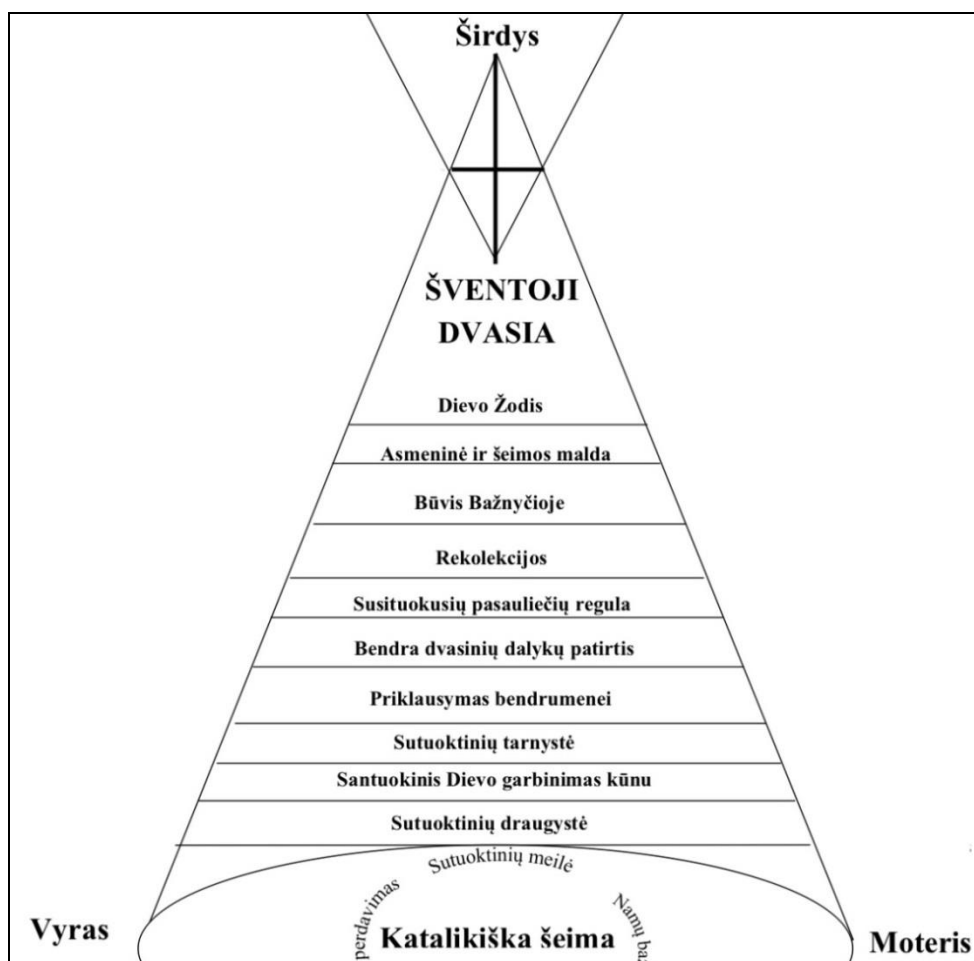
1. Santuokos dvasingumo „kopėčios“;
2. Santuokos sakramento malonės vaisiai;
3. Šventumas santuokoje.

4.3.1. Santuokos dvasingumo „kopėčios“

Anot Bažnyčios tėvų, neatsiejamo kilimo ir leidimosi, Dievo ieškančio *Eroso* ir gautą dovaną kitiems perduodančio *Agapės* ryšys, įvairiškai pavaizduotas pasakojime apie Jokūbo kopėčias (plg. DCE, 7). Biblijos tekste pasakojama, kad patriarchas Jokūbas, miegodamas pasidėjęs galvą ant akmens, kuris jam atstojo pagalvę, susapnavo dangų siekiančias kopėčias, kuriomis aukštyn ir žemyn laipiojo Dievo angelai (plg. Pr 28,12). Santuokos sakramento malonės apvaisinimui atskleisti Modelyje Nr.2 yra naudojamas „kopėčių“ įvaizdis. Tai simboliniai laiptai, kuriais sutuoktiniai „laipioja“ aukštyn ir žemyn, tarsi Dievo angelai Jokūbo sapne, savo širdyse vienydamiesi su Dievu, kad veikiant Šventajai

Dvasiai ir jų pačių asmeninėmis pastangomis būtų aktyvuojama Santuokos sakramento malonė apvaisinanti jų santuokinę meilę.

Santuokos dvasingumo „kopėčios“ pateikiamos 13 pav.

13 pav. „Santuokos dvasingumo „kopėčios““

Modelyje Nr.2 yra pateikiama 10 simbolinių „kopėčių“ laiptelių, kurie yra kaip įrankiai, padedantys sutuoktiniams asmeninėmis pastangomis aktyvuoti Santuokos sakramento malonę, kad ji apvaisintų jų meilę. Anot popiežiaus Pranciškaus „visi esame pašaukti gyvai stiebtis link to, kas pranoksta mus pačius ir mūsų ribas, todėl kiekviena šeima turi gyventi, nuolat jausdama šią paskatą“ (AL, 325).

10 simbolinių Santuokos dvasingumo „kopėčių laiptelių“:

I „laiptelis“ – Sutuoktinių draugystė. Vyro ir moters draugystė santuokoje įgyja visa apimančią pobūdį, būdingą vien santuokinei meilei ir sujungiančiai visus santuokinio gyvenimo aspektus. Yra labai svarbu, kad sutuoktiniai būtų geriausi draugai, gebantys spręsti gyvenimo problemas, kartu džiaugtis abiejų ir vienas kito pasiekimais, būti bendražygiais,

siekiančiais bendrų tikslų įgyvendinimo. Svarbus santuokinės draugystės aspektas - ji nėra tik dvišmenė vyro ir moters draugystė, bet ji yra trijų asmenų - vyro, moters ir Dievo - draugystė. Santuokinė draugystė savo pilnu pavidalu gali išsiskleisti tik tada, kai yra sujungiami su Dievo meile, kad joje „vyras ir žmona taptų lyg viena širdis ir viena siela“ (HV, 9). Dievas per Šventąją Dvasią sutuoktinių draugystei suteikia kryptį ir prasmę, kad šioje draugystėje sutuoktiniai taptų Jėzaus mokiniai ir draugai (plg Jn 15,15). Tai ypatinga, visą gyvenimą besitęsianti, su metais vis labiau bręstanti ir atsiskleidžianti draugystė. Šios draugystės pagrindinis bruožas - ji yra nukreipta į kitą asmenį, kai kito poreikiai yra svarbesni už asmeninius, kai „vyras myli žmoną dėl jos pačios, o žmona vyrą dėl jo paties, ir jie yra vienas kitam atsidavę <...>“ (HV, 9). Tai viso gyvenimo kova su savuoju egoizmu, mokantis gyventi dėl kito. Dievo malonei padedant, sutuoktiniai yra vienas kitam ypatinga pagalba siekiant šios draugystės išsipildymo - meilės, kuri geba gyvybę už draugus atiduoti (plg. Jn 15,13).

II „laiptelis“ – Santuokinis Dievo garbinimas kūnu. Santuokinė meilė išgyvenama pagal Dievo, kuris pats yra Meilė (1Jn 4,8, atvaizdą ir išreiškia sutuoktinių kūnais, tampa Dievo garbinimo aktu (plg. FC, 56). Svarbu, kad seksualinė aistra būtų sutaurinta meilės ir gerbtų sutuoktinio kilnumą, tapdama pilnatvišku ir skaidriu meilės patvirtinimu. Tai yra įmanoma, kai sutuoktiniai yra atviri gyvybei ir Šventoji Dvasia prigirdo jų seksualinę aistrą visu tuo, kas kilnu ir gražu, didžiausia vertybe, kuri yra meilė (plg. Christopher W. 2010, p.157). Kad sutuoktiniais santuokinis kūnų aktas teiktų ne trumpalaikį pasimėgavimą, bet teiktų tą palaimą, kurios trokšta visa jų prigimtis, jis turi būti sutramdytas ir apvalytas (plg. DCE, 4). Natūralus šeimos planavimas (NŠP) yra Katalikų Bažnyčios mokymą atitinkanti praktinė priemonė, padedanti sutuoktiniais gyventi vienu kūnu, būti atviriems gyvybei ir santuokiniu kūnų aktu garbinti Dievą.

III „laiptelis“ – Sutuoktinių tarnystė. „Pagrindinis santuokos ir šeimos uždavinys yra tarnauti gyvybei“ (KBK, 1653). Sutuoktinių svarbiausia ir pirmutinė tarnystė yra vaikų auklėjimas. Tačiau jie taip pat yra skatinami pasitikėti Dievo malone ir neužsisklęsti vien tik savo artimiausioje šeimos aplinkoje, bet ir drąsiai atsiliepti į Jėzaus siuntimą, imantis tarnysčių Bažnyčioje ir visuomenėje. Jėzus, sutuoktinių poras kaip ir 12 apaštalų (plg. MK 6,7) ar 72 mokinius (plg. LK 10,1) siųsdamas tarnystei po du, gausiai per Šventąją Dvasią apdovanoja misijai atlikti reikalinga malone. Bendra sutuoktinių tarnystė yra vaisinga ne tik jiems patiems kaip priemonė, išstobulinanti santuokinę meilę ir vienybę, bet yra ir vaisinga Bažnyčios Naujosios Evangelizacijos įgyvendinimo priemonė. „Šeimos pasiuntinybė apaštalauti glūdi šventajame krikšte, o per Santuokos sakramento malonę gauna naują galią

perduoti tikėjimą, pakeisti ir padaryti šventesnę dabartinę visuomenę sulig Dievo planais“ (FC, 52).

IV „laiptelis“ – Priklausymas bendruomenei. Pati krikščioniškoji šeima yra tikėjimo, vilties ir meilės bendruomenė (plg. KBK 2204), „pašaukta bendram sutuoktinių sutaurinimui ir uoliam tėvų bendradarbiavimui, auklėjant vaikus“ (KBK, 2206). Šeima yra pirminė ir svarbiausia sutuoktinių bendruomenė, tačiau jie yra skatinami neužsisklęsti vien tik tai joje, bet ir įsilieti ir aktyviai dalyvauti Katalikų Bažnyčioje veikiančiose tikinčiųjų bendruomenėse. Dalyvavimas bendruomenėje sutuoktiniams padeda tobulėti meilėje artimui, ugdyti bendravimo įgūdžius su kitais žmonėmis, išgyventi bendrystę su bendraminčiais, dalintis tikėjimo, maldos ar kita gyvenimo patirtimi, gauti palaikymą iš kitų ir patiems palaikyti kitus, dvasiškai tobulėti. Ypatingai vaisingas yra sutuotinių dalyvavimas bendruomenėje kartu poroje, kai tos bendruomenės sielovados priemonės yra skirtos padėti sutuoktiniams ugdyti jų Santuokinį dvasingumą.

V „laiptelis“ – Bendra dvasinių dalykų patirtis. Sutuoktinių santuokinei vienybei stiprinti labai naudinga yra bendra sutuoktinių dvasinių dalykų patirtis. Tokia patirtį sutuoktiniai gali išgyventi kartu dalyvaudami tarnystėje Bažnyčioje, kartu dalyvaudami bendruomenėje, kartu poroje meldamiesi, kartu vykdam į piligrimines keliones, kartu dalyvaudami rekolekcijose, dvasiniuose mokymuose ar kituose dvasinio pobūdžio renginiuose ir praktikose, taip pat ir kasdienybėje, jeigu jinais yra persmelkta gyvenimo Dievo artumoje.

VI „laiptelis“ – Susituokusių pasauliečių regula. Nors laiko tėkmėje vienuoliniai ordinais susidūrė su įvairiausiomis išorinėmis ir vidinėmis krizėmis, jų šventumo klestėjimo, stiprybės ir gyvybingumo vienas esminių priežastinių veiksnių buvo jų regula. Sutuoktiniai taip pat savo šeimos gyvenime susiduria su begale vidinių ir išorinių iššūkių. Norėdami dvasiškai tobulėti, kad jų siekis šventumo santuokoje būtų ne tik trumpalaikis, epizodinis, bet jų viso santuokinio gyvenimo pašaukimo į šventumą įgyvendinimas, taip pat turėtų turėti dvasinio ir pasaulietinio gyvenimų tarpusavyje derantį bendrą gyvenimo ritmą - *susituokusių pasauliečių regula*.

VII „laiptelis“ – Rekolekcijos. Sutuoktiniai kaip ir kiekvienas šiuolaikinis žmogus nuolat yra įtraukti į gyvenimo verpetą, o įvairūs kasdieniai rūpesčiai bei problemų audros nuvargina ir neretai nutolina juos nuo Dievo, nuo Žodžio įsiklausymo, dvasinės ramybės. Santykio su Dievu atstatymui, ilgesniam pabuvimui Jo artumoje, maldai, buvimui tyloje, meditacijai, kontempliacijai yra naudingas rekolekcijų laikas. Jų metu atsitraukiama iš įprastinės veiklos, susitelkiama tik dvasiniam gyvenimui. Toks gilinimasis į save ir savo

santykį su Dievu, laiko skyrimas vien dvasiniams dalykams turi senas tradicijas. Sutuoktiniai yra skatinami bent kartą metuose atlikti asmenines arba poros rekolekcijas.

VIII „laiptelis“ – Būvis Bažnyčioje. Santuoka įveda sutuoktinius į bažnytinę luomą ir yra gyvenimo Bažnyčioje būvis (plg KBK, 1631). Krikščioniškos šeimos dalyvavimas Bažnyčios pasiuntinybėje vyksta ryšyje su Jėzumi Kristumi – Pranašu, Kunigu ir Karaliumi. Dėka šio ryšio krikščioniškoji šeima atsiskleidžia kaip 1) tikinti ir evangelizuojanti bendruomenė, 2) bendruomenė, besikalbanti su Dievu, 3) žmogui tarnaujanti bendruomenė (plg. FC, 50). Ypatingai svarbu, kad sutuoktiniai savo gyvenime aktyviai naudotųsi visomis Dievo per Bažnyčią teikiamomis dovanomis (sakramentais, sielovada, pastoracija ir kita) ir patys aktyviai dalyvautų Bažnyčios pasiuntinybėje.

IX „laiptelis“ – Asmeninė ir šeimos malda. „Maldos gyvenimas yra nuolatinis buvimas Triskart Švento Dievo akivaizdoje ir bendrystė su Juo“ (KBK, 2565).

Asmeninė malda yra būdas asmeniniam meilės santykiui ir bedrystei su Dievu puoselėti. Mūsų dieviškumo pajauta, „sąmonė“ tobulėja tik ugdoma. Norėdami suvokti mokymą Šventosios Dvasios, kuri mums viduje primena ir komentuoja Kristaus mokymą, nori atskleisti visą tiesą (Jn 14,26; 16, 12-13), turime mokytis klausyti slapto jos kalbėjimo. Asmeninė vidinė malda yra išskirtinis šio klausymo laikas, vidinės mūsų pajautos lavinimo ir aštravimo būdas (plg. Caffarel H. 2017, P. 34).

Krikščioniška šeima yra „namų Bažnyčia“ (*Ecclesia domestica*) (KBK, 1656) - „bendruomenė, besikalbanti su Dievu“ (FC, 50). *Malda šeimoje* yra viena tinkamiausių priemonių tikėjimui išreikšti ir sustiprinti. „Kasdien galima surasti kelias minutes drauge pabūti gyvojo Dievo akivaizdoje, išsakyti tai, kas rūpi, pasimelsti prašant to, ko reikia šeimai, pasimelsti už tą, kuriam tą akimirka sunku, paprašyti pagalbos mylėti, padėkoti už gyvenimą ir gerus dalykus, paprašyti Mergelės Marijos motiniškos globos. Ištariant kelis paprastus žodžius, ta maldos akimirka gali būti didžiausias gėris šeimai“ (AL, 318). Bendra malda šeimoje vienija šeimos narius, yra tėvų tikėjimo pavyzdys, ugdymo ir perdavimo priemonė vaikams.

X „laiptelis“ – Dievo žodis. „Dievo žodis yra gyvas, veiksmingas, aštresnis už bet kokį dviašmenį kalaviją“ (Žyd 4, 12). Dievas kalbasi su mumis, nes Jis mus myli. Jis nori užmegzti meilės ryšį su kiekvienu iš mūsų – įeiti į santykį kaip asmuo su asmeniu. Jis kalba, kad Jį pažintume, kad atskleistų mums savo didįjį meilės planą, kad perteiktų mums savo mintis, praneštų savo valią ir pasiūlytų mums savo Sandorą. Dievas kalba per Raštus, per kūriniją, įsiverždamas į žmonijos istoriją, per pranašus, o labiausiai – per savo Sūnų Jėzų. „Dievo žodis yra šeimos gyvenimo ir dvasingumo šaltinis“ (AL, 227). Reguliarus Šventojo

Rašto skaitymas leidžia sutuoktiniams ne tik pažinti Dievą, bet ir patiems giliau išsiskirti Evangelijoje. Per tai kiekvienas sutuoktinis įeina į tiesioginę santykį su Kristaus asmeniu. Kūrybiškas Dievo žodžio pažinimas – tai nepakeičiamas motyvacijos ir energijos šaltinis sutuoktinių asmeniniam ir santuokiniam dvasiniam augimui. Todėl svarbu, kad sutuoktiniai kasdien skirtų laiko Dievo žodžio (ypač Evangelijos) skaitymui ir apmąstymui tyloje, kad jie galėtų geriau suprasti, ką Dievas jiems sako per savo Žodį.

4.3.2. Santuokos sakramento malonės vaisiai

Santuokos sakramento malonės vaisiai atskleidžiami 14 pav.

14 pav. „Santuokos sakramento malonės vaisiai“

Modelyje Nr.2 Santuokos sakramento malonės vaisiams atskleisti yra naudojamas atspindžio simbolis. Tuo norima parodyti, kad vyro ir moters sakramentinė santuoka kaip *Katalikiška šeima* atspindi *Regimojoje tikrovėje* Triasmenį Dievą, kai Jėzaus Kristaus suvienytoje žmogiškoje šeimoje yra atkuriamas Švenčiausios Trejybės „paveikslas ir panašumas“ (plg. Pr 1,26), slėpinys iš kurio trykšta bet kuri tikra meilė (plg. AL 71). Atspindžio centre esantis užrašas *Katalikiška šeima* yra apgaubtas užrašu: *sutuoktinių meilė, neišardoma vienybė, gyvybės perdavimas ir namų Bažnyčia*. Tuo norima atskleisti Santuokos sakramento malonės vaisius.

Sutuoktinių meilė. „Santuoka yra meilės dalykas“ (AL, 217), o Santuokos sakramento malonė pirmiausia yra skirta sutuoktinių meilei išstobulinti (plg. KBK, 1641). Tikroji meilė tarp vyro ir moters apima abipusį savęs dovanojimą vienas kitam. Šis radikalus savęs dovanojimas tampa įmanomas, kai sutuoktiniai išsiskiria Kristuje - Viešpats Kristus ateina pas sutuoktinius per Santuokos sakramentą ir atėjęs su jais pasilieka. Įsikūnydamas Jis pasiima žmogiškąją meilę, apvalo, atbaigia ją ir per savo Dvasią dovanoja sutuoktiniams gebėjimą ja gyventi. (plg. AL, 67). Meilė santuokoje, veikiant Dievo malonei ir pačių

sutuoktinių pastangoms, yra išreiškiama kaip draugystė (caritas), jausminė sąjunga, erotinė aistra (erosas) ir atnašaujanti meilė (agape)⁷.

Neišardoma vienybė. Santuokos sakramento malonė yra skirta sustiprinti neišardomą sutuoktinių vienybę (plg. KBK, 1641). Kaip abipusė dviejų asmenų dovana ir vaikų gėris - ši glaudi jungtis reikalauja visiškos sutuoktinių ištikimybės vienas kitam ir kartu nesuardomos jų vienybės (plg. GS, 48). „Viso gyvenimo ištikimybė yra Santuokinės meilės vidinis reikalavimas“ (AL, 319), o savo ištikimybe sutuoktiniai yra ištikimos Dievo meilės liudytojai (plg. KBK, 1648).

Gyvybės perdavimas. Sutuoktiniai, „vykdydami žmogaus gyvybės perdavimo ir auklėjimo pareigą, kurią dera laikyti ypatingu uždaviniu, yra Dievo Kūrėjo meilės bendradarbiai ir tarsi aiškintojai“ (GeS, 50). Santuokinė meilė ir gyvybės perdavimas yra nukreipti vienas į kitą, nes būtent šitaip Kūrėjas vyrui ir moteriai leidžia dalyvauti jo kūriamajame darbe ir padaro juos savo meilės įrankiais, per žmogaus gyvybės perdavimą jų atsakomybei patikėdamas žmonijos ateitį.

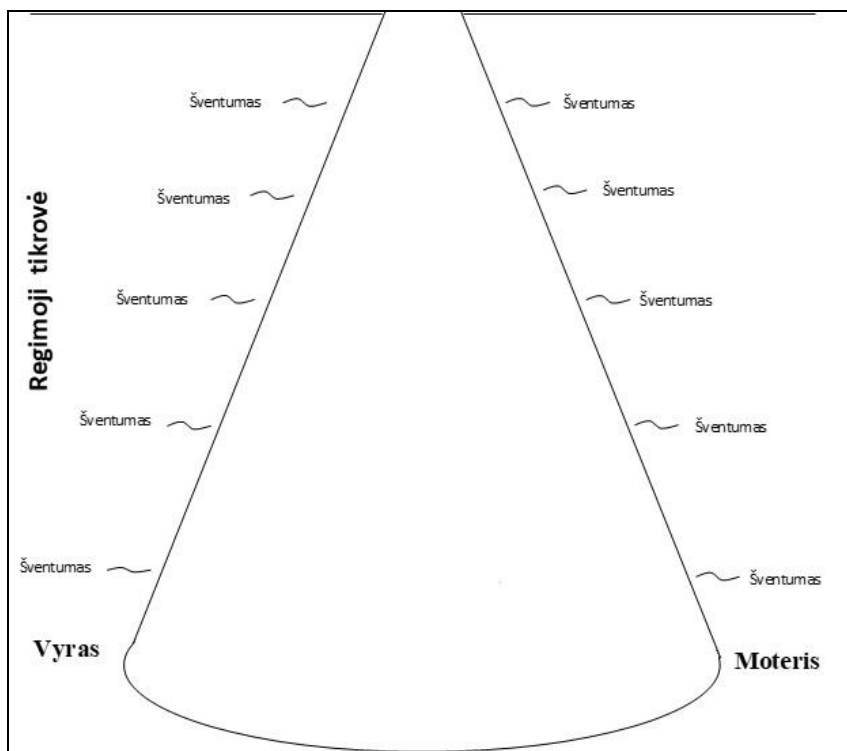
Namų Bažnyčia. Šeimos, gyvenančios Santuokos dvasingumu, yra namų Bažnyčia (plg. AL, 324), atsiskleidžianti kaip tikinti ir evangelizuojanti, besikalbanti su Dievu ir žmogui tarnaujanti bendruomenė (plg. FC, 50). Namų Bažnyčioje tėvai savo vaikams yra pirmi tikėjimo skelbėjai žodžiu bei pavyzdžiu, puoselėjantys kiekvienam būdingą pašaukimą (plg. LG, 11).

4.3.3. Šventumas santuokoje

„Viešpats sutuoktiniams patikėjo tokią užduotį, rašė Paulius VI – kad parodytų žmonėms Šventumą“ (FC, 34). Sutuoktiniai, padėdami vienas kitam ir veikiant Dievo malonei, siekia šventumo per santuokinį gyvenimą (plg. KBK, 1641), dalyvaudami Kristaus kryžiaus slėpinyje, sunkumus ir kančias perkeičiančiame į meilės auką. Kita vertus, džiaugsmo, poilsio ir šventės momentai, taip pat lytiškumas sutuoktinių yra išgyvenami kaip dalyvavimas pilnatviškame Prisikėlimo gyvenime.

Šventumas santuokoje atskleidžiamas 15 pav.

⁷ - Plačiau apie Santuokinės meilės reiškimąsi santuokoje yra pateikta šio darbo 2.3.1. dalyje „Santuokinė dvasinė ir kūniška meilė“.

15 pav. „Šventumas santuokoje“

Modelyje Nr.2 naudojant šventumo švytėjimo Regimojoje tikrovėje spindulių simboliką, norima atskleisti - kai santuokinė meilė vienijasi su Dievo meile, joje pasaulis regi Dievo šventumo švytėjimą. Krikščioniška santuoka kaip ir kiekvienas sakramentas yra skirta žmonėms pašventinti, mistiniam Kristaus kūnui kurti bei Dievui garbinti, todėl ir pati tampa liturginis Dievo garbinimas šventinantis pasaulį Jėzuje Kristuje ir Bažnyčioje (plg. *FC*, 56). Santuoktiniai, gyvendami Santuokos sakramento pilnatvėje, „įpavidalina dieviškąją erdvę, kurioje galima patirti prisikėlusio Viešpaties mistinį artumą“ (*AL*, 319).

IŠVADOS

1. Vyro ir moters santuoka nėra žmonių išrasta institucija – ją įsteigė pats Dievas. Norint suvokti katalikiškos santuokos esmę, yra svarbu pažinti gėrius, dėl kurių santuoka yra gera, bei pažinti, ką Kūrėjas santuokai yra numatęs išganymo istorijoje. Vyras ir moteris Dievo buvo sukurti bendrystei kaip lygūs asmenys ir jiems abiemis, bendroje meilės sąjungoje, Kūrėjas pavedė misiją – pripildyti žemę ir valdyti kūriniją. Po pirmųjų tėvų nuopuolio Dievo tautoje išivyrėja supratimas, kad santuokos pirminis gėris yra būti vaisingais ir susilaukti palikuonių. Vyro ir moters gyvenimo bendrystės idealas, grįstas abipusiu bei asmenišku meilės santykiu, tampa mažiau svarbus už vaikų gėrį. Moteris nebėra lygiu kilnumu apdovanota vyro partnerė, bet vis labiau tampa pavaldi vyrui ir pagrindinė jos funkcija - gimdyti palikuonis. Jėzus, visą sutaikinęs savyje, santuokai ir šeimai grąžino pradinę jos formą, santuoką atpirko ir atkūrė pagal Švenčiausios Trejybės paveikslą - pagal slėpinį, iš kurio kyla bet kuri meilė. Po Atpirkimo santuoka įgauna sakramentinį būvį ir misiją - būti Kristaus ir Bažnyčios, Dievo meilės atspindys *Regimojoje tikrovėje*.
2. Katalikų Bažnyčios mokyme iki Vatikano II Susirinkimo santuokos pirminiu gėriu buvo akcentuojami *palikuonys* - prokreacinis tikslas, o kaip antraeiliai gėriai - *ištikimybė*, patvirtinanti santuokos neišardomumą, ir *sakramentas* kaip krikščioniškas ištikimos meilės liudijimas. Po Vatikano II Susirinkimo Bažnyčios mokyme santuokos pirminiu gėriu yra akcentuojama *santuokinė meilė*, o vaikai yra šios *santuokinės meilės* ypatingas vaisius bei vertingiausia santuokos dovana. Santuoka yra įsteigta ne vien vaikų gimdymui ir jeigu nebūna taip trokštamų palikuonių, santuoka pasilieka viso gyvenimo ryšys ir bendrystė, bei nepraranda nei vertės, nei neišardomumo. Po Vatikano II Susirinkimo Bažnyčios mokyme santuoką vis labiau siekiama atskleisti kaip *meilės dalyką*, kaip dinaminį sutuoktinių augimo, savo pašaukimo įgyvendinimo ir šventėjimo kelią.
3. „Katalikiškos santuokos dvasingumo teoriniame modelyje“ atskleidžiama sakramentinės santuokos dinamika dvejose tikrovės erdvėse, kai vyro ir moters santuokinis gyvenimas Regimojoje tikrovėje Santuokos sakramentu per Kristų tarpuskarba Šventojoje Dvasioje yra sujungiamas su paties Triasmenio Dievo vidiniu gyvenimu – Meile - Neregimojoje tikrovėje. Šioje dviejų meilių – Dievo meilės ir Santuokinės meilės – tarpuskarboje, Šventoji Dvasia, būdama Dieviškoji Meilė – Asmuo, nuolat imdama iš to, kas yra Dieve, nepertraukiamai siunčia sutuoktiniams

Dievo malonę. Santuokinę meilę sutuoktiniai, būdami pripildyti Šventosios Dvasios, išreiškia draugyste (caritas), jausmine sąjunga, erotine aistra (erosas) ir atnašaujanti meile (agape).

4. Sutuoktinių judėjimo „Dievo Motinos komandos“ sielovada ugdomas sutuoktinių Santuokos dvasingumas reikšmingai padeda jiems gyventi Santuokos sakramento pilnatvėje. Visos trys tyrime dalyvavusios sutuoktinių poros yra labai sąmoningos savo sakramentinės santuokos pašaukime ir išgyvena intensyvią ir vaisingą Santuokos sakramento malonės veikimą santuokoje. Jų santuokinė meilė yra ištikima ir vis labiau nesavanaudiška - nukreipta į kitą, su metais tobulėja ir bręsta, sutuoktiniai yra atviri gyvybei, vis labiau atsiskleidžiantys kaip tėvai ir sutuoktiniai. Visos trys sutuoktinių poros, dalyvaudamos DMK judėjime, įsitraukė į įvairias tarnystes Bažnyčioje ir juose dalyvauja kaip sutuoktinių pora.
5. „Katalikiškos santuokos dvasingumo praktiniame modelyje“ yra atskleidžiama, kaip dvejose tikrovės erdvėse, *Regimojoje ir Neregimojoje tikrovėje*, Dievo meilės ir santuokinės meilės *tarpuskarboje* formuojasi Santuokos dvasingumas – evangelinis gyvenimo būdas santuokoje. Šiame modelyje yra pateikiamos praktinės Santuokos dvasingumo ugdymo priemonės, kurios padeda sutuoktiniams aktyvuoti Santuokos sakramento malonę, kad jų abipusė meilė, Dievo malonės ir pačių sutuoktinių pastangomis, būtų glaudžiai sujungta su Dievo meile, kad poros gyvenimas taptų dalyvavimu vaisingame Dievo darbe.
6. Sutuoktinių meilė, Santuokos sakramentu suvienyta su Dievu, yra Švenčiausios Trejybės vidinio gyvenimo – Meilės – atspindys, kuriantis Bažnyčią ir šventinantis pasaulį. Šeimos, gyvenančios Santuokos dvasingumu, gyvena Santuokos sakramento pilnatvėje kaip *namų Bažnyčia*, kurioje katalikiška santuoka, kaip ir kiekvienas sakramentas, būdama skirta žmonėms pašventinti, mistiniam Kristaus kūnui kurti bei Dievui garbinti, pati tampa liturginis Dievo garbinimas Jėzuje Kristuje ir Bažnyčioje.

LITERATŪRA

1. Alekna D. Ališauskas V. (2003). Bažnyčios Tėvai. Antologija. Vilnius: Aidai
2. Benediktas XVI (2006). Enciklika *DEUS CARITAS EST* apie krikščioniškąją meilę. Kaunas: Katalikų interneto tarnyba.
3. Cantalamessa R. OFM. (2014). Šeima – Bažnyčios nugarkaulis. Prieiga internete: <http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2014-08-18-raniero-cantalamessa-ofm-cap-seima-baznycios-nugarkaulis-i/120767>
4. Caffarel H. (2017). Nauji laiškai apie malda. Vilnius: Agapetos
5. Dulskis R. (2007). Ekumeninės savaitės pamastymai. Prieiga internete: <http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2007-01-23-kun-romualdas-dulskis-ekumenines-savaites-pamastymai/4792>
6. „Equipes Notre-Dame, Lietuva“ dokumentai. Prieiga internete: <http://www.equipes-notre-dame.lt/judejimas/dokumentai/>
7. Gutauskas J. (1979). Didžiųjų Bendrijos Tėvų mintys. Krikščionis gyvenime. Putnam.
8. John Paul II (2006). Man and Woman He Created Them. A Theology of the Body. Boston: Pauline Books&Media
9. Jonas Paulius II (1980). Enciklika *DIVES IN MISERICORDIA* apie Dievo gailestingumą. Kaunas: Katalikų interneto tarnyba
10. Jonas Paulius II (1981). Apaštališkasis paraginimas *FAMILIARIS CONSORTIO*, dėl krikščioniškos šeimos uždavinių šių laikų pasaulyje. Prieiga internete: http://www.lcn.lt/b_dokumentai/ap_paraginimai/familiaris_consortio.html
11. Jonas Paulius II (1986). Enciklika *DOMINUM ET VIVICANTEM* apie Šventąją Dvasią Bažnyčios ir pasaulio gyvenime. Vatikanas: Tipografia poliglotta Vaticana
12. Jonas Paulius II (1990). Enciklika *REDEMPTORIS MISSIO* apie misijinio priesako nuolatinę galiojimą. Prieiga internete: http://www.lcn.lt/b_dokumentai/enciklikos/redemptoris-missio.html
13. Jėzaus Teresė Avilietė (2014). Vidinės Pilies Buveinė. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai
14. Katalikų Bažnyčios Katekizmas (2012). Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai.
15. Katalikiškojo auklėjimo kongregacija (2001). Žmogiškosios meilės ugdymo gairės. Prieiga internete: http://www.lcn.lt/b_dokumentai/kiti_dokumentai/zmogiskosios-meiles-ugdymo.html
16. Kryžiaus Jonas (2013). Kopimas į Karmelio kalną. Smulkieji raštai. Vilnius: Aidai
17. Kowalska M. Faustina (2007). Dienoraštis: Dievo gailestingumas mano sieloje. Vilnius: Dialogo kultūros institutas
18. Maceina A. (2006). Raštai XI t. Vilnius: Margi raštai
19. Obrikis E. Skinkaitis R. (2015). Teologiniai Trejybės ir jos Asmenų bruožai išganymo ekonomijoje. Kaunas: Vytauto Didžiojo Universitetas. Prieiga internete: <https://ejournals.vdu.lt/index.php/soter/article/download/490/421>
20. Pijus XI (1930) Enciklika *Casti Connubii*: apie krikščionišką santuoką. Prieiga internete: https://w2.vatican.va/content/pius-xi/en/encyclicals/documents/hf_p-xi_enc_19301231_casti-connubii.html
21. Paulius VI. (1968). Enciklika *HUMANE VITAE*: apie prideramą tvarką perteikiant žmogaus gyvybę, Vilnius: Katalikų pasaulis.
22. Pranciškus (2016). Posinodinis apaštališkasis paraginimas. *AMORIS LAETITIA* apie meilę šeimoje. Kaunas: Katalikų interneto tarnyba.
23. Rubšys A. (2011). Lyties šventumas ir šeima Šventajame Rašte. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai.
24. Ramonas A. (2006). Sakramentų teologija. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai

25. Ramonas A. (2008). Doktrina apie Dievą Trejybę. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla
26. Šventasis Raštas (2016). Vilnius: Lietuvos Biblijos draugija.
27. Tarptautinė teologijos komisija (2003). Krikščioniškosios Santuokos Doktrinos Tezės. Vilnius: Bažnyčios žinios. Prieiga internete:
http://www.lcn.lt/b_dokumentai/kiti_dokumentai/krikscioniskosios-santuokos-doktrinos-tezes.html
28. Visuotinio II Vatikano susirinkimo dokumentai (1964). Dogminė konstitucija apie Bažnyčią *LUMEN GENTIUM*. Prieiga internete:
http://www.lcn.lt/b_dokumentai/vatikano_2s/lumen-gentium.html
29. Visuotinio II Vatikano susirinkimo dokumentai (1965). Pastoracinė konstitucija apie Bažnyčią *GAUDIUM ET SPES*. Prieiga internete:
http://www.lcn.lt/b_dokumentai/vatikano_2s/gaudium-et-spes.html
30. Vorgrimler. H. (2003). Naujasis teologijos žodynas. Kaunas: Katalikų interneto tarnyba
31. Wojtyła K. (1994). Meilė ir atsakomybė. Vilnius: Alka.
32. West Ch. (2010). Kūno teologija pradedantiesiems. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai

PRIEDAI

Priedas Nr.1 Interviu klausimai

Informacija apie interviu dalyvius:

Sutuoktinės amžius: _____

Sutuoktinio amžius : _____

Kiek metų pora gyvena susituokusi Santuokos sakramentu: _____

Kiek vaikų pora augina: _____

Kiek metų pora dalyvauja „Equipes Notre- Dame, Lietuva“ judėjime: _____

1. Ar jūsų pora patiria santuokoje Dievo malonės veikimą per Santuokos sakramentą? Jeigu patiriate, apibūdinkite šį Dievo malonės veikimą per Santuokos sakramentą.
2. Trumpai apibūdinkite, kaip Jūs suprantate krikščioniškos santuokos dvasingumą:
 - šio dvasingumo tikslas/ai;
 - Charizma;
 - pagrindiniai požymiai ir savybės;
 - kita
3. Įvardinkite pagrindinę/es priežastį/is, kuri/ios Jūsų porą paskatino pasirinkti dalyvavimą judėjime „Equipes Notre-Dame, Lietuva“ .
4. Įvardinkite pagrindinius vaisius, kuriuos jums duoda dalyvavimas judėjime „Equipes Notre-Dame, Lietuva“ :
 - 4.1.Jums asmeniškai;
 - 4.2.Jūsų asmeniniam santykiui su Dievu;
 - 4.3.Jūsų kaip sutuoktinių poros santykiui su Dievu;
 - 4.4.Jūsų kaip sutuoktinių tarpusavio santykiui poroje;
 - 4.5.Jūsų asmeniniam santykiui su vaikais;
 - 4.6.Jūsų asmeniniam santykiui su giminėmis (tėvai, broliai, seserys);
 - 4.7.Jūsų asmeniniam santykiui su kitais žmonėmis, kurie nėra jūsų giminės;
 - 4.8. Jūsų darbui, veiklai;
 - 4.9.Kita.
5. Įvardinkite pagrindines kliūtis, sunkumus, iššūkius, su kuriais susiduriate, dalyvaudami judėjime „Equipes Notre-Dame, Lietuva“.
6. Įvardinkite, kurios judėjimo „Equipes Notre-Dame, Lietuva“ sielovados priemonės (siekliai, susitikimai komandoje, kita) jums kaip sutuoktinių porai duoda vaisių.

7. Įvardinkite pagrindines priemones/įrankius (jeigu tokie yra), kurie nėra naudojami judėjime „Equipes Notre-Dame, Lietuva“ sielovadoje, bet jūsų pora naudoja, siekdama brandinti meilę santuokoje ir ugdyti jūsų poros santuokos dvasingumą.
8. Trumpai įvardinkite ir apibūdinkite pagrindinius pasikeitimus (jeigu tokie yra) kaip keitėsi jūsų asmeniškai ir kaip sutuoktinių poros tarnystė Bažnyčioje / visuomeninėje veikloje/ darbe/kita, lyginant laikotarpį iki dalyvavimo ir laikotarpį, dalyvaujant judėjime „Equipes Notre-Dame, Lietuva“.

Priedas Nr.2 Tyrime dalyvavusių porų atsakymai į interviu klausimus⁸

I Sutuoctinių poros atsakymai į interviu klausimus

Informacija apie interviu dalyvius:

I Sutuoctinės amžius 37 metai;

I Suotuoctinio amžius 37 metai;

Pora gyvena 15 metų, susituokusi Santuokos sakramentu;

Pora augina 5 vaikus;

Pora 7 metus dalyvauja „Dievo Motinos komandų“ judėjime.

1 Klausimas. Ar Jūsų pora patiria santuokoje Dievo malonės veikimą per Santuokos sakramentą? Jeigu patiriate, tai kaip galėtumėte apibūdinti šį Dievo malonės veikimą per Santuokos sakramentą?

Atsakymai:

I Sutuoctinė : Aš galvoju, kad Santuokos sakramentas nėra tik tos dienos prieš penkiolika metų įvykis, jis yra atnaujinamas kasdien, reguliariai – Šv. Mišiomis, kitais sakramentais ir mūsų malda. Aš kitaip neišsivaizduoju ir Dievo malonės be Santuokos sakramento. Tikėtis, jeigu būtume susituokę tik rotušėje ir jeigu nebūtume praktikuojantys katalikai, aš nežinau kaip tada tą Dievo malonę reikėtų atpažinti.

Audrius: O kaip jūs ją patiriate, būtent domina pats patyrimas, ką galėtumėte įvardinti, jog čia yra būtent Dievo malonės veikimas per Santuokos sakramentą?

I Sutuoctinė: Man tai ypatingai jaučiasi kažkokiomis sunkiomis akimirkomis ar konfliktiniais atvejais. Tada gal, kai viskas gerai, nelabai įvardini, kad čia Dievo malonė. Bet tik susiduri su kažkokiu sunkumu, nesvarbu ar tai būtų tarpusavio santykio, ar kažkoks fizinis patyrimas, išbandymas ir tada, jeigu mes einame kartu, žengiam koja kojon, aš su tavim, tu su manim, Tu su mumis. Jaučiasi palaikymas ir fizinės jėgos, ir dvasinės jėgos. Taip pat su kiekviena malda, jeigu mes kartu einame. Nors retai, bet... impulsas, energija – ir supranti, kad esame ne vieni...išneša tas visas situacijas. Jeigu neišneša, turi viltį, matai, kad esi globojamas, ant rankų... vienu žodžiu... Man kažkaip taip, paprastai, žemiškai jaučiasi. Dingsta pyktis, dingsta noras vystyti konfliktinę temą, dingsta noras priekaištauti už kažkokius dalykus padarytus, dingsta noras bambėti, kaip čia blogai ir panašiai. Tik tada, kai kreipiesi ir esi tame ryšyje.

⁸ - Sutuoctinių tikrieji vardai interviu tekste, dėl pokalbio konfidencialumo, yra pakeisti į vardus „I Sutuoctinė“ ir „I Sutuoctinis“, „II Sutuoctinė“ ir „II Sutuoctinis“, „III Sutuoctinė“ ir „III Sutuoctinis“

I Sutuoktinis: Jeigu imti visus tuos penkiolika metų, visus juos buvome arti Dievo, nors gal ir nebuvo taip arti kaip dabar esame. Todėl aš galvoju, kad ta malonė priklauso nuo mūsų tikėjimo ir mūsų atvirumo Dievui. Kaip jinais pasireiškia? Sakyčiau, man asmeniškai koks žodis ateina? Tai – tikėjimas. Kaip yra tikėjimas Dievu, taip yra tikėjimas ir savo artimiausiu žmogumi. Nes, apskritai, gyventi santuokoje darniai yra sunku. Yra visokių pareigų, dalykų, dėl kurių kiekvieną dieną gali tapti labai sunku. Ir kartais taip sunku, kad netoli depresijos, tiesiog nebeturi jėgų keltis ir eiti. Ir va tos jėgos, man atrodo, ir yra Dievo malonė. Supranti, kad kaip Kristus mylėjo, tai pavyzdys toksai, aš myliu savo šeimą, myliu savo žmoną, vaikus, nes tai yra gyvenimo prasmė. Ir tai veža. Jėgos, tikėjimas ir suvokimas, kad tai yra meilė, kiek nuo tavęs priklauso. Man atrodo, kad tai ir yra Dievo malonė. Tai eini, darai. Nes tikrai klausimas, kiek tai yra žmogaus valioje, o kiek tai yra Dievo malonė.

Audrius: Bet turbūt vistiek yra ir žmogaus valia?

I Sutuoktinis: Taip. Bet sunku pasakyti kiek čia žmogaus, kiek Dievo malonės. Persipina. Jei žiūri statistiką - kiek žmonės gyvena susituokę, ar šiaip po vienu stogu, bet santykio nėra. Tai nežinau, man atrodo, kad tikrai tai yra tikėjimo dalykas, atvirumas Dievui, vienas kitam.

Audrius: Ką girdžiu iš jūsų, jūs išgyvenat tą malonės veikimą savo santuokoje, tą jėgą, kuri jums leidžia išbūti, išlaikyti vienybę ir, kaip sakai, išlaikyti tą meilę?

I Sutuoktinis: Ne tik išbūti, bet išbūti ir santarvėj, darnume. Nes išbūti galima, ir labai kenčiant. Tas teikia net džiaugsmą.

I Sutuoktinė: Dar visai neseniai „I Sutuoktinio“ sesei sakiau, kad, kai daugiau gyvo tikėjimo, ilgainiui ateina suvokimas, kad mes išgyvenam, kad mes esam viena. Anksčiau kažkaip negalvodavai ir nesusimąstydavai. Galbūt tai ypatingai pasijaučia per pokalbį ar per maldą, kai esi Dievo akivaizdoje, veikiant Šventajai Dvasiai.

2 Klausimas. Trumpai apibūdinkite, kaip Jūs suprantate krikščioniškos santuokos dvasingumą:

- šio dvasingumo tikslas/ai;
- Charizma;
- pagrindiniai požymiai ir savybės;
- kita

Atsakymai:

I Sutuoktinė: Jeigu apie santuokos dvasingumo tikslus, tai aš įsivaizduoju, kad pagrindinis yra padėti vienas kitam augti šventumo link. Ką reiškia padėti? Tai ne tai, kad padėti situacijas ant lėkštutės, bet būnant kartu išbandymuose, džiaugsmuose, visame kame, ką patiriam kasdienybėje. Čia ir atsidavimas vienas kitam ir pasiaukojimas, kažkokių egoistinių norų dalykų padėjimas į šalį – buvimas dėl vienas kito. Kodėl santuokinis dvasingumas tai pabrėžia? Nes dalyvauji šeimos gyvenime - ne tik kas liečia mane ir vyrą, bet ir vaikus ir

platesnę šeimą, kažkaip stengiantis tą buvimą, gyvenimą kartu paversti malonesnį. Nežinau, kaip tai perteikti... Na būti labiau dėl kito, o net tik aš, aš, aš...aš. Ir dalinimasis, bendrystė...

I Sutuoktinis: Šį klausimą girdint, man labiausiai iškyla De Šardeno skaityta krikščioniška antropologija. Kaip pagrindinis tikslas yra vienybė. Tai gal pirmiausia santuokoje vienybė tarp vyro ir žmonos, po to vienybė su vaikais, krikščionių vienybė ir visų apskritai vienybė. Tikslas ir esmė apskritai yra augti meilėje, bendrystėje su visais. Kad mes turime išmokti mylėti savo artimą, kiekvieną žmogų ir būti taip artimi, kad vis labiau panašėtume į Kristų savo meile. Tai yra tas dvasinis augimas toksai. Man tokia pirma mintis. Jeigu apie požymius ir savybes? Man gal atrodo, gal tai, kiek žmogus yra mąstantis ir bandantis suvokti savo visų minčių, veiksmų, viso savo gyvenimo priežastis, pasekmes, ką jis duoda savo gyvenime. Turi būti kažkoks teigiamas dalykas, turi žmonės kažkaip pajauti to žmogaus meilę. Nuspalvinti viską.

Audrius. Kaip čia reiškiasi santuoka?

I Sutuoktinis: Santuoka? Man atrodo nuo jos viskas prasideda. Nes vyras ir moteris labiausiai atsiveria vienas kitam, būdami santuokoje. Pirmiausia čia yra galimybė tai meilei atsiskleisti, yra pradžia, o toliau yra visa kita. Nes tas pats yra su vaikais. Vaikai mato santykį, koks jis yra tarp tėčio ir mamos, kurį gal bandys kažkaip savo gyvenime perduoti. Tai yra pradžia! Bet tai yra ir daugiau.

I Sutuoktinė: Su krikščioniška santuoka mes einame su priesaika vienas kitam prieš Dievą ir kitus. Gaunasi toksai – aš, tu, Dievas. Toks trejybės trikampis. Prisieki ir įsipareigoji tam pašaukimui būti visą gyvenimą.

Audrius: Kas tas pašaukimas?

I Sutuoktinė: Pašaukimas būti šeimoje. Būti vienas dėl kito ir padėti vienas kitam augti, judėti dvasioje. Na aišku, kai santuokos pradžioje sakėme priesaiką Bažnyčioje, aš tokių dalykų dar nesuvokiau. Na kažkaip negalvojau, bet ilgainiui...

Audrius: Ar negalite tai įvardinti kaip mylėti? Tiesiog mylėti.

I Sutuoktinė: Mylėti?...

I Sutuoktinis: Galima, galima tikrai. Priešingybė tam būtų žvilgsnio nukreipimas į save ir į materialius dalykus. Tada nebėra tos vienybės ir dvasingumo tuo pačiu. Jeigu yra santykiai į kitą ir į meilę. Tai yra, atrodo tai ir yra, to dvasingumo esmė man atrodo.

I Sutuoktinė: Bet vienuolystėje irgi gali mylėti?

Audrius: O jūs į santuoką kodėl atėjote?

I Sutuoktinė: Todėl, kad mylėjome vienas kitą (juokiasi).

I Sutuoktinis: Save mačiau šeimoje. Bet kaip viskas pakryps ir išsirutuliuos, aš neturėjau dar vizijos.

Audrius: Dabar jau pragyvenot 15 metų santuokoje, esminis tikslas to buvimo santuokoje?

I Sutuoktinis: Mylėti labiau, kad ta meilė būtų matoma ir, kad jinai būtų perduodama. Taip aš manyčiau.

Audrius: Gyventi meile? Jūs, jeigu teisingai suprantu, mokote vienas kitą meilės?

I Sutuoktinis: Galima taip pasakyti.

3 Klausimas. Įvardinkite pagrindinę/es priežastį/is, kuri/ios Jūsų porą paskatino pasirinkti dalyvavimą judėjime „Equipes Notre-Dame, Lietuva“ ?

Atsakymai:

I Sutuoktinis: Aš galiu labai aiškiai pasakyti. Tai yra bendrystė. Buvo pagrindinis dalykas.

Audrius: Buvo troškimas bendrystės su kitais?

I Sutuoktinis: Taip, buvo troškimas bendrystės.

Audrius: O kodėl šita forma?

I Sutuoktinis: Gal buvo kažkiek ir atsitiktinumo aš manyčiau.

I Sutuoktinė: Man, nepamenu ar mes buvome kartu, kai pristatyme pirmą kartą išgirdome apie šį judėjimą. Man buvo svarbu, kad mes galime būti bendrystėje su kitais ir tobulinti tarpusavio santykius. Man užkliuvo, kad yra poros pokalbis kaip vienas iš įsipareigojimų ir tuo pačiu, kad yra bendruomenė. Mes buvome turėję labai mažai patirties ir rekolekcijų nedaug kartų buvę, ir visas tas rinkinys su kuo atėjo Equipes Notre-Dame (Dievo Motinos komandos) pristatymas, tas ir buvo – va tau galimybė su vyru kartu būti šitame judėjime.

Audrius: Aš bandau apibendrinti. Papildykite ar teisingai suprantu. Buvo troškimas bendrystės.

I Sutuoktinė: Taip.

Audrius: Iš „Sutuoktinės“ girdėjau, kad buvo troškimas ir „Sutuoktinis“, jeigu pritaria, kad buvo troškimas, kad toje bendrystėje būtumėte kartu?

I Sutuoktinis: Taip, svarbu, kad kartu.

Audrius: Ir jūsų tarpusavio bendrystei buvo svarbu, kad ji būtų ugdoma?

I Sutuoktinė: Man tai buvo viena pagrindinių priežsačių, kad mudu kartu galėsime ugdyti tarpusavio bendrystę.

I Sutuoktinė: Ir kad tai yra krikščioniškas judėjimas.

I Sutuoktinis: Man gal labiau bendrystė su kitais. Man tuo metu gal atrodė, kad mūsų bendrystė yra visai gera (juokiasi). Man su kitais, nes buvo anskčiau draugai ir tas ratas subyrėjo. Norėjosi bendrystės su panašiais žmonėmis, kurie yra šeimos, turinčios vaikų.

Pradedi virti savo siaurame katilėlyje, savo rūpesčiai, vaikų rūpesčiai, nuvažiuoti į darbą ir grįžti. Ir visa tuo baigiasi. Esi uždarytas tarp keturių sienų.

4 Klausimas. Įvardinkite pagrindinius vaisius, kuriuos Jums duoda dalyvavimas judėjime „Equipes Notre-Dame, Lietuva“ :

- 4.10. Jums asmeniškai;
- 4.11. Jūsų asmeniniam santykiui su Dievu;
- 4.12. Jūsų kaip sutuoktinių poros santykiui su Dievu;
- 4.13. Jūsų kaip sutuoktinių tarpusavio santykiui poroje;
- 4.14. Jūsų asmeniniam santykiui su vaikais;
- 4.15. Jūsų asmeniniam santykiui su giminėmis (tėvai, broliai, seserys);
- 4.16. Jūsų asmeniniam santykiui su kitais žmonėmis, kurie nėra jūsų giminės;
- 4.17. Jūsų darbui, veiklai;
- 4.18. Kita.

Atsakymai:

I Sutuoktinė: Man turbūt labiausiai asmeniniam santykiui su Dievu ir mūsų tarpusavio santykiui poroje. Ir tada mūsų kaip poros santykiui su Dievu. Pirmiausia šie trys dalykai. Žinoma, visame kame buvo tobulėjimas ir atsirado aiškumas, koks yra tas geresnis bendravimo santykis su Dievu. Ir kadangi atsirado daugiau maldos, Šv. Rašto skaitymo, keitėsi požiūris ir į Mišias, Eucharistiją - į viską. Taip natūraliai, tas santykis su Dievu tampa vis aiškesnis. Aišku čia dar yra kur eiti, bet požiūris į tą santykį... man tai tapo daug svarbiau. Ir mūsų tarpusavio santykiai įgavo visai kitą spalvą, kai pradėjome praktikuoti pokalbį, maldą, taisyklę, maldą kartu. Pasikeitė suvokimas, kad ne tik aš ir jis, bet aš, jis ir Dievas, ir buvimas mūsų su Šventąja Dvasia. Tai tik eikit, kalbėkitės, ieškokit - siūlomas toksai priemonių rinkinys, būdas ir kelias, kad tarpusavio santykiai taptų švelnesni, kokybiškesni visame kame. Man atrodo, kad iki tol mes kaip pora santykio su Dievu visiškai neturėjome, na gal kažkiek bandėm... Daug daugiau dabar yra gelmės visame kame.

Audrius. Aš vis noriu sugrįžti prie tos meilės. Ar galima sakyti taip, kad nuo tada, kada dalyvaujate judėjime Equipes Notre-Dame (Dievo Motinos Komnados) ta jūsų tarpusavio meilė tampa kitokios kokybės?

I Sutuoktinė: Taip, na taip. Meilė prieš tai, gal taip neįvardinta meilė buvo jausminė, o dabar labiau pažinta, gilesnė, sodresnė.

I Sutuoktinis: Aš perskaičiau tuos punktus. Man norisi susidėlioti pagal prioritetus. Man atrodo, kad pirmiausia, kur pasijuto tie vaisiai yra tarpusavio santykiai, nes atsirado tie gilesni pokalbiai, pokalbiai su malda - ko anksčiau mes turbūt nelabai turėjome.

I Sutuoktinė: Neturėjome (šypsosi).

I Sutuoktinis: Tai davė labai didelį pokytį, juntamą iš karto. Po to būtų asmeninis santykis su Dievu, o kaip sutuoktinių poros santykis su Dievu, man atrodo, yra ir dabar ką veikti, man atrodo, čia mes dar mažai pažengę. Nes ...

I Sutuoktinė: Per mažai septynių metų, reikia viso gyvenimo.

I Sutuoktinis: Man atrodo, lengviausia yra atsiverti kaip sutuoktiniui savo žmonai ir vyrui, o Dievui kaip sutuoktiniams yra aukščiau ir reikia dar daugiau pastangų. Gal maldos, atvirumo Dievui...dar yra, kur eiti tolyn.

I Sutuoktinė: Dar vienas momentas - kadangi pokalbis poroje reikalauja klausymosi, aš pastebėjau, kad, bendraujant su vaikais, tėvais, kitais žmonėm, aš pajėgiu labiau išklaudyti, įsiklausyti į kitą. Tai reiškia, kad ir ši bendrystė keičiasi. Ir taip, kaip mes turime poklabį tarpusavyje, aš stengiuosi daryti pokalbį su vaikais. Ypatingais atvejais, pradedant malda, baigiant malda. Tai persikelia ir į bendravimą su vaikais.

I Sutuoktinis: Man atrodo, kad dėl kokybiškesnio tarpusavio santykio tada jautiesi asmeniškai labiau pasitikintis. Geriau jautiesi, stipriau. Santykis su vaikais labai priklauso nuo tėvų tarpusavio santykio. Mes kaip pora jaučiamės geriau, manau vaikai taip pat turėtų jausti tą pokytį.

Audrius: O ką jūs galėtumėte pasakyti vienas apie kitą?

I Sutuoktinė: „Sutuoktinis“ išmoko kantriau klausytis, išklaudyti tikrai daug ir ilgai. Irgi manau išmoko, jame atsirado tas supratimas, kad nebūtinai tuo momentu, kai turime ypatingą situaciją, konfliktą tarpusavyje arba su vaikais, reikia viską išrėkti, iššaukti ir išsakyti, kad tai galima atidėti pokalbiui. Taip pat pasikeitė dėmesingume, dvasiniame gyvenime...

Audrius: Ar galima taip pasakyti, kad „Sutuoktinis“ tave myli brandžiau?

I Sutuoktinė: Taip, nes man gal iki tol nebuvo aišku, kaip jisai mane myli, nes mes nesikalbėdavome apie tuos dalykus.

I Sutuoktinis: Man kažkaip piešiasi, kad pokalbiai duoda daug. Vasara, kai praeina be pokalbių, be prisėdimų... įvairūs dalykai kažkaip susikaupia. Emociškai vienam kitą suprasti sunkiau, laikotarpis praeina ir atitrūksta. „Sutuoktinei“ yra sunku su struktūra, kažkaip jai atrodo... kada reikės, tada einam kalbėtis. Ir tada tas laikas neateina. Užimtumas vis didesnis. Ačiū Dievui, kas mėnesį vis tiek reikia prisėsti, pasikalbėti ir kažkaip sugebam. Struktūrą patiems išlaikyti yra sudėtinga.

Audrius. Ar galima įvardinti, kad Dievo Motinos komandos duoda tam tikrą gyvenimo ritmą, kuriame, naudojant duotus įrankius, vyksta augimas jūsų gyvenime?

I Sutuoktinė ir I Sutuoktinis: Na taip.

I Sutuoktinė: Ritmą ir priemones. Iki dalyvavimo komandose nei mes kasdien meldėmės ar skaitėmės Šv. Raštą, nei pokalbius tokius turėjome. Ta prasme nieko to nedarėme. Rezultatai dabar visai kiti.

5 Klausimas. Įvardinkite pagrindines kliūtis, sunkumus, iššūkius, su kuriais susiduriate, dalyvaudami judėjime „Equipes Notre-Dame, Lietuva“.

Atsakymai:

I Sutuoktinė: Aš galiu pasakyti vieną kliūtį, žemišką, paprastą, visai negilią - man tai vaikų palikimas. O šiaip, atrasti siekiam laiko irgi yra iššūkis. Maldai gal mažiau.

I Sutuoktinis: Aiškiai matosi prasmė visų tų įsipareigojimų, ir norisi visame tame padaryti, kas įmanoma. Kliūtys? Kadangi susitikimai yra be vaikų, tai palikti kažkam prižiūrėti yra sunkiausia ir didžiausia kliūtis.

6 Klausimas. Įvardinkite, kurios judėjimo „Equipes Notre-Dame, Lietuva“ sielovados priemonės (siekliai, susitikimai komandoje, kita) jums kaip sutuoktinių porai duoda vaisių.

Atsakymai:

I Sutuoktinė: Man tai viskas, visos priemonės.

I Sutuoktinis: Aš gal labiausiai išskirčiau tą sutuoktinių pokalbį - per tai labiausiai matomas buvo pokytis. Bet visa reikalinga.

7 Klausimas. Įvardinkite pagrindines priemones/įrankius (jeigu tokie yra), kurie nėra naudojami judėjime „Equipes Notre-Dame, Lietuva“ sielovadoje, bet jūsų pora naudoja, siekdama brandinti meilę santuokoje ir ugdyti Jūsų poros santuokos dvasingumą.

Atsakymai:

I Sutuoktinis : Mums tai dar sužadėtinių kursai, kuriuos kartu vedame. Ten dalyvaujam 5-6 metai ir bandom kažkiek atskleisti tos tarpusavio meilės ir santykio su Dievu svarbą. Galima teigti, kad šią patirtį gaunam iš Dievo Motinos komandų judėjimo, todėl išeina pasidalinti daugiau. Tuo labai džiaugiamės ir prasmę jaučiame didelę.

Audrius: Ar galiu pasitikslinti ar teisingai suprantu? Tai tarnystė kažkur?

I Sutuoktinė: Jo, Dievo Motinos komandos duoda labai daug ir dar - dalyvavimas sužadėtinių kursuose.

Audrius: Šioj tarnystėj jūs dalyvaujate kartu?

I Sutuoktinė ir II Sutuoktinis: Taip, dalyvaujam kartu.

I Sutuoktinis: Aš dar savanoriauju „Pastogėje“ su vaikais. Mintis yra ta, kad atskleisti savo meilę ne tik šeimoje, bet dar kažkur bent truputėlį. Pastebime, kad tos meilės labai trūksta. Vaikai, kurie gyvena be tėvų, ar be vieno iš tėvų, yra sudėtinguose santykiuose ir neturi jokio santykio su Dievu. Matom, kad yra tie trūkumai, kurie atsilieps vėliau jau ir santuokoje, ir norim, kad jie gebėtų nors kažkiek gauti tų malonių.

8 Klausimas. Trumpai įvardinkite ir apibūdinkite pagrindinius pasikeitimus (jeigu tokie yra), kaip keitėsi Jūsų asmeniškai ir kaip sutuoktinių poros tarnystė Bažnyčioje / visuomeninėje veikloje/ darbe/kita, lyginant laikotarpius iki dalyvavimo ir, jau dalyvaujant judėjime „Equipes Notre-Dame, Lietuva“.

Atsakymai:

I Sutuoktinė: Savanorystė su sužadėtiniais atsirado, kai mes jau buvome Dievo Motinos komandose. Ką galiu aiškiai pasakyti, kad man atsirado drąsa, būnant nebūtinai tarp tikinčiųjų, tarp kitų žmonių, kalbėti kuo gyvenu ir kalbėti, kad dalyvauju tokiame judėjime. Iki dalyvavimo šiame judėjime aš neturėjau drąsos liudyti savo gyvenimo, dvasinio tikėjimo kelio tiek tarp tėvų, brolių, tiek tarp draugų ir pažįstamų. Dalintis tuo, ką mes veikiamo, ir pasakoti. Ir lygiai taip pat iki tol nebuvo jokios tarnystės Bažnyčioje.

Audrius: Atsirado tarnystė Bažnyčioje? Atsirado troškimas tarnystei? Ir tai, kad dalyvaujate kartu?

I Sutuoktinis: Galvoju, užkliuvo tie žodžiai „liudyti gyvenimą“. Galvoju, kad nebuvo, ką ir liudyti. Kol nesuvoki, kiek Dievas pripildo tavo gyvenimą, negali ir liudyti. Tikėjimas tikrai stiprėjo ir stiprėja, Dievas arčiau ir arčiau, ir jau gali apie tai kalbėti.

Audrius: Ar galima taip tvirtinti, man tai svarbu pažinti, ar Dievo Motinos Komandos duoda įrankius, kuriais naudojantis, Dievas siunčia porą tarnystei kartu?

I Sutuoktinė: Aš negalėjau niekur eiti. Man tikrai kartu. Ruošti sužadėtinius galima eiti ir po vieną, bet man svarbu, kad mes kartu. Mes kaip šeima. Tarnystė kartu reiškia bendrą veiklą ir augimą kartu, bendras patirtis.

Audrius: Jums tai yra svarbu?

I Sutuoktinė: Taip, svarbu. Labai svarbu, tai duoda vaisių, vaisių abiem.

Audrius: Ačiū labai už pokalbį.

II Sutuoktinių poros atsakymai į interviu klausimus

Trumpa informacija apie interviu dalyvius:

Sutuoktinės amžius 42 metai;

Sutuoktinio amžius 43 metai;

Pora gyvena 17 metų susituokusi Santuokos sakramentu;

Pora augina 6 vaikus;

Pora dalyvauja „Dievo Motinos komandų“ judėjime 7 metus.

- 1. Klausimas.** Ar Jūsų pora patiria santuokoje Dievo malonės veikimą per Santuokos sakramentą? Jeigu patiriate, tai kaip galėtumėte apibūdinti šį Dievo malonės veikimą per Santuokos sakramentą?

Atsakymai:

II Sutuoktinė: Man atrodo, kad tie malonės blyksniai išryškėja būtent tada, kai tu kažką darai dvasingumo srityje. Ir atvirkščiai, kaip pavyzdžiui apleidi maldą, apleidi sutuoktinių pokalbį

iškart pasidaro blogai – atsiranda šaltumas santykiuose. Atsiranda „užsizulinimas“, nebesuprantame vienas kito. Ir ta kita pusė, kai tu praktikuoji. Mes buvome nusprendę eiti kasdien į Mišias, po to turim trumpą pokalbį. Tai iškart pasijuto, tokia dinamika pasidarė ir tame, kad suprantame vienas kitą ir tame kaip kitas gyvena su Dievu. Labiau atpažįsti sutuoktinį, koks jo buvimas su Dievu, nes tai yra labai svarbu. Ir atvirkščiai, gimė vaikas, nebeišeina kasdien nuvažiuoti į Mišias, tas išblėsimas labai jaučiasi. Taip gali būti su visų dalykų praktikavimu. Nusimuši nuo maldos, aš tai vadinu, kad gundymai apninka, pasidarai kaip „tirštoji sriuboj“, iš visų pusių, mintys pradeda lįsti negeros, man pavyzdžiui - greitai įkrentu į nepaguodą. Aš tai suvesčiau su Santuokos sakramentu, nes jei esi jį gavęs, nes davėm Santuokos sakramentą vienas kitam, ir aš tame momente ne tik prisiekiau būti ištikima, bet ir pasižadėjau kažką su tuo veikti. Kažka daryti. Ne tai, kad gražios nuotraukos, bet man tai įpareigojimas gyventi katalikiškai, praktikuoti vertybes, mėginti jas perduoti vaikams, rodyti vaikams, kad taip gyventi verta.

II Sutuoktinis: Niekada nepamaščiau, bet pradėdau mąstyti, kai klausimą gavau... Man Santuokos sakramentas, kad per Jėzų Kristų manyje gyvena Dievas Tėvas ir mes kartu, aš su juo, vieną dieną nusprendėme ramybėje, nebuvo prieštaravimo tarp Jėzaus, Dievo Tėvo ir manęs susirišti su „II Sutuoktine“. Tą dieną, santuokos dieną, aš gavau palaiminimą. Tas palaiminimas yra ir Dievo toks įsipareigojimas būti kartu. Mes visi kartu įsipareigojome mylėti, mylėti „II Sutuoktinę“. Tas Santuokos sakramentas yra, kad Dievas bus su manimi ir tam neprieštarauja, padės būti ir padės mylėti. Tas Santuokos sakramentas, tas pažadas tęsiasi visą gyvenimą, Dievas eina su manimi ir padeda tai įgyvendinti tokiu būdu, tokiu pašaukimu santuokoje mylėti „II Sutuoktinę“. Dabar kaip Dievas tą pažadą, kaip mes kartu tai įvykdome? Ištikrųjų, jeigu aš prieštaraučiau Jėzaus meilei manyje „II Sutuoktinei“, tai būtų tokia vidinė įtampa. Kartais aš ištikrųjų nepjėgiu mylėti taip kaip Jėzus nori, kaip Tėvas nori ir tada manyje išsilieja tasai Dievo Gailestingumas. Tame yra ramybė ir džiaugsmas. Aš neprieštarauju ir Dievas man nepatarė kitaip. Tas yra malonė, kad kažkada nusprendžiau tuoktis su „II Sutuoktine“ ir Dievas mane laimino. Aš pajaučiau tokią ramybę, čia tavo žmogus, aš tau padėsiu, tu pasižadi ir aš kartu pasižadu. Santuoka, tas sakramentas, kad mes kartu galime patirti buvimą su Dievu ir Jo malones įvairiose situacijose. Man taip kažkaip atrodo, mintys tokios ateina. Kas atsitiktų, jeigu man Dievas būtų sakęs, patariu tau nesituokti, bet aš sakyčiau ne, aš vistiek noriu... Dievas eina kartu su žmogum, bet būtų labai sunku.

Audrius: Galima įvardinti, kad atsiliepei į pašaukimą?

II Sutuoktinis: Jo, pašaukimas, pažadas dabar įsipildo įvairiais būdais. Man kartais nepavyksta, pyktis, kantrybės trūkumas ar blogas situacijos supratimas, ateina dėl to, kad aš

pats noriu, pats iš savęs, senasis žmogus nori, bet jeigu pavyksta atsiduoti Jėzui, tai meilei atsiduoti, paleisti, tada ta malonė įsilieja. Be Santuokos sakramento net neįsivaizduoju kaip, bet manau čia būtų labai daug prieštaravimų. Kai yra prieštaravimai, yra skilimas, nėra vienybės, o tai pasireiškia įtampomis vidinėmis tarp savęs, tarp asmenybės dalių, tarp sutuoktinių, tada kančia.

Audrius: Ar teisingai suprantu, kad Dievas yra jūsų meilėje, tai tarsi meilė meilėje. Ir įvardinai vienybę, kad išlaikytų tą jūsų vienybę?

II Sutuoktinis: Taip, Jisai yra viena ir Santuokos sakramentu per malonę tampame viena.

Audrius: Ir be to, vienybė būtų sudėtinga, būtų įtampos?

II Sutuoktinis: Taip, be to... Santuoka yra kai tu neprieštaruji Dievui ir tada yra pagrindas būti vienybėje, nes nėra prieštaravimo. Manau santuoka įvykusi, kai nėra prieštaravimo tarp manęs ir Dievo manyje ir manęs ir žmonos. Kai aš viską apie ją žinau ir jinai apie mane. Jeigu kažką nuslepiu, tada manau santuoka būtų pilnai neįvykusi, nes yra mano dalis, kuri nepriima. Man atrodo, kad ir Bažnyčia tai sako, kad kai yra apgavystė.

2. Klausimas. Trumpai apibūdinkite kaip Jūs suprantate krikščioniškos santuokos dvasingumą:

- a. šio dvasingumo tikslas/ai;
- b. Charizma;
- c. pagrindiniai požymiai ir savybės;
- d. kita

Atsakymai:

II Sutuoktinė: Man atrodo, kad mes į tą judėjimą atėjome, ieškodami atsakymo, kaip mums vesti vienas kitą į šventumą. Tą aš seniai pasigavusi iš Bažnyčios mokymo, kad sutuoktiniai veda vienas kitą į šventumą, bet kaip tai realiai gyvenime padaryti? Gyvenimas toks pilkas, kasdienybė taip užsuka, ir nieko ten neišeina, jokio ten šventumo, nieko ten nėra. Ir man labai susišaukė su judėjimo tikslais. Iš principo Santuokinis dvasingumas ir yra, kaip jau sakiau - jeigu priėmei Santuokos sakramentą, tu atsakingas jį savyje nešioti, tomis malonėmis naudotis ir, kai šitai vystai, sieki to tikslo. Man iš principo tai ir yra vesti vienas kitą į šventumą ir per tuos septyniolika metų buvo tų blyksnių ir ne visdada tik per smagias patirtis. Tiesiog pasijunta toks papildomumas, kai vienas nebegali, nebepajėgia dėl įvairiausių priežasčių, kitas tada gal pajėgia. Ir tas kilstelėjimas, atsilaukimas - va čia yra ta bendra kelionė.

II Sutuoktinis: Santuokos dvasingumas tai yra toksai širdies nusiteikimas kitam žmogui padėti eiti į išganymą, amžinybę, ir ją galime jau patirti čia žemėje, ir man santuoka - tai

kiekvieną dieną kovoti kovą, kad kitas žmogus būtų laimingas, kovoti kovą su savo egoizmu, su savim, kai matau kitą kažkiek laimingą dėl to, kad aš atsiliepiu į jo poreikius, troškimus ir kažką galiu padaryti dėl jo. Tas dvasingumas - širdies nuostata, būvis žvelgti į kitą ir patarnauti, atliepti į poreikius, padaryti laimingą, pagelbėti darbuose. Tai va, tas dvasingumas ir visa, kas tam padeda, yra to dvasingumo ugdymas: skaityti knygas, mąstyti, pavyzdžius matyti, atsisakyti kažko, kas mane verčia užsižaisti savimi, savo malonumais. Gal man taip kažkaip atrodo.

II Sutuoktinė: Dar čia apie charizmą, kaip suprantu apie žymę? Kuom tas dvasingumas gali švytėti, kai turi tą dvasingumą, jį praktikuoji? Susišaukia su tuo, kad krikščioniškos santuokos turėtų švytėti šalia kitokių santuokų, įvykusių ar neįvykusių, kartu gyvenančių, civilinėje santuokoje ar pan. Man prisimena kaip šį šeštadienį lankėme dvi draugų poras per vieną dieną. Vieni tai praktikuoja ir turi, o kiti ne. Ir nežiūrint to, kad pas tuos, kurie sakramento nepraktikuoja, didžiulis gerbūvis, viską žmonės turi, ko gali žmogus trokšti žemėje, jie ant skyrų ribos.

II Sutuoktinis: Realiai skiriasi, rytoj vaikams turi pranešti, kad skiriasi.

II Sutuoktinė: Taip pasijuto tas kontrastas. Ta sakramentu paremta santuoka turi tą žymę, ji ją nešioja.

Audrius. Kas ta žymė?

II Sutuoktinė: Malonės švytėjimas.

Audrius. Meilė?

II Sutuoktinė: Meilė, žinoma meilė! Aš įsivaizduoju tokius nepraktikuojančius gali sudominti: „tai ką jie daro, kad jie taip gyvena“?

II Sutuoktinis: Man charizma, ta žymė yra - kai kiti santuokoje ieško naudos, tą naudą suprantame, kai tenkinimą mano norų, tai krikščioniškos santuokos žymė man atrodo yra, kai tu gyveni dėl kito, atsiduoti kitam, kitą darai laimingą, atrodo viską atiduodi ir tai tave daro laimingą. Ir tai yra nesuvokiama, čia yra paslaptis. Kaip taip gali būti? Tas paradoksas, tas švytėjimas! Jis sau nieko nepasilieka ir jis yra laimingas?! Pasaulio akimis žiūrint, čia kažkokia nesąmonė. Tu turi tiek vaikų, pats neturi, ką normaliai apsirengti ir tu dar nori vaikų ir dar esi laimingas. Man atrodo, kad logiškai to nepaaiškinsi.

Audrius: Labai gražiai paaiškinot. Aš noriu užakcentuoti, nes tai yra svarbu. Žymė yra meilė, tos poros myli vienas kitą ir tai yra matoma?

II Sutuoktinė: Jo, ir ta meilė nebesavanaudiška, nukreipta į kitą.

Audrius. Charizma – ta regima meilė tarp sutuoktinių, vaikų?

II Sutuoktinė: Pati meilė liudija, santykiai. Niekam paskaitų nereikia skaityti... Vaikai gal mato?

II Sutuoktinis: Charizma yra gal ir kad yra ir kančios? Ir čia per savo perlaužimą, kartais triuškinį egoizmą, kad valios pastangom suvaldai geismus. Ir čia yra kova. Jėzus kovoja tą kovą. Kartais tai per švelnumą, kartais kova. Čia irgi žymė, kad krikščionys kovoja!

Audrius: Tai ir yra, kad krikščioniška šeima atskleidžia pasauliui tikrąją meilę?

II Sutuoktinis: Čia svarbu, kad mes kovojame. Mes atsiliepdami Dievo malonę, kovojame ją priimdami. Nereikia turėti iliuzijų, tai nėra savaime.

Audrius. Labai super. Gerai kad sugrįžote prie charizmos, kad išgyninot.

3. Klausimas. Įvardinkite pagrindinę/es priežastį/is, kuri/ios Jūsų porą paskatino pasirinkti dalyvavimą judėjime „Equipes Notre-Dame, Lietuva“ ?

Atsakymai:

II Sutuoktinė: Iš mano pusės buvo toks intuityvus ieškojimas. Aišku „II Sutuoktinis“ čia buvo pirmas, jisai rado ir dalinosi grįžęs. Nesugebėjau prieštarauti, nes taip matėsi, kad: „va radau, tai yra mums“. O tas intuityvus ieškojimas buvo, kaip vesti vienas kitą į šventumą, kaip praktiškai tai daryti. Man atrodo buvome pasiilgę, ieškojome, kaip galėtume praktikuoti tikėjimą kartu. Ir vienas ir kitas turėjome maldos gyvenimą, asmeninį kelią, bet ką galėtume kartu daryti kaip vyras ir žmona. Tas intuityvus ieškojimas buvo labai atlieptas. Tai ir yra ta bendruomenė, kuri nukreipta į vyro ir moters dvasingumą kartu.

II Sutuoktinis: Kodėl aš asmeniškai? Tai gal čia tokia Marijos dovana, kad aš sąmoningai prieš kokius devynis metus supratau, kas manyje vyksta. Kitaip galima pasakyti, sąmoningai supratau savo vidinius troškimus. Kokie tie mano buvo troškimai? Tai buvo noras meilės bendrystės su artimaisiais. Sielų meilės bendrystės troškimas. O sielų, tai reiškia be kaukių, be kažkokios įtampos, be kažkokio formato, kuris apribotų galimybes atsiverti, dalintis ir su meile būti priimtam. Ir aš troškau kitus priimti tokius, kokie jie yra. Primi kokie jie yra, kai žmogus atsiveria, drąsiai papasakoja, kuo gyvena. Tai šitas momentas. Kitas buvo – alkau dvasinio pokalbio apie Dievą. Nebuvo tokios erdvės, kurioje galiu pasakyti ir išgirsti, koks yra Dievas. Tokios erdvės, kurioje žmonės galėtų labiai ramiai kalbėtis, nesikuklindami. Toliau, „kur du ar trys susirenka mano vardu“, Dievas sako, „aš įsipreigoju duoti“. Kita priežastis, gal viena iš svarbesnių, buvo, kad supratau, kad šis judėjimas yra skirtas didesnei mano ir „II Sutuoktinės“ meilei. Ir tada nebuvo daug laisvo laiko, o čia buvo tik tiek ir net tiek, kiek reikia tam, kad stiprinti tą tarpusavio meilę. Tai yra unikalu. Tarp visų renginių, atsinaujinimų kartą pusmetyje ar panašiai. Dar svarbu buvo skaityti Šventąjį Raštą, Dievas yra

Šventajame Rašte. Jeigu tu jo neskaitysi - tiesiog trokši. Šitas buvo irgi esminis dalykas, kad buvo įsitraukta. Pokalbis irgi, bet aš dar nebuvo ištikrųjų supratęs, koks jis turtas. Vyro ir moters „priverstinis“ pokalbis. Rekolekcijos - kokia jų nauda. Ir kai visa tai išgirdau, atpažinau, kad tai atliepia mano poreikį.

Audrius: Atpažinai įrankius?

II Sutuoktinis: Atpažinau įrankius. Ir ištikrųjų manau, kad tai yra Marijos Šiluvoje dovana. Mes dalyvaujame ir kituose renginiuose, bet sakyčiau tai labiau papildo negul dvejinasi. Įrankiai, jo.

4. Klausimas. Įvardinkite pagrindinius vaisius, kuriuos Jums duoda dalyvavimas judėjime „Equipes Notre-Dame, Lietuva“ :

- 4.19. Jums asmeniškai;
- 4.20. Jūsų asmeniniam santykiui su Dievu;
- 4.21. Jūsų kaip sutuoktinių poros santykiui su Dievu;
- 4.22. Jūsų kaip sutuoktinių tarpusavio santykiui poroje;
- 4.23. Jūsų asmeniniam santykiui su vaikais;
- 4.24. Jūsų asmeniniam santykiui su giminėmis (tėvai, broliai, seserys);
- 4.25. Jūsų asmeniniam santykiui su kitais žmonėmis, kurie nėra jūsų giminės;
- 4.26. Jūsų darbui, veiklai;
- 4.27. Kita.

Atsakymai:

II Sutuoktinė: Čia tikrai per visus punktus matosi tie vaisiai. Vienareikšmiškai. Visos sritys yra paliestos. Pavyzdžiui, man asmeniškai, aš pamačiau, kad sureglamentavo dvasinį gyvenimą. Aš ir anksčiau dėjau pastangas asmeninei maldai, ar rekolekcijoms, bet toks jausmas, kad priklausymas šiam judėjimui taip puikiai reglamentuoja. Toks dvasinis ritmas! Jis labai, labai naudingas. Esu toks žmogus, man planuoti dieną patinka, patinka atlikti tai, ką esu susiplanavusi. Ir čia, va tas dvasinis ritmas, labai tiko. Dar smagiau, kai tas ritmas atsiranda dviese. Ir tai tiesiogiai prisideda prie sutuoktinių vienybės. Tas dvasinis ritmas, išgyventas kartu, labai stiprina ir prisideda prie vienybės. Ta mintį turiu, kad dvasinės patirtys, sutuoktinių išgyventos kartu, juos labai suvienija. Nesvarbu ar tai sutuoktinių malda, ar Šv. Mišios, ar paskaita kokia - visa tai kaip kokie grūdai į krepšelį dedasi, dedasi ... ir formuoja tokį vaisių bagažą, iš kurio imi, kai yra sunkumų metas. Čia vienareikšmiškai - iš to vaisių bagažo po to imi, kai iškyla sunkumai, kai nepaguoda, problemos. Ir aš atpažįstu, va čia yra „jūsų santykiui su vaikais“, tai jie būna paklausia: „Tai čia tos jūsų komandos?“. Toks, tarsi jie žino, pagarbiai priima, tarsi supranta, kad tai yra, kad visiems būtų geriau. Nepajėgia gal įvardinti, bet tarsi intuityviai priima, kad mamai su tėčiu to reikia. Man atrodo, kad visi ir

tėvai... visi mato, priima labai pagarbiai, pasidomi kaip mums sekasi. Kadangi buvome atsakinga pora, veiklos buvo daug... Viskas buvo tarsi tuo persmelkta.

II Sutuoktinis: Kai tu žaidi su savo komanda dėl Amžinybės ir tau kas pasiūlo kokią pagundą, kokią nesamone? Tu jau komandoje, žaidi dėl Amžinybės ir tu turi tarsi apsaugą, tu priimi taisykles ir formuojasi savisauga. Dievo Motinos komandose tu gauni dar konkretesnes taisykles ir tai persmelkia visas sritis. Tos taisyklės pirmiausia padeda. Tau svarbu, kad visa komanda žaistų, tavo tikslas rūpintis visais.

Audrius: Tai visas gyvenimas paveikiamas?

II Sutuoktinis: Na taip, visas gyvenimas.

5. Klausimas. Įvardinkite pagrindines kliūtis, sunkumus, iššūkius su kuriais susiduriate, dalyvaudami judėjime „Equipes Notre-Dame, Lietuva“?

Atsakymai:

II Sutuoktinė: Mums gal kaip atsakingai porai, sau įsivardinom, kad patirdavom piktosios dvasios veikimą, ypač, kai kažką organizuoji, esi atsakingas padaryti. Kai įsivardini, atpažįsti, supranti kas vyksta. Bet ir nežiūrint to, pavyzdžiui, būna gundymas nevažiuoti į komandos susitikimą. Bet irgi esam įsivardinę, kad tai yra gundymas ir, kad tuo labiau reikia važiuoti. Ir kaip taisyklė, jeigu nuvažiuoji, grįžti pripildytas tikraja to žodžio prasme.

Audrius: O su siekiais? Ar galit kažkuriuos įvardinti?

II Sutuoktinė: Čia gal iš aplaidumo tokie kylantys dalykai. Gal mūsų iššūkis, yra visada viską suspėti. Tikrai čia pasimetu kartais. Kaip čia visus vaikus surikiuoti, namie viską padaryti ir panašiai. Ir tada, o, kažkas liko nepadaryta. Bet čia aš įvardinčiau, kad čia turiu pakovoti kovą ir tie siekiai kitaip atrodo, jeigu pakovoji, įdedi asmeninės kančios. Nes tai atrodo, jo, čia viską darau, gerietis toks. Na ne, čia taip nebūna. Reikia įdėti tokios asmeninės kovos. Aš pasijaučiu kažkiek paaugusi, jeigu ištiesų skaudėjo, bent kažkiek skaudėjo, kai atkovoju.

II Sutuoktinis: Kliūtys? Na, yra tokios emocinės, psichologinės dėl komandos, dėl narių ir yra tokios dėl siekių. Sunkumas gal yra ugdyti sutuoktinių maldą, šeimos maldą. Tas kelia tokį liūdesį, kad nepjėgiam to padaryti. Nesugebam pasiekti tą sutuoktinių maldą. Iš judėjimo pusės, kažkaip nepaleidžiu savo komandos narių, jeigu kas neateina, kažkas atsitiko. Ar kažkokios kliūtys, bet niekada nedvejojau, kad čia kažkas negerai judėjime, ar su siekiais. Ar kažko reikia papildomai. To - niekada nebuvo. Gal ir gaila, kad mes dar esame labai jauna komanda. Jeigu mes būtume anksčiau pradėję, jaunystėje, būtume natūralesni, atviresni. Mes esame visi labai skirtingi, bet tai nėra kliūtis.

Audrius: Nemanai, kad tas poreikis atsiranda tam tikrame santuokos laikotarpyje? Pradžioje santuoką palaiko kiti dalykai. Emocinis pagrindas, tarsi užtenka vienam kito. Paskui, ateina toks laikas.

II Sutuoktinis: Aš manau, kad judėjimas yra labai universalus. Jis padeda santuokai, bet ir asmeniškai kaip žmogui. Draugai, bendrystė, juokas... Gal mums pradžioje ir nebuvo taip aktualu, buvo intensyvus abipusis santykis ir mes turėjome draugų iš jaunystės. Bet su laiku jaunystės draugai gali išsiskirti. Jaunystės draugai nutolsta nuo tavęs ir va tada atsiranda poreikis. Ir tada buriasi į komandas tie, kurie turi panašius interesus, poreikius.

II Sutuoktinė: Aš sakyčiau, gal nuo poros labai priklauso. Tikrai buvo ne viena pora, kuri įsijungė pirmais santuokos metais ir tai Dievo malonė, o ne kitaip. Ir tose komandose yra skirtingo amžiaus, santuokos patirties ir jie atpažįsta, koks tai yra gėris, kai šalia yra pagyvenusi pora, kuri liudija savo išmintį, patirtį, o jiems reikia tik gerti...O šie vyresni geria jų jaunystę, žavesį, energiją. Čia kiekvienai porai individualiai.

- 6. Klausimas.** Įvardinkite, kurios judėjimo „Equipes Notre-Dame, Lietuva“ sielovados priemonės (siekliai, susitikimai komandoje, kita) jums, kaip sutuoktinių porai, duoda vaisių?

Atsakymai:

II Sutuoktinė: Aš nežinau, kas neduoda. Siekliai automatiškai. Jeigu praktikuoji - tai augimas vyksta, jeigu ne - tai ... O susitikimai, tai vienareikšmiškai, mes visada grįžtame pasipildę. Kaip pasikrovę dvasinio kuro. Tikrai, gali būti, kad parvažiuoji iš susitikimo toks pavargęs, bet dažniausiai pavargęs nuo tos gausos. Po to, sekančia dieną dar reflektuoji, peržvelgi ir tai sėdasi į mane kaip didelė malonė. Tai aš negaliu išskirti kas neduoda tų vaisių.

II Sutuoktinis: Gal čia ir yra paradoksas? Duoda vaisių, jeigu tu mali ir yra. Jeigu nemali - tai ir nebus. Nors Dievas parūpina ir gernas, ir vėją, na viską parūpina, bet tau reikia vadovauti sau ir daryti, ką turi padaryti. Gal daugiausia vaisių duoda dvasinis pokalbis poros?! Kasdienio Šv. Rašto skaitymas tikrai duoda. Gal aš ne tiek suvokiu, tas vidinis troškimas kasdien melstis asmeniškai, kasdien melstis kartu su žmona ir vaikais, turbūt tai ir duoda daugiausia vaisių, bet čia ir sunkiausia. Jeigu prisimeni ir nori būti nuolatiniame santykiyje su Dievu, būti Dievuje – tai aš, manau, daugiausia yra vaisių. Galbūt bendrystė komandoje, ta prie stalo, manau čia būna tokių Šventosios Dvasios nusileidimų... Mes tikrai kaip komanda pakeliam didelius sunkumus, o kitą kartą būna tokia linksmybė, džiaugsmas, tokia malonė. Tikras Šventosios Dvasios nusileidimas, durims esant uždarytom. Gal literatūros skaitymas

duoda mažiausiai, bet greičiausiai sunku yra atliepti su ta pačia knyga, atliepti į visų poreikius?

- 7. Klausimas.** Įvardinkite pagrindines priemones/įrankius (jeigu tokie yra), kurie nėra naudojami judėjime „Equipes Notre-Dame, Lietuva“ sielovadoje, bet jūsų pora naudoja, siekdama brandinti meilę santuokoje ir ugdyti Jūsų poros santuokos dvasingumą ?

Atsakymai:

II Sutuoktinis: Aš manau, kad misijos klausimas, kad kažką daryti dėl Bažnyčios, dėl Dievo. Apaštalauti įvairiomis formomis. Tas apaštalavimo momentas. Apaštalavimas. Dabar einame dalinti, tą ką gavome!

II Sutuoktinė: Aš dar pasakyčiau, kad tai, kas padeda ugdyti poros dvasingumą - tai piligrimystė. Mes gal to nedarome pastoviai. Bet jeigu imame kokią piligriminę kelionę, labai daug gauname. Man tai kuo toliau, tuo labiau veža. Aš norėčiau tai plėsti, kad ir važiuoti į atlaisvus Lietuvoje. Man atrodo tai svariai papildo.

II Sutuoktinis: Jo, kai pora imi kažką daryti kartu, tai suvienija, labai suvienija. Gauni motyvacijos paslaptingu būdu.

- 8. Klausimas.** Trumpai įvardinkite ir apibūdinkite pagrindinius pasikeitimus (jeigu tokie yra), kaip keitėsi Jūsų asmeniškai ir kaip sutuoktinių poros tarnystė Bažnyčioje / visuomeninėje veikloje/ darbe/kita, lyginant su laikotarpiu iki dalyvavimo ir, jau dalyvaujant judėjime „Equipes Notre-Dame, Lietuva“?

Atsakymai:

II Sutuoktinė: Man gal atrodo, kad mes čia labiau samoningesni?

Audrius: Ar neįsijungiate taip, kad įsijungus į judėjimą, jūs pradėjote dalyvauti kartu?

II Sutuoktinė: Mes gal ir anksčiau į renginius eidavome kartu. Čia mums gal ta vidinė kelionė pasidarė labiau dviese.

II Sutuoktinis: Mums gal nebėra to didelio poreikio išlaikyti ryšius su draugais. Tie mėnesiniai susitikimai yra jau daug. Mes anksčiau gal norėdavome išsaugoti ryšius. Nėra didelio poreikio kitom bendruomenėm.

II Sutuoktinė: Gal mes anksčiau ir neturėjome bendros tarnystės Bažnyčioje. Po įsijungimo į komandas, gavome kartu tarnystę Bažnyčioje.

II Sutuoktinis: Jo, išties, o mes dabar kartu tarnaujame dėl Bažnyčios.

Audrius: Ačiū labai už atsakymus!

III Sutuoktinių poros atsakymai į interviu klausimus

Trumpa informacija apie interviu dalyvius:

Sutuoktinės amžius 46 metai;

Sutuoktinio amžius 50 metų;

Pora gyvena susituokusi Santuokos sakramentu 27 metus;

Pora augina 7 vaikus;

Pora dalyvauja „Dievo Motinos komandų“ judėjime 17 metų.

1. **Klausimas.** Ar Jūsų pora patiria santuokoje Dievo malonės veikimą per Santuokos sakramentą? Jeigu patiriate, tai kaip galėtumėte apibūdinti šį Dievo malonės veikimą per Santuokos sakramentą?

Atsakymai:

III Sutuoktinė: Neabejojame, kad patiriame Dievo malonę per santuokos sakramentą. Kodėl? Pirmiausia todėl, kad vis dar esame kartu. Kai tuokėmės, neturėjome jokių įtvirtintų vertybių, kurios leistų santuokai apsispręsti sąmoningai, neturėjau kažkokių gerų pavyzdžių. Tai buvo nesąmoningas sprendimas santuokai. Tai, kad esame kartu, perėję per sunkumus ir iššūkius, ir dar norime toliau augti toje santuokoje... Mes turbūt ir šiandien dar menkai suvokiame kas ištikrųjų yra santuoka, turime tikslą gyventi santuokoje kaip Dievas mums sugalvojo.

III Sutuoktinis: Aš papildysiu tiek, kad ištiesų, kai mes tuokėmės, kai norėjome tuoktis Bažnyčioje, aš žalio supratimo neturėjau, kas yra santuoka. Tai buvo dar tarybiniais laikais, nebuvo jokio pasiruošimo. Ir tai, kad mes dabar, po tiek metų esame kartu, tik dėl to, kad veikia Dievas per tą santuoką.

III Sutuoktinė: Dievas veikia per tai, kad mus daro per tai vis sąmoningesnius ir sąmoningesnius tame pašaukime. Jau esame nebepirmokai, gal antrokai šiame pašaukime (šypsosi).

2. **Klausimas.** Trumpai apibūdinkite, kaip Jūs suprantate krikščioniškos santuokos dvasingumą:
 - šio dvasingumo tikslas/ai;
 - Charizma;
 - pagrindiniai požymiai ir savybės;
 - kita

Atsakymai:

III Sutuoktinis: Man krikščioniškos santuokos dvasingumas yra kaip vaizdinys, kurį yra suformavę stereotipai. Kai mes kažkur pasakom, kad mes esame atviri gyvybei, mes auginame 7 vaikus, tai mes tarsi neatitinkame suformuoto stereotipo. Mes turėtume būti nelaimingi, surūgę, basi, nuskurę, o mes tokie nesame.

Audrius: Jūs liudijate džiaugsmą?

III Sutuoktinis: Taip, mes liudijame džiaugsmą, nežiūrint, kad mūsų šis džiaugsmas prieštarauja nusistovėjusioms nuostatoms. Atrodo turėtų būti kitaip, o mes esame laimingi, liudijame džiaugsmą vienokia ar kitokia forma.

III Sutuoktinė: Kalbant apie tą džiaugsmą, tai yra tik viena medalio pusė. Mums pakanka ir skausmo, ir sunkumų, ir užsikietinimo, ir nuodėmės, ir nuolatinio nusigręžimo ir atsigręžimo. Čia tas vyksmas nuolatinis. Bet jeigu imant tokią visumą, tai visumoj, visumoj visa tai apsupa šis džiaugsmas ir aš tikiu, kad jis kyla iš mūsų gelmės. Nes mes kasdien turime „krūvas“ problemų, kasdien problemų su savo charakteriais, su savo būdu, su savo nuovargiu, kuris nuolat mums kiša kojas, su darbais, kurie mus nugręžia vienas nuo kito ir nuo vaikų, mums vis tarsi nelieka laiko, mes visuomet esame tarsi tam tikroje kovoje, bet visa tai visumoj, ypač kai išeiname iš namų, gaubia šis džiaugsmas. Nežinau, kodėl būtent tada tai ypatingai veikia, kai esame tarp kitų. Mums kiti... kai esame tarp kitų, pajuntu didelį džiaugsmą. Gal tai ne į temą, bet, kai esame kažkur ir paklausia: „kiek tu turi vaikų?“ Ir kai aš pasakau, kad septynis, aš jau žinau, kokia bus reakcija ir po to man labai linksma. Sako: „Tu nepanaši, kaip turinti septynis...“ Klausia: „Ir visi to pačio tėčio, tos pačios mamos?“ Sakau: „Jo, to pačio tėčio, visi mano“. Nesupranta (šypsosi). Toliau klausia: „Gal tavo vyras verslininkas?“ Sakau: „Ne, ne. Gyvename paprastai - nuo atlyginio iki atlyginimo“. Klausia: „Tai name gyvenate?“ Sakau: „Ne, bute gyvename.“ Kol jie išsiklausinėja, aš linksminuosi. Aš tokį džiaugsmą pajaučiu. Gyvename, atrodo, paprastą gyvenimą ir nelengvą. Aš pati suvokiu, kaip nelengva yra gyventi didelėje šeimoje. Ir kai aš pati suvokiu, kad pati gyvenu didelėje šeimoje ir gyvenu didelės šeimos gyvenimą...

Audrius: Bandau apibendrinti, patikslinkite mane, ar teisingai supratau. Džiaugsmas, kitiems nesuvokiamas džiaugsmas, o pas jus jis yra. Ar teisingai supratau, kad jūs šiuo džiaugsmu liudijate meilę?

III Sutuoktinė: Mums sunku kalbėti apie meilę. Mes matome visa tai iš vidaus, išvirškščią pusę, matome, kad nuolatos turime daryti savo namų darbus. Man labai nedrąsu sakyti šį žodį. Jeigu mes liudijame tą meilę, tai yra apsoliučiai Dievo malonė. Kai aš žiūriu į save, man atrodo, kad tai yra neįmanoma, kad mes gyventume ta meile, kaip mes gyvename. Esi toks skurdus žmogus. Čia be koketavimo, yra tiek skurdo mūsų tame žmogiškume, bet viskas kažkaip išsirutulioja, kad to džiaugsmo kaip ir pakanka. Mes nedepresuojame savo gyvenime.

Audrius: Tai čia veikia Dievo malonė?

III Sutuoktinė: Absoliučiai, šimtu procentų!

Audrius: Tai, jeigu nuimtumėte tikėjimą, nuimtumėte malonę? Ar gebėtumėte gyventi tuo, kaip gyvenate?

III Sutuoktinė: Aš neįsivaizduoju...

III Sutuoktinis: Aš labai, labai abejoju. Nenoriu to ginti, bet aš labai abejoju.

Audrius: Dievas tarsi įlieja, pripildo jus?

III Sutuoktinė: Dievas tarsi nuolatos gražina į tuos keliukus. Tie du keliai pasirinkti, vis nusukam kažkur, o Dievas vėl atveria tuos du kelius pasirinkimui. Ir tu rinkis ir vėl, Dievas jį leidžia rinktis ir vėl... Dievo malonė vėl gražina į tą kelią. Aš sakyčiau santuokinis gyvenimas, santuokinis dvasingumas yra nuolatinis Dievo susigražinimas sau. Su mano „taip“.

Audrius: Ar jūs tame padedate vienas kitam?

III Sutuoktinė: Neabejotinai padedame. „III Sutuoktinio“ kantrumas man yra santuokoje malonė. Kantrumas ir stabilumas.

III Sutuoktinis: Be jokios abejonės padeda. Nes mes esame, nežiūrint visko, viena, nors dažnai būname skirtinguose kampuose. Bet išties esame viena.

III Sutuoktinė: Tas „viena“ skamba labai pompastiškai. Man atrodo labai giliai yra įleidęs šaknis tas įsipareigojimas vienas kitam. Nežinau ko reikėtų, kad mes būtume neištikimi šiam pašaukimui.

III Sutuoktinis: Klausėi apie meilę? Mes visai neseniai suvokėme, kad, esant brandžiamame amžiuje, ši meilė kinta į gerąją pusę, jinau tobulėja, auga... nežinau kaip tą pasakyti...

III Sutuoktinė: Meilė yra ne tik dvasinė, bet ir žmogiškos svarbu neužsimiršti, nepasilikti tik šiose „pieno upėse“, išeiti į pasimatymą, turėti laiką vienas kitam. Ypač mums, kai turime septynis vaikus. Svarbu būti ne vien tik tėvai, bet ir sutuoktiniai.

3 klausimas. Įvardinkite pagrindinę/es priežastį/is, kuri/ios Jūsų porą paskatino pasirinkti dalyvavimą judėjime „Equipes Notre-Dame, Lietuva“.

Atsakymai:

III Sutuoktinis: Aš prisiminiau vietą...

III Sutuoktinė: Mes esame atsivertėliai. Po santuokos Bažnyčioje jau buvome gal kokie septyni metai kartu. Vaikščiojom į Bažnyčią, bet nebuvo super sąmoningi. Susitikome draugus, jie mums pasiūlo... Mums tai nauja. Kodėl mes sutikome? Pirmiausia mus patraukė tai, kad jie yra sąmoningi santuokai kaip tokiai. Jie tam savo santykiui yra kažkaip sąmoningi. Mes plaukėm pasroviui. Mes stengėmės, buvom vyras ir žmona, bet tokiai kaip santuokai su Santuokos sakramentu... Mes neturėjome, kad kas mus paprotintų, duotų šviesos, kas tai yra. Ir mus tai tikrai labai suintrigavo. Mes iškart pasirašėme.

Audrius: Noriu pasitikslinti, ar teisingai suprantu priežastį, sąmoningumas?

III Sutuoktinė: Sąmoningumo sątuokoje. Mes nebuvo iki tol išsikėlę visai tokio dalyko kaip sąmoningumas santuokoje.

III Sutuoktinis: Reikia kažką tai veikti ir daryti sąmoningai santuokoje.

III Sutuoktinė: Ne tik iš bendro išsilavinimo.

Audrius: Kodėl jums tai buvo svarbu?

III Sutuoktinė: Todėl, kad mes jautėmės gan drungnai. Mes buvom jauni, aistringi, bet jautėm tą stygių, kuris buvo iš vidaus, tai vis tiek jauti. Skurdumas...

III Sutuoktinis: Nebuvo jokio pasiruošimo, atėjom, „susišenijom“ ir kas toliau.. O kas toliau? Mes taip ir nežinojome.

III Sutuoktinė: Mes nežinojome, kas tai yra santuoka. Įvaizdžiai buvo įvairūs suformuoti iš aplinkos, kad kontraceptija normalu, mažai vaikų normalu.

Audrius: Santuoka labiau iš tradicijos?

III Sutuoktinė: Na taip, labiau tradicija.

Audrius: Bet jautėt poreikį kažko kitaip?

III Sutuoktinė ir III Sutuoktinis: Na taip, buvo didžiulis poreikis ir tai atpažinom.

Audrius: Ar kartu nusprendėt ar buvo vieno iniciatyva?

III Sutuoktinė ir III Sutuoktinis : Kartu, kažkaip kartu nusprendėm iškart.

4. **Klausimas.** Įvardinkite pagrindinius vaisius, kuriuos Jums duoda dalyvavimas judėjime „Equipes Notre-Dame, Lietuva“ :

4.1.Jums asmeniškai;

4.2.Jūsų asmeniniam santykiui su Dievu;

4.3.Jūsų kaip sutuoktinių poros santykiui su Dievu;

4.4.Jūsų kaip sutuoktinių tarpusavio santykiui poroje;

4.5.Jūsų asmeniniam santykiui su vaikais;

4.6.Jūsų asmeniniam santykiui su giminėmis (tėvai, broliai, seserys);

4.7.Jūsų asmeniniam santykiui su kitais žmonėmis, kurie nėra jūsų giminės;

4.8.Jūsų darbui, veiklai;

4.9.Kita.

Atsakymai:

III Sutuoktinis: Man asmeniškai dalyvavimas komandoje yra kaip ženklas, kad aš dedu pastangas, kad aš nepaleidžiu sava valia riedėti nuo kalno. Nors mes dažnai ir nesutariam buity ar kitom temom, bet aš kažką tai veikiu. Gal tai ir tam tikras savotiškas nusiramimas?

O kas liečia santykius su Dievu, pirmiausia mane išmokė melstis. Mes esame ištikimi maldai - ir poros maldai ir asmeninei maldai. Tas man yra svarbu!

Audrius: Galite pasakyti, ką matote kitame, kokie yra vaisiai buvimo komandoje?

III Sutuoktinė: Aš aiškiai matau, III Sutuoktinis tikrai tapo sąmoningas, atsirado įsipareigojimas tam santykiui, toks apčiuopiamas - ne taip kaip anksčiau - kažkas įvyksta ir neieškom išeičių. Jo, sąmoningumą aš atpažįstu visiškai ir pastangas. O asmeniškai man, aš atpažįstu tokį ištikimą kelią, krikščionišką kelią. Nes tie įsipareigojimai Dievo Motinos komandoje yra tiesiog Dievo vaiko alsavimas, nėra nieko ypatingo tarsi. Išsiugdžiau nuolatinę maldą, anksčiau tai vyko fragmentais. Vaikai gimsta, maitini, vėl nėsčia ... Per tuos septyniolika metų išmokau nuolatinės maldos, ištikimos, Dievo Žodžio kaip maisto ištikrųjų. Išmokau maitintis Dievo vaiko maistu (šypsosi). Tame buvo visos komandos pagalba, ir man tai padėjo atrasti dar tokį intymesnį ryšį su Dievu. Aš tikiu, kad esu su Juo. Tai čia, kas liečia santykį su Dievu. Kas liečia poroje – žinoma, mes vis stengiamės gyventi tuo vienu kūnu, buvimu vienu kūnu. Ir tai, žinoma, yra nuolatinis darbas. Mums prisėdimas yra be galo sunku. Čia nėra jokio atokvėpio, atostogų nebus iki galo. Pauzė čia neegzistuoja. Gebėjimas nusigręžti nuo Dievo, nuo sutuoktinio vis kažkaip vyksta... dėka darbų. Su vaikais vaisiai yra. Dauguma, matom, kad jie mato mūsų pastangas. Pavyzdžiui, mūsų vyresnioji dukra jau galvoja apie santuoką ir matom, kad tokios vertybės kaip skaistumas jai yra svarbu. Mums tėvai apie tai nekalbėjo, apie kažkokį skaistumą ir panašiai. Tokių sąvokų nebuvo. Mūsų vaikai tai girdi. Manau, kad tai yra vaisiai - jie nuolatos tai girdi: „kokia Dievo valia, ko nori Dievas?“

III Sutuoktinis: Aš dabar kai pagalvoju, buvimas Dievo Motinos komandoje įvardinamas vienu dalyku – buvimas komandoje mums padėjo būti arčiau Dievo. Laikytis Jo.

III Sutuoktinė: Na taip, statyti Jį į pirmą vietą, į centrą. Malda yra sąmoningas žingsnis, eini sakramentų - yra sąmoningas žingsnis. Bet visame tame yra dar kažkoks nesąmoningumas... Vis kažkaip gręžiesi į Jį.

Audrius: Tarsi vis labiau šaknijatės į Jį?

III Sutuoktinė: Jo, mes turime didelį troškimą šaknytis į Jį.

5. **Klausimas.** Įvardinkite pagrindines kliūtis, sunkumus, iššūkius su kuriais susiduriate, dalyvaudami judėjime „Equipes Notre-Dame, Lietuva“.

Atsakymai:

III Sutuoktinė: Po 5 ar 7 metų buvimo komandoje mes išėjome. Kodėl mes išėjome? Mums atrodė, kad mes čia nieko nepasisemiam, vien provokuojam, yra kas provokuoja, apsišaudom, jokios dvasinės naudos negaunaunam, jokios naudos iš vis čia negaunam. Ginčijamės, diskutuojam... Kokia čia nauda? Mes dar juos pavadinom „šašlykų būreliu“. Kas čia gero tas „šašlykų būrelis“. Po kelių metų mes suvokėm, kad mums tai buvo pagalba, mums turėjo tai būti pagalba, bet mes žiūrėjom ne ten. Mes per daug žiūrėjom į komandą, į jos netobulumus, žmogiškus netobulumus, į broliškos meilės netobulumus. Ir visa kitą ir neatsigėžėme vienas

kitą. Kuo mes patys turime gyventi? Mes grįžome, nuleidę galvas, kad dabar jau žvelgsime vienas į kitą ir nežiūrėsime, nekritikuosim... būsim. Mes pažįstam tuos siekius ir visa kitą. Mes grįžom po visokių išgyvenimų ir lūžių, mums buvo be galo sunku ir mes grįžtam į komandą. Ir vieni mus puola gelbėti - mes jus dabar išgelbėsime. Kita pora mus moko, kaip mums dabar reikia gyventi, nors mes nei prašom nei ką. Mes tiesiog norime būti, vėl atsistoti ant kojų, vėl atrasti... Treti vėl kažką, jau nebeatsimenu, mes, atrodo, atradom dar blogiau nei buvo prieš išeinant. Mes neatėjom į gelbėtojų grupelę, neatėjom į mokytojų grupelę, neatėjom į dar kažkokią pavyzdžio grupelę. Mes atėjom čia atsikelti iš griuvėsių ir vienas kitą pakelti irgi. Tai aš įvardinčiau kliūtis, sunkumus iššūkius - tai yra vis nori ar nenori žvelgi į kitus, vis vertini tą savo komandą. Vis išlenda visa tai. Ir reikia didelio nuolankumo, savo skurdumo pažinimo. Visi mes savo kovą kovojam. Išsigelbėk pats ir būsi išsigelbėjimas kitiems. Kliūtis man - tai trūksta to įsivardinimo, kad kita pora yra didžiulė paslaptis ir Dievas taip paslaptinai veda tą kitą porą, ir stegtis kitam padėti kol ta kita pora to neprašo, yra didelė klaida. Reikalinga didžiulė pagarba kitai porai, ne lyginti.

III Sutuoktinis: Reziumuojant. Pamatom, kad mes ištiesų tenai susirenkam labai skirtingi. Ir tas sunkumas yra ... Pamatom, kad vienas nori būti labai daktaru, kitas nori būti filosofu, trečias nieko nesakyti... Iš siekių mums prisėdimas poroje yra labai sunku.

III Sutuoktinė: Mes kasdien meldžiamės vidine malda, turime savo pastovų ritmą. Man sunku kalbėti atvirai Dievui, esant šalia vyrui. Mums iki šiol labai sunku kalbėtis tarpusavyje. Mes kalbėdamiesi įsitempiam. Mums prisėdimas yra sunkiausia.

- 6. Klausimas.** Įvardinkite, kurios judėjimo „Equipes Notre-Dame, Lietuva“ sielovados priemonės (siekliai, susitikimai komandoje, kita) jums kaip sutuoktinių porai duoda vaisių?

Atsakymai:

III Sutuoktinė: Man atrodo daugiausia duoda siekliai, jų laikymasis. Bet turbūt tais siekliais gyvename, nes turime pagalbą nuolatos komandoje.

III Sutuoktinis: Jo, aš taip pat manau - siekliai labiausiai. Po to susitikimai, nes jie pastiprina. Ir dar taip pat rekolekcijos.

- 7. Klausimas.** Įvardinkite pagrindines priemones/įrankius (jeigu tokie yra), kurie nėra naudojami judėjime „Equipes Notre-Dame, Lietuva“ sielovadoje, bet jūsų pora naudoja, siekdama brandinti meilę santuokoje ir ugdyti Jūsų poros santuokos dvasingumą.

Atsakymai:

III Sutuoktinė: Sakramentinis gyvenimas, žinoma, ir natūralus šeimos planavimas (NŠP). Mes jį atradom gal prieš 17 metų, panašiai, kai pradėjom dalyvauti Dievo Motinos komandose. NŠP man pirmoje vietoje yra ne vaikų skaičiaus turėjimas, susilaukti ar ne vaikų, bet man tai sutuoktinių bendrystei, to vieno kūno - būdas gyventi vienu kūnu. Man tai

kaip vieno kūno higiena, mes esam ir vienas kūnas, ir siela ir kaip tai veikia, tai yra neatskiriami dalykai. NŠP mus labai ugdė, ne iš karto, bet per eilę metų kažką išugdė.

- 8. Klausimas.** Trumpai įvardinkite ir apibūdinkite pagrindinius pasikeitimus (jeigu tokie yra) kaip keitėsi Jūsų asmeniškai ir kaip sutuoktinių poros tarnystė Bažnyčioje / visuomeninėje veikloje/ darbe/kita lyginant su laikotarpiu iki dalyvavimo ir jau dalyvaujant judėjime „Equipes Notre-Dame, Lietuva“?

Atsakymai:

III Sutuoktinis: Tai įtakoję. Mes santuokos pradžioje nieko nedarėme Bažnyčioje, o dabar turime labai daug veiklų Bažnyčioje per abu.

III Sutuoktinė: Aš pradėjau studijuoti religijos pedagogiką gal po 13 metų, po to krikščionišką antropologiją. Daug veiklų dabar turime. Aš vedu krikščionišką katechezę Bažnyčioje. Bažnyčioje dabar pusę mūsų gyvenimo.

Audrius: Apibendrinant – jūs tapote Bažnyčioje aktyvūs?

III Sutuoktinė: Taip, bet gal ne vien Dievo Motinos komandų įtaka. Sunku dabar atskirti. Mes jau dvidešimt metų esame aktyvioje Joanitų bendruomenėje, kur taip pat labai daug gavome.

Audrius: Ar pastebite, kad tose veiklose jūs dalyvaujate kartu?

III Sutuoktinė: Mes pradėdam labiau ieškoti veiklų, kur galėtume būti abu kartu. Jo, dabar daromės sąmoningi, kad būtume kartu tarnystėje. Aš jaučiu tą poreikį, kad būtume kartu.

Audrius: Ačiū labai už pokalbį!